

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
695

Subotica, 12. kolovoza 2016. Cijena 50 dinara

Fenomen Oluje

Tračnice
bez vlakova

Stalni muzejski postav
na Tekijama

Piukovići:
Lipota obiteljskog života

INTERVJU
Andrija Anišić

Proslava jubileja

SADRŽAJ

RAZGOVOR

19

Tamara Orčić, voditeljica folklora
**DJECA SU ZAINTERESIRANA ZA SVE
PLESOVE**

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Trojni susreti u Bezdanu iz gastronomskog kuta
KULINARSKA FEŠTA NA TROMEĐI

REPORTAŽA

26-27

Običan dan u Motovunu
**ŠETNJA KROZ ROMANTIČNU
POVIJEST**

KULTURA

32

Jure Pavlović, redatelj
PIKNIK IGRA NA EMOCIJU

HRCKO

34

Mala bandašica i bandaš
DA IH BOLJE UPOZNAMO

SPORT

51

Antonio Šančić, tenisač
FINALE UMAGA JE NAJVEĆI USPJEH

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK**GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

LEKTORI:Jelena Dulić-Bako
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** *Sajnos* doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Početak

Ne moramo pogledati film Francisa Forda Coppole *Apokalipsa sada* u kojemu Marlon Brando svojim posljednjim dahom šapuće: »... užas ... užas« kako bismo shvatili da je užas u posljednjih 26 godina bio i jeste ovdje. Znam, naravno, da se ni jedno povijesno razdoblje ne može potpuno osuditi ili potpuno odobriti, ali me ne može utješiti činjenica da pšenica i kukolj zajedno rastu u ljudskoj povijesti. Nije za mene utješna ni činjenica da je hod povijesti dvostruka antagonistička kretnja uspona i spuštanja, što jednostavno znači da je hod povijesti dvostruko istodobno napredovanje u dobru i zlu.

Čovjek se zaprepasti kada čuje razne izjave hrvatskih i srbijanskih političara. Ništa neuobičajeno, ali budalaština je bilo na pretek posljednjih dana. Ponavljam: već dva tjedna u redakciji pitanje: kako to da niti jedan aktualni političar ne kaže da je – dva plus dva jednako četiri? I u vezi s Drugim svjetskim ratom i ratom devedesetih, mislim ovdje na nedavni rat, kada se htjela okupirati Hrvatska, a državna politika Srbije se više ili manje krvavo posvađala sa svim ostalim susjedima iz zajedničke države SFRJ. Zašto nitko ne progovori o užasu? I onda me iznenadio političar, gradonačelnik Zagreba Milan Bandić.

Sazvao je izvanrednu konferenciju za novinare na kojoj je, umjesto najavljene ekskluzivne informacije, poručio da je Drugi svjetski rat završen i pozvao sve građane Hrvatske da se »napokon počnu ponašati u skladu s tom jednostavnom istinom« i naglasio da bez tog rata, antifašističkog, ne bi bilo ni Hrvatske, ni Domovinskog rata, Ustava iz '74.

Uz ovu Bandićevu izjavu, navest ću i jednu informaciju za neupućene. Franjo Tuđman, prvi predsjednik samostalne Hrvatske i vrhovnik hrvatske vojske bio je sudionik antifašističkog pokreta od 1941., dakle u partizanima, kao obavještajni časnik, a nakon rata bio je u Glavnom stožeru JNA, te u Ministarstvu obrane i Generalštabu, a čin general-majora je stekao 1960. Toliko.

A dogodio se nekako u isto vrijeme s Bandićevom izjavom i koncert u Kninu u sklopu obilježavanja 21. obljetnice operacije *Oluja* i Dana pobjede i domovinske zahvalnosti koji je održao Marko Perković, poznatiji kao Thompson. Ne mogu reći da je pjevao, nego se derao, lik čija je jedna od nazovi pjesama i »Jasenovac i Gradiška Stara«, gdje on prilikom izvedbe urla: »To je kuća Maksovih mesara«, pa na kraju dourla: »Sjajna zvijezdo iznad Metkovića, pozdravi nam Antu Pavelića.«

Pa dosta više! Možete li zamisliti situaciju da neki Nijemac na nekakvom koncertu urla da neka zvijezda nebeska pozdravi Adolfa Hitlera? Taman sam se ponadao da se netko u HDZ-u probudio, mislim na Plenkovića, kad eto ti njega na koncertu Thompsona, koji treba da je u zatvoru. Pa jeste tako, jel' se sad netko možda čudi?

Naravno da u svoj ovoj priči nije izostao ni Dačić. Socijalista!? E pa sad, neću se igrati ping-ponga, pa da navodim što je govorio Miloševićeva mlada nada Dačić devedesetih, kada se htjela realizirati ideja Velike Srbije. Dovoljno je da kažem – užas! A i što više reći o identificiranju cijele hrvatske nacije s ustaštvom od strane Dačića? On ima stomak za to, pa mu nije prazan i lagodno živi. A mi se i dalje za... majavamo s bedastoćama.

Dobro, malo da se oraspoložimo. Na Bandićevu izjavu je trebalo dugo čekati, ali isto tako je dugo trebalo čekati i na izjavu jednog pape o LGBT zajednici. A papa Franjo je rekao: »Ako osoba koja je gay ima dobru volju i traži Boga – tko smo mi da sudimo?« Dobar početak za budućnost, zar ne? Slussz-passz.

Z. S.

VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
KONZULARNI ODJEL - BEOGRAD
Kneza Miloša 82, 11000 Beograd, Republika Srbija
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji, daje sljedeću

OBJAVU O BIRAČIMA

Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor održat će se u subotu 10. rujna i u nedjelju 11. rujna 2016. godine od 7.00 do 19.00 sati u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Kneza Miloša 82/I kat i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6.

SVI BIRAČI OBVEZNI SU PROVESTI PRETHODNU I AKTIVNU REGISTRACIJU BIRAČA KAKO BI MOGLI PRISTUPITI GLASOVANJU NA IZBORIMA I TO:

Birači S PREBIVALIŠTEM u Republici Hrvatskoj koji će se zateći u inozemstvu na dane održavanja izbora trebaju obaviti PRETHODNU registraciju

Birači koji NEMAJU PREBIVALIŠTE u Republici Hrvatskoj trebaju obaviti AKTIVNU registraciju

Birači koji posjeduju e-osobnu iskaznicu s prebivalištem u Republici Srbiji, ne moraju se aktivno registrirati

REGISTRACIJA BIRAČA OBAVLJAT ĆE SE, OVISNO O MJESTU GLASOVANJA, U VELEPOSŁANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU (KONZULARNI URED) I GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI.

ROK ZA POSTUPAK PRETHODNE I AKTIVNE REGISTRACIJE BIRAČA ISTJEĆE 31. KOLOVOZA 2016. GODINE

Državljanima Republike Hrvatske mogu obaviti uvid u registar birača, temeljem svog OIB-a ili MBG i prezimena na internetskoj stranici Ministarstva uprave <https://uprava.gov.hr>

Na navedenoj stranici dostupni su i obrasci potrebni za aktivnu i prethodnu registraciju.

Zahtjevi za aktivnu i prethodnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i to radnim danom od 9.00 do 13.00 sati, a mogu se podnijeti i putem e-mail adresa navedenih u ovoj objavi.

Zahtjev treba sadržavati ime i prezime, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta te kontakt telefon ili e-mail adresu. Zahtjev se vlastoručno potpisuje, a uz njega se prilaže preslika važeće identifikacijske isprave.

Za sve informacije možete se obratiti:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Beograd, Kneza Miloša 82/I kat
tel. (011) 3679 140; fax (011) 3613 566 ili na e-mail crocons.beograd@mvep.hr

Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6
tel. (024) 656 900; 656 907; fax (024) 556 158 ili e-mail: gkrh.subotica@mvep.hr

OLUJA OBILJEŽENA I U VOJVODINI

Izložbe, crkvena zvona i gašenje HTV-a

U Vojvodini su se u petak 5. kolovoza, na 21. obljetnicu *Oluje* oglašila crkvena zvona iz pravoslavnih crkava, ponegdje i vatrogasne sirene, održane su mise za poginule i stradale Srbe, otvoreno više tematskih izložbi, a lokalni kabelski operater obustavio je emitiranje programa HTV-a.

Središnja manifestacija bila je izložba fotografija *Oluja zločin koji traje* u središtu Novoga Sada, otvorena uz potporu grada i vojvođanske vlade.

»Danas se sjećamo žrtva-

va 'Oluje' i izražavamo sućut s obiteljima nestalih i ubijenih. Sjećamo se ne zato što sudimo o tom događaju, već da podsjetimo na to kako lako čovjek može skrenuti s pravog puta i prouzročiti opću nesreću i tragediju«, rekao je na otvorenju izložbe član Gradskog vijeća za kulturu **Dalibor Rožić**.

U Subotici je obilježavanje *Oluje* trajalo više dana, uključujući izložbu fotografija i svjedočena srpskih izbjeglica.

»Ovim programom ne želimo stvarati jaz među narodima,

već on ima za cilj ukazivanje na stradanja koja su se događala u prethodnom razdoblju, jer se bolja i zajednička budućnost može njegovati na istinom utemeljenim odnosima«, rekao je predsjednik Saveza srpskih udruga Sjeverno-bačkog okruga **Saša Gravorac**.

U pravoslavnim crkvama održane su mise za žrtve *Oluje*, a u podne su se na tri minute oglašila crkvena zvona, kao i vatrogasne sirene.

Građani su bili pozvani da na javnim mjestima minutom

šutnje odaju počast žrtvama te akcije iz 1995. koju u Hrvatskoj smatraju legitimnim oslobođenjem svog okupiranog teritorija, a u Srbiji progonom lokalnih Srba.

Kao i proteklih godina, najveći kabelski operater *Poštanet* obustavio je na sjeveru Vojvodine reemitiranje prvog programa HTV-a, u vrijeme kada je hrvatska javna televizija prenosila proslavu iz Knina. Ni ovoga puta nije bilo službenog obrazloženja takvog postupka.

(Hina)

Prijedlog nove Vlade

Mandatar **Aleksandar Vučić** predstavio je na sjednici Skupštine (koja još nije bila završena kada smo zaključivali ovaj broj tjednika) program i članove buduće Vlade. Na tom spisku ima osam novih imena, različitih od onih u prethodnoj vladi.

Prema spisku, premijer je Aleksandar Vučić, prvi potpredsjednik i ministar vanjskih poslova bit će **Ivica Dačić**,

potpredsjednik i ministar unutarnjih poslova **Nebojša Stefanović**, potpredsjednica i ministrica građevine, prometa i infrastrukture **Zorana Mihajlović**, potpredsjednik i ministar trgovine, turizma i telekomunikacija **Rasim Ljajić**, ministar financija **Dušan Vujović**, ministar gospodarstva **Goran Knežević**, ministar poljoprivrede i zaštite životnog okoliša **Branislav Nedimović**,

ministar rudarstva i energetike **Aleksandar Antić**, ministrica pravde **Nela Kuburović**, ministar obrane **Zoran Đorđević**, ministrica državne uprave i lokalne samouprave **Ana Brnabić**, ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja **Mladen Šarčević**, ministar zdravlja **Zlatibor Lončar**, ministar rada, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja **Aleksandar Vulin**, ministar omladine i

sporta **Vanja Udovičić**, ministar kulture i informiranja **Vladan Vukosavljević**, a ministri bez portfelja – **Jadranka Joksimović**, **Slavica Đukić Dejanović** i **Milan Krkobabić**.

Bez »fotelja« su ostali: **Nikola Selaković**, **Željko Sertić**, **Ivan Tasovac**, **Snežana Bogosavljević Bošković**, **Kori Udovički**, **Srđan Verbić** i **Velimir Ilić**.

VLADA APV

Sastanak Mirović i Mihajlović

Potpredsjednica Vlade Srbije prof. dr. **Zorana Mihajlović** i predsjednik Pokrajinske vlade **Igor Mirović** razgovarali su 8. kolovoza, o budućoj suradnji u području građevinarstva i infrastrukture i dogovorili formiranje zajedničkog tijela koje će pratiti realiziranje najvažnijih projekata u Pokrajini.

Zorana Mihajlović je novinarima poslije sastanka rekla da u prethodne dvije godine nije postojala dobra koordinacija između republičkih i pokrajinskih institucija i da je zbog toga kasnila realizacija velikog broja projekata u Vojvodini. »Dogovorili smo se da formiramo zajedničko tijelo koje će koordinirati i pratiti aktivnosti na realizaciji svih infrastrukturnih projekata u Vojvodini. Zajedno ćemo mnogo brže rješavati sve probleme u izgradnji Željeznog mosta, a Ministarstvo će pružiti svu potrebnu pomoć pokrajini-

skim tijelima u cilju efikasnijeg izdavanja građevinskih dozvola, jer smo na primjer, do prije 10 dana u Vojvodini nismo

resoru građevinarstva, prometa i infrastrukture. »Poruka današnjeg sastanka je da ćemo raditi zajedno, kako na tekućim, tako

lizaciju započetih infrastrukturnih projekata, kao i ubrzane pripreme za izgradnju nove zgrade Radio-televizije Vojvodine.

Na sastanku je bilo riječi i o održavanju željezničke strukture u Vojvodini, kao i aktivnostima na projektiranju i izgradnji brze prometnice Novi Sad – Ruma, gdje je dogovoreno da će se Ministarstvo i Pokrajinska vlada zajednički založiti kod Ministarstva financija da se osiguraju sredstva za eksproprijaciju i uporedo razgovara o modelima financiranja. Također, dvije institucije će zajedno raditi i na pripremi projektnih dokumentacije za buduće projekte, uključujući projekte rehabilitacije cesta u Vojvodini.

Sastanku su sudjelovali i pokrajinski tajnik za energetiku, građevinarstvo i promet **Nenad Grbić** i direktor Uprave za kapitalna ulaganja AP Vojvodine **Nedeljko Kovačević**.

imali nijednu izdanu upotrebnu dozvolu u 2016. godini«, rekla je Mihajlović.

Predsjednik Pokrajinske vlade zahvalio je potpredsjednici Mihajlović na današnjem sastanku i konkretnim prijedlozima za unapređenje suradnje u

i na pripremi novih projekata i da ćemo biti potpuno spremni za nove investicije«, rekao je Mirović. Kao posebno važne teme za Vojvodinu, predsjednik Pokrajinske vlade je izdvojio pitanje rehabilitacije državnih cesta u Vojvodini, efikasnu rea-

JUBILARNOM SLAVLJU GOSPE TEKIJSKE PRISUSTVOVALO TISUĆE HODOČASNIKA

Tri stotine godina milosti svetišta

Proslava je imala trogodišnji hod, ispunjen različitim duhovnim, kulturnim i umjetničkim sadržajima kojima se zajednica pripremala za središnju manifestaciju

Crkva Gospe Tekijske – svjedokinja pobjede Križa nad Polumjesecom u čuvenoj bitci kod Petrovaradina 1716. godine, sjala je u četvrtak i petak na središnjem jubilarnom slavlju kojem je prisustvovalo tisuće hodočasnika iz cijele regije. Ono što ovu svetinju čini posebnim jeste da u njega oduvijek dolaze vjernici iz različitih krajeva, molitelji iz različitih naroda koji govore različitim jezicima, hodočasnici zapadnog, ali i istočnog obreda.

U širem smislu riječi, proslava je imala trogodišnji hod,

ispunjen različitim duhovnim, kulturnim i umjetničkim sadržajima kojima se zajednica pripremala za središnju manifestaciju. Vrijedne pomena su, napose, trogodišnje duhovne obnove održavane svakoga mjeseca od Uskrsa do listopada, te Međunarodni interdisciplinarni znanstveni simpozij o svetištu koji je organiziran u svibnju ove godine. Osobitu molitvenu potporu za blagoslov budućnosti svetišta dale su časne sestre iz samostana karmelićanki u Đakovačkoj Breznici, a iznad svih, nedavno preminuli ravnatelj svetišta vlč. **Stjepan Barišić**,

koji je predano i s dubokom vjekom vodio ovo svetište u susret Jubileju.

Centralna proslava 4. kolovoza imala je trodnevni program koji je započeo dan prije, u srijedu 3. kolovoza, otvaranjem stalne muzejske postavke u svetištu, vezane uz njegov postanak, razvoj i život. Izložbu je svečano otvorio i blagoslovio srijemski biskup, mons. **Đuro Gašparović**.

PROSLAVA

Dan središnje proslave, u četvrtak, 4. kolovoza, započeo

je jutarnjim pristizanjem trgovaca nabožnim predmetima, slatkišima i drugim proizvodima. Popularno nazvan »vašar« neizostavni je dio duha tekijske proslave još iz prošloga stoljeća.

Prvi pristigli gosti bili su pripadnici romske populacije kod kojih se Glas o uslišanju pomoću zagovora Gospe Tekijske napose proćuo poslije Drugoga svjetskoga rata, pa oni otada svake godine na svetkovinu Snježne Gospe dolaze u svetište u velikom broju. Strahopoštovanje koje pokazuju prema Gospi Tekijskoj ispred njene čudotvorne slike i kipa

Lurdske Gospe, zadivljujuće su neobični i ritualni.

Tijekom dana pristižu nepregledne procesije iz Srijema, Bačke i Banata, Beogradske i Đakovačko-osječke nadbiskupije. Za sve pristigle, na raspolaganju su ispovjedaonice pod vedrim nebom, širom otvorena i cvijećem okićena Vrata milosrđa tekijske crkve, pejzaž pozadi crkve s postajama Križnog puta, čudotvorni tekijski izvor i mnogo toga drugog.

Na klupama postavljenim ispred vanjskog oltara na kojemu će biti služena centralna sveta misa, od 16 sati već sjedaju hodočasnici kako bi uživali u izvrsnom duhovno-glazbenom programu grupe *Rim* iz Zagreba i Vokalno-instrumentalnog sastava *Tekije*, koji su izvedbom tradicionalnih i suvremenih marijanskih popijevaka animirali i pripremali vjernike za glavnu ceremoniju.

Zvonjavom crkvenih zvona u 19 sati najavljen je početak svete mise koju predvodi apostolski nuncij u Srbiji, mons. **Luciano Suriani**. U zajedništvu s nadbiskupom metropolitom đakovačko-osječkim mons. **Đurom Hranićem**, nadbiskupom u miru mons. **Marinom Srakićem**, požeškim biskupom mons. **Antunom Škvorčevićem**,

beogradskim nadbiskupom metropolitom mons. **Stanislavom Hočevarem**, apostolskim egzarhom za vjernike bizantskog obreda u Srbiji **Đurom Džudžarom**, zamjenikom generalnog tajnika HBK mons. **Fabijanom Svalinom**, te brojnim svećenicima Srijemske, Beogradske, Subotičke i Đakovačko-osječke nadbiskupije, svetoj misi su prisustvovali i redovnice iz samostana Milosrdnih sestara Sv. Križa u Đakovu i Srijemskoj Mitrovici, sestre milosrdnice Svetog Vinka Paulskog i sestre iz samostana Školskih sestara Trećeg reda svetog Franje iz Zemuna.

Slavlju su prisustvovala i izaslanstva Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Ministarstva pravde – uprave za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama, Autonomne Pokrajine Vojvodine i Grada Novog Sada.

Na početku misnog slavlja pozdravnu riječ uputio je biskup domaćin, mons. Đuro Gašparović, ističući kako crkva Gospe Tekijske ovim slavljem obilježava puna tri stoljeća svoga postojanja:

»Ova crkva, koja i danas živi kao svjedok minulih vremena, ali i vjere i nade, zavjetna je crkva Biskupijskog svetišta

Gospe Tekijske. To je u duhovnom smislu povlašteno mjesto za hodočasnike molitelje, o čemu svjedoče brojni zavjetni darovi, zahvalnice i uslišane molitve. Zato je ovo slavlje još jedan od velikih događaja u ovoj jubilarnoj godini: kako Izvanrednoj godini milosrđa tako i Biskupijskog svetišta«, rekao je biskup Gašparović, pozdravljajući nuncija Surianija, kao i sve ostale prisutne biskupe, generalne vikare, dekane, redovnike i redovnice, episkopa bačkog **Irineja** i ostale predstavnike Srpske pravoslavne Crkve i njihove vjernike, svećenike i vjernike rimokatoličkog i istočnog grkokatoličkog obreda, ravnatelja Svetišta te sve suradnike Pripremnog povjerenstva za ova slavlja.

IZ HOMILIJE NUNCIJA MONS. SURIANIJA

Odlomak evanđelja po Ivanu naviješten je na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku, te prema istočnome liturgijskom načinu, nakon čega je nuncij Suriani uputio prigodnu homiliju, izražavajući svoju radost što ove večeri u zajedništvu svih okupljenih sudjeluje u ovoj velikoj proslavi. Osvrnuo se na naviješten ulomak evan-

đelja koji govori u čudu u Kani Galilejskoj, rekavši kako je tim čudom Isus objavio svoju slavu, tj. svoju dublju stvarnost, svoj mesijanski identitet, identitet Sina Božjega, budeći tako u svojim učenicima početnu vjeru.

»Sva pažnja u tekstu usmjerena je prema Isusu, velikom protagonistu. Njegova nazočnost, kao pozvanoga na svečanost ženidbe, pokazuje da 'utjelovljeni' Sin Božji dijeli ljudsko iskustvo u svim njegovim trenucima, patnjama, ali također i radostima. Prepoznaje vrijednost ljudske ljubavi i ženidbe, štoviše, 'posvećuje ženidbu', nudeći se zaručnicima za suputnika. No, tekst govori puno više i daje nam razumjeti da Isus u Kani započinje zaručničko slavlje Novog saveza, donoseći nešto novo i bolje. U kojem smislu? Voda iz posuda biva pretvorena u vino – simbol prijelaza iz vlasti Zakona u novu stvarnost koju je donio Isus. Vino je, potom, bolje i ima ga u izobilju. Dakle, Isus koji je pravi Zaručnik svadbenog slavlja nudi nova i obilata mesijanska dobra, a to su: evanđelje, euharistija, Duh Sveti, koji dijeli tolike različite darove i službe«, rekao je nuncij Suriani.

Podsjetio je kako u ovom odlomku odlučujuću ulogu ipak ima Marija. Izričito od Isusa ne

traži ništa, nego mu se povjerala, pravi svojevrсни pomak u vjeri – ne obraća se Isusu kao majka, već intervenira kao vjernica.

»Marija personificira pravi i novi Božji narod u trenutku u kojem ga Gospodin veže uza se u Novom savezu. Predstavlja i zastupa Crkvu, zaručnicu Kristovu. Ona je prva učenica, model poslušnosti Riječi za cijelu Crkvu«, rekao je nuncij, ističući kako se svake nedjelje, kada se okupljamo na euharistiji, slavi »svadba« kao u Kani Galilejskoj – Isus je prisutan, a ne može nedostajati niti njegova Majka. Isus je zaručnik koji slavi slavlje svoga svadbenog susreta

nemaju. Kad u kojoj obitelji ili zajednici nastane problem, prva stvar koju treba učiniti jest povjeriti to Isusu, a ne misliti kako se osvetiti, još više otežavajući situaciju. Dakle, pozvani smo ponašati se kao kršćani. Marija potom – to je njezina druga intervencija – potiče slugu, odnosno nas: »Što god vam rekne, učinite«, tj. slušajte Isusove riječi i živite ih zajedno. 'Zajedno' znači s drugim kršćanima, i ako pripadaju različitim vjeroispovijestima«, poticao je nuncij, pozivajući okupljene da pokušaju živjeti to veliko majčinsko upozorenje koje Marija upućuje Crkvi svih vremena.

ru Svetišta. Tijekom procesije u sabranosti se molilo, razmatralo i pjevalo.

POSVETA SRIJEMSKE BISKUPIJE BLAŽENOJ DJEVICI MARIJI

Nakon što je zavjetna slika nakon procesije ponovno postavljena pred oltar, biskup Gašparović, u zajedništvu svih vjernika, predmolio je molitvu posvete Srijemske biskupije Blaženoj Djevici Mariji, povjerivši Biskupiju i sav puk njezinoj majčinskoj zaštiti i ljubavi, posvećujući joj sve obitelji, mlade, djecu, mladiće i djevojke, rad i napore seljaka i radnika,

U Srce BDM biskup i vjernici stavili su boli svojih bolesnika i patnika, agoniju svih umirućih, moleći je da pridigne sve klonule i očajne, te posreduje milost rasvjetljenja za one koji su izgubili vjeru i nadu. Mariji su povjerali sve svećenike i redovnike, moleći za nova zvanja te darove Duha Svetoga, kako bi služili Crkvi i narodu svim zanosom i ustrajnošću.

Na kraju misnog slavlja nuncij Suriani je u ime Svetoga Oca podijelio blagoslov s potpunim oprostom.

DRUGI DAN PROSLAVE

Međunarodni karakter svetišta nije bio vidljiv samo zajedništvu centralnog misnog slavlja uvečer uoči svetkovine Gospe Snježne, nego i na sam dan, 5. kolovoza, kada su nakon ranojutarnje pobožnosti Križnog puta služene svete mise na njemačkom i mađarskom jeziku.

Na svetoj misi za Nijemce koju je služio velečasni **Jakob Pfeifer** sudjelovali su i vitezi – članovi reda Sv. Georgije, odjeveni u ceremonijalna odijela i sa zastavom Habsburške Monarhije.

Misu na mađarskom jeziku predvodio je subotički biskup, mons. **Ivan Pénzes**, uz asistenciju nekoliko svećenika.

Središnju svetu misu istoga dana predvodio je srijemski biskup, mons. Đuro Gašparović, uz koncelebraciju svećenika Srijemske i susjednih biskupija u Republici Srbiji. U propovijedi je između ostalog istaknuo smisao hodočašća i dolaska vjernika u ovo svetište, govoreći: »Ovdje smo da zahvalimo Isusovoj i našoj Majci za njezin tristogodišnji zagovor i pomoć i da joj se preporučimo i molimo za budućnost.« U duhu svetišta, biskup Gašparović nazvao ju je »zajedničkom Majkom«, te pozvao sve da prihvate njezin poziv »Što god vam rekne, učinite!« (Iv 2,5), koji je ujedno i geslo ovoga velikog jubileja.

Petar Pifat

sa svojom zaručnicom, kršćanskom zajednicom kojoj svi pripadamo, i svaki put joj daruje (daruje nama) novo vino u izobilju: svoju objavu, tj. evanđelje, njegov Savez, njegovu svadbenu ljubav koja je Duh Sveti, njegov mir.

»Što činiti da takvo slavlje nikad ne završi ili, ako bi bilo ugroženo, ponovno dobije na snazi? Toj tajni uči nas Marija. Ona intervenira dvostruko. Najprije govori Isusu: 'Vina

Nakon popričesne molitve upravitelj Svetišta vlč. **Ivan Rajković** uveo je prisutne u nadolazeći blagoslov svijeta i pobožnih predmeta, a potom je predsjedatelj slavlja okadio zavjetnu sliku Gospe Snježne, te blagoslovljenom vodom poskropio okupljeni narod i svijete. Uz pjevanje Marijina *Veliča*, svi biskupi, svećenici i narod s upaljenim svijecama posli su u velikoj zavjetnoj procesiji stazom Križnog puta na prosto-

brige nezaposlenih, služenje liječnika i bolničara.

»Prati svojom ljubavlju zauzetost i služenje svih ljudi, blagoslovi sve koji se u bilo kojem pozivu žrtvuju za istinsko dobro ljudi ove zemlje: da nakon ratova i stradanja nastane bolji svijet, svijet pravednosti i istine, ljubavi i slobode, svijet istinskoga i trajnoga mira i blagoslovljenoga dijaloga i suradnje među svim učenicima Tvoga Sina«, molio je biskup s vjernicima.

HGS O ODNOSIMA SRBIJE I HRVATSKE:

»Krv i tlo« će nas uništiti

U povodu »najnovije razmjene optužbi na relaciji Beograd – Zagreb« Hrvatski građanski savez (HGS) uputio je priopćenje za javnost u kom se navodi kako je kolovoz za građane dvije države »mjesec mrmota«.

HGS navodi i kako je to mjesec koji nam se svaki puta na isti način javlja i nikada ne završava:

»On je simbol teške, kronične bolesti iz koje našim narodima kao da nema izbavljenja. Hrvatska 5. kolovoza slavi Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, obilježavajući uspjeh 'najveće vojno-redarstvene akcije Domovinskoga rata', pod nazivom 'Oluja', provedene 1995. godine na području sjeverne Dalmacije, Like, Banovine i Korduna. Za srpski narod i državu, to je Dan sjećanja na ogromna stradanja i progon sto-

tina tisuća sunarodnjaka sa ovih područja. Pod teretom ratne prošlosti u koju nas političke i plemenske vođe, nacionalni ideolozi i njihovi sljedbenici uporno vraćaju, mržnje kolovoza nas obuzimaju i počinje da nas trese groznica 'krvi i tla' koja će nas, prije ili kasnije, konačno uništiti«.

U tekstu se dalje navodi kako se korijen zla nalazi u činjenici da smo »oslijepljeni i opsjednuti« vezanošću za vlastitu naciju:

»Pod 'patriotizmom' se, podjednako i u Srbiji i Hrvatskoj, podrazumijeva stav koji uzdiže vlastitu naciju iznad čovječanstva, iznad principa istine i pravde, a ne brigu za vlastitu naciju. Idolopoklonički karakter nacionalnog osjećanja u kontekstu odnosa dva naroda, srpskog i hrvatskog, predstavlja sigurno i ubojito oruđe u rukama pred-

stavnika vlasti u obje, podjednako neemancipirane države. Da nije tako, svaki bi zvaničnik i javni djelatnik u Hrvatskoj, prije nego otvori usta i uputi opasnu strijelu u pravcu Beograda, promislio što izgovoreno i učinjeno već sutra može značiti za svakodnevni život hrvatske manjine u Srbiji, a svaki političar i javni radnik u Srbiji prije nego optuži hrvatsku državu, njene institucije ili čitav narod za kakvo zlo, prošlo ili sadašnja, morao bi odmjeriti svoju izjavu, uz najveću brigu za interese sunarodnjaka u Republici Hrvatskoj i sve one koji su tokom ratova 90-ih iz nje izbjegli i teško stradali«.

HGS se u priopćenju osvrnuo i na ulogu medija i manjinskih političara s obje strane granice:

»Da nije tako, mediji se ovih dana ne bi utrkiivali u nekritič-

kom, gotovo histeričnom prenošenju izjava, optužbi i prosvjednih nota predstavnika dviju (sada već) odlazećih vlada, zamagljujući suštinu nagomilanih problema koje valja rješavati na relaciji Beograd – Zagreb. Da nije tako, i naši manjinski lideri, i duhovnici, učitelji i profesori, s ove i s one strane granice, reagirali bi svakodnevno, uporno, dosljedno, na svaki oblik ispoljene ili tinjajuće netrpeljivosti, mržnje i nasilja. Da nije tako, u našim bismo domovima, našoj djeci, svakoga dana slali poruku razuma, solidarnosti i ljubavi za drugoga«.

Na kraju priopćenja ističe se kako aktivisti HGS-a biraju upravo put razuma, koji, kako navode, »sigurno vodi čovječnosti i boljim odnosima dvije države«.

H. R.

Internetska stranica HKUPD-a Stanislav Preprek

Od 1. kolovoza s radom je počela internetska stranica HKUPD-a Stanislav Preprek iz Novog Sada – www.stanislavpreprek.org. Javnost rada udruge je od velikog značaja za ostvarivanje ciljeva koje HKUPD ima, a internetska stranica je put ka najširoj javnosti, navodi se u priopćenju Upravnog odbora te udruge: »Sajt u naslovnici nosi ime udruge i njen logo s pet pokretnih slika te liniju odabira priloga. U prilogima možete čitati o Stanislavu Prepreku, velikanu u kulturi Hrvata na ovim prostorima, o našoj udruzi i njenim aktivnostima i nastupima, o sedam do sada izdanih zbirki pjesama iz ciklusa *Preprekovo proljeće* i knjigama naših članova Književnog kluba, o našoj izvan-

rednoj ženskoj pjevačkoj skupini i dramskoj sekciji te zastupljenosti HKUPD Stanislav Preprek

zanimaju kako nas drugi doživljavaju te ćemo stoga pratiti sve objave u medijima vezane za

nama, gdje je to moguće, a tamo gdje nije, svakako ćemo navesti odakle preuzimamo objavljene informacije. Očekujemo da će nam i ostali sudionici na Internetu u ovome pomoći te koristimo priliku da Vas pozovemo da nam se za svaku vrstu suradnje obratite putem mejla hkupd.stanislavpreprek@gmail.com, posebno što planiramo pustiti u rad internet prodaju koja bi pomogla da knjige naših članova pronađu lakši put ka čitateljima. Također se opremamo da bismo mogli vršiti digitalizaciju knjiga i dokumenata iz kulturne baštine Hrvata na ovim prostorima. Unaprijed zahvaljujemo na posjeti sajta, a svaka vaša sugestija i prijedlog za suradnju je dobro došla«.

u medijima, kao i dobiti druge zanimljive i potrebne informacije i podatke o nama. Veoma nas

našu udругu i naše članove. Putem linkova ćemo povezati naš sajt s objavama drugih o

MONS. DR. ANDRIJA ANIŠIĆ, PREDSEDNIK UDRUGE BUNJEVAČKIH HRVATA DUŽIJANCA

Zahvala Bogu i pohvala čovjeku

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Središnja proslava subotičke žetvene svečanosti *Dužijance* 2016. počinje danas (petak, 12. kolovoza), a taj će program trajati do nedjelje, 14. kolovoza, navečer. Tim povodom razgovorali smo s mons. dr. **Andrijom Anišićem**, predsjednikom Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, koja ovu manifestaciju i organizira.

HR: Na početku razgovora, podsjetimo – koja je bit i poruka *Dužijance*?

Dužijanca je uvijek bila, prije svega zahvala Bogu za završetak žetve, ali je također bila i pohvala čovjeku za njegov mar, trud i rad koji je raznolik kako onaj fizički na njivi, tako i onaj intelektualni, duhovni i kulturni.

HR: Jesu li i uolikoj mjeri su ta dva aspekta – bit i poruka – sačuvani u odnosu na početke slavljenja *dužijance* u obitelji, a potom i 1911. kao manifestacije?

Uvjeren sam da su ta dva bitna aspekta čuvana i sačuvana sve tamo od obiteljskih *dužijanci* pa do danas kada je naša *Dužijanca* zaštićena institucijom UBH *Dužijanca*. Dobro je poznato da je *Dužijanca* slavljena dugo u obitelji, premda za to nemamo pisanoga traga. Vjerujem da je u obiteljima slavljena duže nego što je mi sada slavimo u Crkvi i Gradu a to je od 1911., godine, dakle do sada 106. put. Naglasio bih da je prenošenje slavlja *Dužijance* iz tzv. male Crkve, kako se rado u katoličkom svijetu naziva obitelj, u veliku Crkvu, tj. Crkvu koja je zajednica svih vjernika, doista unaprijedilo i sačuvalo *Dužijancu* sve dosada. I što se tiče budućnosti, jedno sa sigurnošću mogu reći da iako ništa od manifestacija *Dužijance* ne bude bilo

moguće organizirati, jedno će sigurno ostati, a to je sveta misa zahvalnica. Stoga možemo reći dokle god bude našeg naroda koji ide u crkvu u Subotici, bit će i *Dužijance*.

HR: Možda da izdvojimo neke značajke središnje proslave – tko će predvoditi svetu misu, iz kojih zemalja dolaze KUD-ovi i slično...

Svetu misu zahvalnicu *Dužijance* 2016. ove godine predvodit će požeški biskup, mons. dr. **Antun Škvorčević** iz Hrvatske. Na *Tamburaškoj večeri* ove godine nastupit će pet tamburaških sastava, a osim lokalnih KUD-ova ove godine će nam *Dužijancu* počastiti i nekoliko KUD-ova iz Hrvatske i Austrije. Jedna novina u našoj organizaciji *Dužijance* je što smo ove godine postavili stojeći bilbord u centru grada na četiri jezika: na hrvatskom, srpskom (ćirilica), mađarskom i engleskom jeziku. Time smo željeli očitovati da doista želimo našu *Dužijancu* darovati svim građanima Subotice, ali i učiniti jedan mali iskorak u turističkom smislu. Namjeravamo u budućnosti napraviti i promotivne materijale *Dužijance* koje ćemo podijeliti Turističkoj zajednici Grada, Pokrajine i Republike kako bismo privukli pozornost što većeg broja ljudi na ono što *Dužijanca* jest i što nudi svima.

HR: *Dužijanca* je manifestacija zahvalnosti Bogu. Koliko je suvremeni čovjek – bez obzira bio vjernik ili ne – zahvalan? Jesmo li tu vrlinu potisnuli u drugi plan suvremenim načinom života i vrednotama?

Mislim da je ta vrlina dobro nestala iz srca ljudi, pa i samih vjernika. No, tu vrlinu nisu izgubili oni koji slave *Dužijancu*, jer je ona

*Sve u Dužijanci može se mijenjati, ali nikada se ne smije zaboraviti da je ona nastala, trajala, traje a mora i trajati kao zahvala Bogu za završetak žetve * Ponuda Dužijance 2016. je bogata i različita i može biti na radost i obogaćenje svima * UBH Dužijanca se želi, osim redovitim djelatnošću, baviti i razvojnim projektima*

u svojoj biti zahvala Bogu. Stoga smo mi i stavili u povelju naše udruge kao glavni moto: *Zahvala Bogu i pohvala čovjeku*. Sve u *Dužijanci* može se mijenjati, ali nikada se ne smije zaboraviti da je ona nastala, trajala, traje a mora i trajati kao zahvala Bogu za završetak žetve, a onda daka-ko i za kruh svagdašnji i za sve milosti koje primamo od Boga. Naši marni seljaci su nekoć, a i danas je tako, kad posiju pšenicu i druge usjeve, najčešće pogledavali u nebo, jer od *neba*, tj. od vremenskih prilika ovisit će plodovi njihovog rada. I zato su naši preci uvijek svoj rad započinjali riječima *Bože pomози*, a završavali ga s *Bogu hvala* i iz tih jednostavnih vapaja njihovog srca nastala je i *Dužijanica* kao jedan radosni usklik zahvalnosti Bogu na plodovima »zemlje i rada ruku čovječjih«. Često znam reći da nijedan dan čovjeku ne bi smio proći a da Bogu i jedni drugima, pa i više puta, ali barem na kraju dana kažemo iskreno hvala.

HR: Kako ste zadovoljni dosadašnjim tijekom *Dužijance*, koja je počela još krajem travnja, blagoslovom žita na Markovo? Na što se od ovogodišnjeg programa posebno ponosni?

Bogu hvala i dobrim ljudima, angažiranim u organizaciji *Dužijance*, i ove godine sve protječe mirno i lijepo. *Takmičenje risara* je sigurno manifestacija koja je mnogima draga i uvjeren sam da je i ove godine razveselila mnoge. Istaknuo bih da smo ponosni što je naša Udruga dobila veliku donaciju hrvatske zaklade *Adris* kojom smo uspjeli obnoviti dio starih strojeva, te oni sada bolje rade, što se moglo vidjeti i na *Takmičenju risara*. Nadamo se da ćemo do iduće godine u potpunosti obnoviti i zaštititi staru *vršalicu*, pa ćemo i njezin rad moći u potpunosti predstaviti zainteresiranoj publici. Ponosni smo što smo izgradili hangar za čuvanje tih starih *mašina*. Također sam radostan što je naša Udruga potpisala sporazum o suradnji sa župom

sv. Josipa Radnika u Đurđinu. Radimo zajedno s njima na uređenju etno-salaša. Ponosan sam što smo i ove godine u suradnji s Društvom *Ivan Antunović* i Gradskim muzejom uspjeli organizirati izložbu *S Božjom pomoći* i tribinu posvećenu *Bunjevačkom momačkom kolu* i njegovom doprinosu *Dužijanci*. Nadam se da će i središnja proslava *Dužijance* biti Bogu na slavu, a svim sudionicima i svoj publici na radost.

HR: Duga je tradicija održavanja *Dužijance*. Kako ocjenjujete interes kojega mlađi naraštaji pokazuju za ovu manifestaciju, u kontekstu osiguravanja njezina kontinuiteta? Posebice ako imamo u vidu kontinuirano smanjenje broja Hrvata u Subotici i okolici, na što nam popisi stanovništva ukazuju...

Sve manji broj Hrvata u Subotici i okolici očito negativno utječe na sve sfere ljudskog i kršćanskog života, pa tako i na samu organizaciju *Dužijance*. Sve je teže, osobito po našim selima koje imaju *Dužijancu*, pronaći mlade koji su spremni prihvatiti iako časnú, ali i odgovornu zadaću bandaša i bandašice. Tako su u Mirgešu i ove godine tu ulogu imala djeca. No, ni to nije loše jer djeca rastu, pa mogu za desetak godina biti i »veliki« bandaši i bandašice. No, osim niskog nataliteta postoji i jedan drugi, po meni, veći problem a to je ravnodušnost. Mnogi, čak i oni koji kažu da vole *Dužijancu*, nisu spremni aktivno sudjelovati u njezinoj organizaciji, u manifestacijama. Dobra je, međutim, odluka da priređujemo i manifestaciju *Djeca u Dužijanci* koju organizira HKK *Bunjevačko kolo*. Ta je manifestacija sastavni dio cjelokupne organizacije *Dužijance* i ona daje veliki doprinos budućnosti *Dužijance*. Ako su djeca i mladi budućnost naroda i Crkve, a jesu, onda sam uvjeren da će podržavanje i njegovanje te »dječje zahvale za žetvu« osigurati i opstanak i napredak *Dužijance*. Naravno, djeca sudjeluju i u središnjoj pro-

slavi *Dužijance*, što je isto jako dobro, ali što se tiče djece najvažniji je primjer i poticaj njihovih roditelja i starijih.

HR: Koliko ste zadovoljni posjećenošću manifestacije, posebno središnje proslave? Naime, ima jedan podatak da je na *Dužijanci* 1969. godine u *špaliru* bilo navodno oko 70.000 ljudi...

Što se toga tiče, ja nikad nisam zadovoljan. Uzrok malo ili manjoj posjećenošću manifestacijama *Dužijance* treba tražiti u onome što je već gore rečeno. Naravno, da je dio odgovornosti i na samim organizatorima, ali želim to istaknuti sada vrlo odgovorno i kritički, bez potpore same hrvatske zajednice u Srbiji, a napose hrvatske diplomacije u našem gradu i našoj zemlji, teško ćemo okupiti veći broj sudionika. Godinama to već ističem da bi vođe naših čelnih udruga mogli svojim autoritetom potaknuti sve Hrvate u Srbiji da se uključe u ovu manifestaciju, koja je označena kao ona koja je od posebnog značaja za našu zajednicu. Ako nama nitko ne dođe iz Srijema, recimo onda doista, ne možemo reći da je to manifestacija koja je važna svim Hrvatima.

HR: U koliko ste financijskom potporom koju *Dužijanica* dobiva kao manifestacija?

Mislim da nitko tko organizira sličnu manifestaciju, pa tako ni mi, ne može biti zadovoljan financijskom potporom. U šali volim reći »nama nikad nije dosta«. Ipak, »provlačimo« se nekako s tim financijama. Grad Subotica izdvoji najviše sredstava, ipak od prve godine djelovanja naše Udruge kad smo prije tri godine dobili 2,5 milijuna dinara, a do sadašnjih 1,2 milijuna, velika je razlika. Sredstva iz AP Vojvodine i Srbije su neznatna, od Hrvatskog nacionalnog vijeća još manja. Republika Hrvatska nam daje ipak lijepu potporu – što preko Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske, što preko Veleposlanstva Republike

Hrvatske i Grada Zagreba. Htio bih samo još spomenuti u tom smislu nešto. Jednom mi je netko prigovorio da je *Dužijanica* »dosadna«, da je uvijek sve isto i slično. Odgovorio sam pitanjem: Jesu li *Vinkovačke jeseni*, *Đakovački vezovi* ili *Sinjska alka*, recimo, uvijek drugačiji. Naravno da nisu. Ali što je različito. Razlika je u tome što te manifestacije podržava državni vrh Hrvatske i brojne kulturne i političke institucije, a da o sponzorima i ne govorimo.

HR: Kako vidite budućnost *Dužijance*, kako će ona izgledati za recimo deset godina?

UBH *Dužijanica* će raditi na promicanju ove naše manifestacije, koja okuplja najviše Hrvata, kako u organizaciji tako i u publici. Naravno da će sve ovisiti i o oduševljenosti i entuzijazmu članova naše Udruge i svih onih koji nam pomažu. Dokle toga bude i spremnosti na mnoge žrtve, bit će i *Dužijance*. Dakako, budućnost *Dužijance* ovisit će i o potpori već spomenutih institucija u Srbiji i Hrvatskoj. Mi se želimo, osim redovitim djelatnostima, baviti i razvojnim projektima. Jedan smo već započeli ostvarivati, a to je stalna lokacija *Takmičenja risara* i *Risarski salaš*. Ako nam to uspije, *Dužijanica* će se moći razvijati i napredovati u više pravaca. S jedne strane *Dužijanica* može postati dio godišnje turističke ponude, napose ako uspijemo ostvariti projekt *Muzej Dužijance*. *Risarski salaš* je zamišljen i kao mjesto različitih radio-nica. Prva koju želimo pokrenuti iduće godine jest učiti našu djecu i mlade da rade *ris*, jer ćemo na taj način osigurati budućnost *Takmičenja risara*. Naravno, i mnoge druge, ali o tom ćemo još imati prilike govoriti narednih mjeseci. Za kraj ovog razgovora, želim potaknuti sve vaše čitatelje: Napunite se ponosom i odvojite svoje vrijeme i uključite se u program središnje proslave *Dužijance* 2016. Ponuda je bogata i različita i može biti na radost i obogaćenje svima.

FENOMEN OLUJE KOJA SE U ISTO VRIJEME NA RAZLIČITE NAČINE MANIFESTIRA NA JEDNOM MALOM DIJELU ZEMLJINE KUGLE

Nanio ih vjetar

Praksa je pokazala da u vrijeme ove nepogode pripadnici srpske manjine u Hrvatskoj i hrvatske u Srbiji mole Boga da oluja što prije prođe kroz glave »funktionalno« najodgovornijih, a koji svojim najneodgovornijim rječnikom prijete da zapale sve oko sebe

Nije potrebno nikakvo posebno zvanje političkog analitičara (ma što to značilo, osim konstantnog vrćenja istih ljudi na različitim televizijskim postajama), da bi se došlo do zaključka kako su odnosi između Srbije i Hrvatske u posljednje vrijeme možda i najgori od završetka rata u Hrvatskoj. Za to su se, uostalom, uoči proslave, odnosno obilježavanja *Oluje* pobrinuli čelnici dviju država svojom zapaljivom retorikom o događaju koji je definitivno prekinuo daljnje oružane sukobe na skoro jednoj trećini hrvatskog teritorija.

ETNIČKO, A ETIČKO

Oprečnih stajališta dvije države o 5. kolovozu 1995. bilo je, naravno, i ranijih godina, ali se nikada kao ove nije manje pazilo na vrstu verbalnog oružja koje će tim povodom biti upotrijebljeno. Ispaljivali su tako ovdašnji premijer **Aleksandar Vučić** i ministri **Ivica Dačić** i **Aleksandar Vulin** (svi donedavno u statusu uposlenih u Vladi na određeno vrijeme) salve prosvjednih nota hrvatskom Veleposlanstvu u Beogradu zbog razno-raznih razloga: poništavajućih odluka o presudama (pokojnom) biskupu **Alojziju Stepinu** i (živom) osuđeniku za ratni zločin nad Srbima u Osijeku **Branimiru Glavašu**; zbog podizanja spomenika teroristi **Miri Barešiću** u rodnim mu Dragama..., ali su one na koncu odbijene s obrazloženjem ministra vanjskih poslova Hrvatske **Mire Kovača** (koji je, zbog raspuštanja Vlade također u istom statusu kao i do

jučer kolege mu iz Srbije) kako je riječ o »inflaciji nota koje stvaraju nered«!

Za nered su, međutim, najodgovorniji sami organizatori – dakle, sam državni vrh – proslave 21. obljetnice *Oluje*. Ako po strani ostavimo retoriku predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović** o tome da je ova akcija bila »etički čista, vojnički briljantno izvedena oslobođilačka i časna pobjeda za pravičan cilj«, koja je također izazvala kanonadu osuda u Srbiji, svaka-

Ustavom) po svom učinku jača je tek od svete vode kojom se ne može oprati ljaga koju već dulje vrijeme u kontinuitetu vidi sav civilizirani svijet.

S druge strane, *Oluja* je i u Srbiji poslužila da političari otvoreno kažu što kao ljudi misle (o Hrvatskoj, a poneki bogami i o Hrvatima općenito). Na skupu u zemunskom naselju Busije kog je upriličila Vlada Srbije njezin prvi čovjek je poručio kako su »Hrvati početkom avgusta 1995. pokušali da dovrše monstruo-

no velika da nikoga ne mrzi, poručivši im pri tomu da su u Srbiji dobili svoju kuću.

Eh, da je – umjesto što je u Glini početkom 1995. govorio o tome kako Banija više nikada neće biti u ustaškoj Hrvatskoj – Aleksandar Vučić u kolovozu te iste godine imao utjecaja i pameti koje sad ima ne bi ondašnje vlasti zabranile ulazak na desetke tisuća nesretnih ljudi u glavni grad Srbije nego bi promptno zabranile song »Beograde, Beograde u bodljikave žice nek te ograde«, a

ko ne možemo i onu grupu iz IX. bojne koja je, uz pratnju policije (a ne promptnog privođenja), u istom gradu istoga dana pjevala *Evo zore, evo dana* i još nekoliko poznatih ustaških serenada. Njezina naknadna osuda tog čina (koji je kažnjiv i hrvatskim

zni zločinački plan iz Drugog svetskog rata ne bi li istrebili krajiške Srbe za sva vremena«. Ni taj pokušaj (Hrvata, prim. a.) nije, međutim, umanjio veličinu plemenitog srca Aleksandra Vučića koji je pred oko 15.000 ljudi rekao kako je Srbija dovolj-

njezinog uvijek »šeretski« raspoloženog autora Boru Đorđevića istog trenu priveli pravdi zbog pjevanja mržnje.

Ali, ni unatoč plemenitom srcu premijera i svih koji su se s ove strane Dunava očitovali o *Oluji*, uključujući i **Milorada**

Dodika koji je – iako s one, ipak s ove strane rijeke koja po potrebi spaja, a po potrebi i razdvaja – također bio u Busijama stvari se za proteklih 20, pa i više godina nisu bitno promijenile u odnosima Hrvatske i Srbije: rukovodstva dvije države i dalje reže jedni na druge i to toliko zarazno da se kod svih normalnih – a napose kod dvije nacionalne skupine – ljudi nakon toga krv ledi u žilama.

SUŠTINA JE U FORMI

Podimo prvo od dvije nacionalne skupine: Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji kod kojih formalno na ovom primjeru postoji razlika, ali se u suštini ona ipak briše. Formalno je, recimo, predsjednik Srpskog narodnog vijeća **Milorad Pupovac** bio prisutan na obilježavanju *Oluje* u matičnoj mu domovini dok predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** nije bio niti na proslavi niti na obilježavanju. Formalno su se (ali i ljudski, prije svega) i Bačića i predsjednika Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislava Žigmanova** sjetili tek srpski mediji u Hrvatskoj (*Novosti*), napravivši sjajan tekst o vojvodanskim Hrvatima pod naslovom *Nije ni nama lako u vrijeme Oluje* dok ih se o istom problemu za zdravlje nije sjetio pitati niti jedan medij u Srbiji. Zahvaljujući, dakle, *Novostima* u tom smislu njih su dvojica formalno izjednačeni s Pupovcem, ali ne »i po intenzitetu«, s obzirom na to da je ovaj drugi (odnosno treći) bio mnogo češće prisutan na stranicama novina ili u radijskim ili televizijskim emisijama (kao, uostalom, i uvijek do sada, i u Hrvatskoj i u Srbiji). Suštinski, međutim, i Pupovac i Bačić u vrijeme *Oluje* dijele sudbinu naroda kojima pripadaju, jer i jedni i drugi, kao najomraženije manjine u svojim matičnim državama, tih dana mole Boga da oluja što prije prođe kroz glave »funkcionalno« najodgovornijih, a koji svojim najneodgovornijim rječnikom pri-

jete da zapale sve oko sebe.

Nisu, naravno, samo rukovodstva Srbije i Hrvatske kriva za odnose u koje su doveli svoje građane. Neee! Pa, postoje tu i njihovi kmetovi na dobrovoljnim feudima u tiskanim ili elektroničkim medijima. Uzmimo, primjerice, beogradski *Informer* (inače, omiljeni dozator informacijama Premijera Plemenita Srca), koji je **Đorđa Balaševića** na naslovnoj strani nazvao – izvin'te me što psujem – »panonskom pizdom« (!) zbog koncerta u Puli 4. kolovoza (večer uoči *Oluje*, što je za takve izgleda akt veleizdaje). Najbolji odgovor ovoj dnevnoj zbirci hartije – koja svoju prazninu ispunjava grafitima o Hrvatima kao ustašama, Albancima kao Šiptarima i sve

mladih Hrvatske koji su od žrtava *Oluje* zatražili ispriku, poručujući i najvišim državnim tijelima Hrvatske da učine isto. Iako je, recimo *Jutarnji list*, uzeo izjavu koordinатора ove akcije **Joce Glavaša**, naslov kojim se čitatelj uvodi u (šokantnu, valjda) vijest glasi *Tko je iza jumbo plakata?*. Na sreću, *Jutarnjeg* i ostalih hrvatskih informera, a na žalost istinskih kršćana i ljudi dobre volje ovu peticiju potpisalo je tek nekoliko stotina od nekoliko milijuna građana Hrvatske.

POUČCI IZ UZROKA I POSLJEDICA

Konačno, još jedan primjer o tome kako manipulacija *Olujom* najviše štete nanosi normalnim

nedefiniranog zvanja političkog analitičara i mi bismo, poput Borisa, razmjerno lako došli do zaključka zbog čega su današnji odnosi Srbije i Hrvatske takvi kakvi su: na vlasti su iste one »strukture« koje su ih početkom devedesetih počeli i »graditi«. U tom smislu datumi poput »Oluje« (a bit će u studenom i Vukovar) i primjeri poput poglavlja 23 i 24 na najbolji način rasvjetljavaju hinjenu dobrohotnost Deklaracije koju su 20. lipnja u Subotici potpisali Kolinda Grabar-Kitarović i Aleksandar Vučić i time na kratko obradovali sve manji broj naivnih pripadnika hrvatske manjine u Srbiji i srpske u Hrvatskoj. Za razliku od njih, ono što istinski raduje sve nabrojane kategorije građana

takvim vijestima slinave ljubavi – dala je publika, pružajući ako već ne lažnu nadu da se zlo može uništiti, a ono makar privremeno utočište za sve normalne koji su se u pulsku Arenu slili iz raznih krajeva Hrvatske, Slovenije, Bosne i Hercegovine... i s okolnih plaža.

Ništa bolje od Balaševića – na kog je, kao i obitelj mu, *Informer* svojim nekažnjenim bljuvanjem mržnje otvorio još jednu sezonu slobodnog lova – nisu, bar u smislu »tumačenja« medija (ali i javnosti općenito), prošli niti aktivisti Inicijative

građanima u obje države, plus njihovim najomraženijim nacionalnim manjinama. Za razliku i od hrvatskih i od srpskih političara i medija, **Boris Dežulović** je u (opet) *Novostima* tekstom *Sećate li se Oluje* na vlastitim reporterskim primjerima i jedne i druge podsjetio i na uzroke i na posljedice vojno-redarstvene akcije Hrvatske vojske kojom je Hrvatska zarad dobijanja slobode samo u jednom danu pretrpjela gubitak više od 200.000 svojih građana.

Ako bismo se, na koncu, ponovno saživjeli s ulogom

na (normalne, dakle, nacionalno neostrašćene, kao i pripadnike dvije manjine) jest vijest od prije desetak dana da su srpski i hrvatski navijači zajedno bodrili svoje timove na košarkaškoj utakmici u argentinskoj Cordobi. Tako je desetak ljudi sa srpskim i hrvatskim obilježjima – baš kao i Đole u Puli, odnosno Joca Glavaš u Zagrebu – za 40 minuta održalo lekciju stotinama i tisućama ovdašnjih i ondašnjih političara da ljubav prema Srbiji ni u kom slučaju ne znači mržnju prema Hrvatskoj. I obratno.

Z. R.

TKO I ZAŠTO UKIDA 800 KILOMETARA PRUGA?

Tračnice bez vlakova

*Od 800 kilometara pruga predloženih za gašenje 540 kilometara je u Vojvodini *
Prijedlog pravaca koji će biti ugašeni urađen bez temeljite analize*

Skoro 500 kilometara pruga u Vojvodini je izvan funkcije ili demontirano. Tek 712 kilometara vojvođanskih pruga ima zadovoljavajuće uvjete za odvijanje putničkog i teretnog prometa. Za revitalizaciju i remont vojvođanskih pruga treba skoro 175 milijuna eura. Ovo je tužna i ružna slika vojvođanske željeznice danas. Ukoliko Vlada Srbije usvoji prijedlog Ministarstva prometa, ova slika bit će još ružnija i tužnija, jer se od 800 kilometara pruga koje su predviđene za ukidanje 540 kilometara nalazi u Vojvodini. Tako će, svi su izgledi, u Vojvodini koja je prije samo jednog stoljeća imala najgušću mrežu pruga u Europi, željezničke tračnice biti pravi raritet.

ČUDAN POPIS

O ukidanju dijela pruga u Srbiji govori se mjesecima, ali je ta tema postala zanimljiva kad je objavljen popis pruga koje su planirane za ukidanje i rok u kome Vlada treba da donese odluku o tome. Na tom popisu je oko 800 kilometara pruga, a rok za donošenje odluke o njihovom ukidanju prošao je koncem srpnja. Tako je i dalje otvoreno pitanje hoće li biti ugašene baš sve predložene pruge i ako se to i dogodi kada, tim prije što su greškom li, zbog nestručnosti ili nekog drugog razloga na popisu za ukidanje i pruge koje se nalaze u planovima razvoja i pruge za koje se ne može reći da su nerentabilne, promatrajući broj putnika, količinu prevezene robe

i značaj koji imaju za određenu regiju. Ostaje otvoreno pitanje i hoće li na tom popisu biti i svih 540 kilometara vojvođanskih pruga predviđenih za gašenje, s obzirom na to da je preispitivanje tog prijedloga tražila i nova Vlada Vojvodine. Popis 20 pruga koje se trebaju ukinuti sačinilo je jedno od poduzeća podijeljene željeznice *Infrastruktura željeznica*, a taj popis napravljen je na osnovu sagledavanja mogućnosti ulaganja u obnovu tih pravaca i opravdanosti ulaganja velikog novca u modernizaciju tih dionica. Neki drugi čimbenici kao što su važnost tih pružnih pravaca za neku regiju, broj putnika koji koristi željeznicu ili značaj željeznice za gospodarstvo ostali su po strani. Otuda i nezadovoljstvo predloženim popisom pruga kojima uskoro treba proći posljednji vlak. A nezadovoljni su mnogi. Prvo putnici koji će ostati bez jeftinog prijevoza, a zatim općine koje će izgubiti jednu važnu infrastrukturnu prednost. To što se sada loptica prebacuje u dvorište lokalnih samouprava kojima je ponuđeno da, ukoliko nađu svoj interes, preuzmu financiranje prometa na prugama koje se gase ne znači ništa, jer se općine listom izjašnjavaju da novca za to nemaju (a imat će ga još i manje).

NA GUBITKU I PUTNICI I GOSPODARSTVO

Predsjednik odbora za promet Gospodarske komore Vojvodine **Milan Vučinić** kaže da se cijela ova priča oko gaše-

nja pruga odvijala daleko od javnosti. On pojašnjava da su Željeznice na zahtjev Europske unije pretrpjele reformu i od jednog poduzeća napravljena su četiri. Jedno od tih poduzeća, a riječ je o *Infrastrukturi željeznice* ima ingerencije nad upravljanjem svim prugama i infrastrukturom željeznice.

»Naloženo je i da se obustavi promet na prugama koje nisu rentabilne i da se suglasno Zakonu o željeznici ti pravci ponude lokalnim samoupravama i Pokrajini na koje bi se prenijelo pravo upravljanja. Međutim, nedorečeno je kako bi se to u praksi izvelo, s obzirom na to da su za to potrebne odgo-

varajuće licence. S druge strane, sve je urađeno bez detaljne analize i vi nekome nudite nešto, bez analize hoće li mu to biti trošak ili može donijeti i neki profit«, kaže Vučinić.

Prema njegovim riječima dojam je da je popis pruga za gašenje pravljene bez analize opravdanosti postojanja određenih pružnih pravaca.

»Primjerice, za gašenje je planiran pravac Sombor – Vrbas, a na tom potezu postoje skladišni kapaciteti za skladištenje milijun tona žitarica. Ako taj

pravac gledamo s aspekta značaja za putnički promet, onda sve govori podatak da je mjesečna autobusna karta od Sombora do Vrbasa između 9.000 i 12.000 dinara, a za vlak je 3.500 dinara. Što nije nevažno u situaciji kada govorimo o migracijama ljudi iz manjih sredina u veće gradske centre. Na popisu je i pruga Sombor – Apatin, koja je veza s lukom Bogojevo. Neshvatljiv je prijedlog za gašenje pravca Petrovaradin – Beočin, kao i prijedlog za gašenje pravca Kikinda – Banatsko Arandelovo,

jer je ovaj pravac dio međunarodnog projekta povezivanja s Temišvarom«, kaže Vučinić.

Razlog je to što Odbor za promet Gospodarske komore Vojvodine traži da se još jednom preispita popis pruga predloženih za gašenje, da se prije donošenja novog prijedloga uradi stručna analiza koja će biti predstavljena javnosti. Među vojvođanskim prugama koje su na popisu za gašenje je i pravac Novi Sad – Orlovat, što je dalja veza k Pančevu, Vršac – Zrenjanin, Vršac – Bela Crkva i Šid – Bijeljina. Naš sugovornik kaže i da je neshvatljiv prijedlog da se ukine jedina poprečna željeznička veza u Srbiji, a to je pravac Stalač – Čačak – Požega koji spaja koridor X s Barskim koridorom.

ODGAĐANJE?

U Vojvodini ima 1.750 kilometara pruga. Dvije su koridorske (Beograd – Šid i Beograd – Subotica), dvije magistralne (Subotica – Sombor – Bogojevo i Beograd–Pančevo–Vršac), dok su ostali pružni pravci regionalnog i lokalnog karaktera. Na 400 kilometara pruga ne odvija se promet, dok se na 350 kilometara željeznički promet odvija povremeno i po potrebi. Najava da bi se mogla povećati dužina vojvođanskih pruga na kojima se ne odvija promet nije pretjerano obradovala ni novu pokrajinsku Vladu. Kako je medijima izjavio Pokrajinski tajnik za energetiku, građevinarstvo i promet **Nenad Grbić** pokrajinska Vlada će uskoro u javnosti iznijeti svoj stav po pitanju gašenja dijela vojvođanskih pruga.

»Tražili smo odgađanje provođenja predloženog ukidanja pruga. Smatramo da je potrebno dodatna analiza određenih pravaca imajući u vidu strateških opredjeljenja što je za Vojvodinu bitno i ukidanje kojih pružnih pravaca se ne smije dopustiti«, kazao je Grbić.

»U vojvođanske pruge nije se ulagalo 35 godina, a sada se kaže da su one nerentabilne.

Drugo, željeznica nije ponudila dovoljno lokomotiva i vlakova za prijevoz robe; da se to dogodilo sigurno bi interes gospodarstva za prijevoz željeznicom bio veći«, kaže Vučinić.

A kada je o vojvođanskim prugama riječ, podatak da je prva pruga na teritoriju današnje Srbije bila upravo u Vojvodini. Bio je to pravac koji je Belu Crkvu povezivao s današnjim rumunjskim dijelom Banata. Prva pruga izgrađena u Bačkoj bila je pravac Sombor – Subotica – Segedin i otvorena je 1869. godine. Od 1.735 kilometara vojvođanskih pruga što, inače čini 45 posto ukupne pružne mreže u Srbiji samo 97 kilometara su dvokolosečne pruge, a elektrificirano je samo 245 kilometara. Od ukupne dužine željezničke mreže u Vojvodini, 494 kilometra su magistralne pruge. Mrežu ostalih pruga čine one koje su danas kategorizirane kao regionalne (483 km), koje povezuju regije s magistralnom mrežom i imaju veliki značaj u regionalnom razvoju zemlje, i lokalne pruge (381 km), koje imaju ulogu povezivanja sa željeznicom lokalnih centara i industrijskih korisnika. Prometa nema na 228 kilometara vojvođanskih pruga. I na koncu, u Pokrajini je prethodnih desetljeća demontirano 257 kilometara nekadašnjih pruga.

Hoće li popisu pruga izvan uporabe biti pridodani još neki za promet putnika i roba značajni pravci u Vojvodini ovisi o tome hoće li predloženi popis za gašenje dobiti zeleno svjetlo Vlade ili će se pak još jednom sagledati i analizirati ima li razloga da pojedini pružni pravci i dalje budu otvoreni za promet. Ovisi i od toga hoće li svoj interes za ugašene pravce pokazati lokalne samouprave ili će ih možda preuzeti neki privatni ulagači. To su sve otvorena pitanja, a za valjan odgovor, jer ovaj posao se ne radi od danas do sutra, treba detaljno sagledati realnost i potrebe.

Zlata Vasiljević

PRUGA SOMBOR – VRBAS

Jedan od 20 pružnih pravaca predviđenih za ukidanje je i pravac Sombor – Vrbas. Ukidanje tog pravca znači da bi mještani Kljajićeva, Čonoplje, Sivca, Crvenke, Kule i Vrbasa ostali bez veze sa Somborom, a Somborci bez veze s Novim Sadom i Beogradom. Iako je ukidanje ovog pravca još samo najava da je već reducirani broj polazaka na toj pravcu i od četiri ostala su samo dva.

Inače, pruga Sombor – Vrbas i dalje do Bečaja puštena je u promet prije 110 godina. Željezničkog prometa između Vrbasa i Bečaja nema već nekoliko godina, a prema sadašnjim najavama ista sudbina čeka i dionicu između Sombora i Vrbasa.

PO VIKAKO OTKAKO SU DOMINIKA KUJUNDŽIĆ I GRGO PIUKOVIĆ BILI BANDAŠ I BANDAŠICA

Sva lipota obiteljskog života i bunjevačke nošnje

»Mogli smo sigurno kupit maksim zemlje, koliko smo dali na nošnju u to dobo; al zemlja nas nije zanimala – imali smo koliko i danas imamo«, kaže Grgo Piuković

»**A**, da, ovo liči na čegagod«, kazo je huncutski prija 50 godina katedralni kapelan **Blaško Dekanj** za užnom kod bandašice **Dominike Kujundžić**, nakon što je nesmotreno prolila liker bandašu u krilo, a oni, bandaš i bandašica, pocrvenili ko paprika. »To je tako bilo, možda je Dekanj što-god ostio, ostili smo i mi, a dalje se pokazalo sve šta je bilo, što se ostilo i što je slidilo«, pripovida tadašnji bandaš **Grgo Piuković**.

Naime, 50 je lita prošlo od kako su Dominika Kujundžić i Grgo Piuković bili bandaš i bandašica u subotičkoj katedrali, a jedini su postali i bračni par.

PRIPRAVE

Triba kazat i to da u to vrime katedralni bandaš i bandašica nisu smili biti momak i djevojka, što je u okolnim selima bilo dopušteno. Poznavali su se, al ne previše, kažu. Par miseci smo se samo gledali, a godinu dana smo se zabavljali posli Dužijance i onda smo se uzeli, u veljači 1968. godine.

Slidi zanimljiva pripovijetka o tom kako su se te, dakle, 1966. godine birali bandaš i bandašica.

Bandaša Grgu je među sobom odabralo Društvo momaka, čuvara Božjeg groba. Taj izbor je moro potvrditi i župnik, a kapelan Blaško Dekanj je i službeno došo zvat Grgu na salaš Piukoviće.

Izbor bandašice je teko drugačije, pojašnjava Grgo Piuković.

»U to dobo su salašari dolazili u varoš u crkvu, ako ne svake nedilje, al kad je kaki gód, bila je puna crkva. Katoličko divojačko društvo se onda već raspalo, al je u to doba seka

su bile ženske osobe, neudane, starije, koje su bile slobodne, u crkvi bile svake nedilje. One su maltene priko cile godine pratile, šacovale, koju bi curu izabrali za bandašicu. Gledalo se iz koje je kuće, gledala se malo i materijalna strana. Kad je bila

bila glavna u to dobo, išo zvati bandašicu«.

E sad, kako je Doca došla na red?

»Onda je teško bilo nać žene koje su se nosile paorski. Tu je bilo par nji koje su ušle u užu izbor po seka Jovani i tom njegovom društvu. Bila je Doca u igri, bila je pokojna **Giza Vojnićeva** i jedna Stantićeva koja je odustala. Onda su ostale nji dvi, a seka Jovana me jednom prilikom pitala koga bi ja od nji dvi. Doca i ja smo se prija tog poznavali, al ne baš previše, i već se tu što-god zaigralo i onda sam odlučio, nek bude Doca.«

A evo i priče iz Dominikinog ugla.

»Ja sam onda već bila malo u godinama, u današnje vrime to nije toliko u godinama, pa sam kazala, ne bi ja bila bandašica, nek bude kogod drugi. 'Nemojte sad to odbit kad vas zovemo', kazali su mi. Moja teta **Tona Kujundžić** mi je kazala 'primi se samo'. I ja sam to onda rado primila, roditelji su isto jako rado primili. Moje obaveze su bile obuć se, kupit ruvo, to nije bandaš kupovo, napraviti užnu i zvat bandaša i tu još nekoliko ljudi. Užna se nije pravila na veliko, deset-petnaest čeljadi, više nije bilo, a poslipodne kolo.«

Bandaš je tribo dat žito, tribalo ga je isplest, okititi kola. Bandašova obaveza je bila i platiti muziku, a kolo je bilo u kući kod bandašice. Tamo bude užna, tamo bude i kolo.

Prije 50 godina – bandašica i bandaš

Jovana Stantić bila još vrlo aktivna, pa su tu bile sestre **Vidaković Hadnađeve**, pa **Ivandeikićke**. U tom Društvu

izabrana, kad je to odlučeno u Društvu, najavile su župniku, a Blaško Dekanj je onda i službeno sa seka Jovanom, jel ona je

Grgo Piuković je ovako nastavio svoju priču.

»U to dobo je bio dovoljan jedan krst žita. I kad se skupilo društvo, prvo se to žito očistilo ko i danas što se radi. Tu se nije prominilo ništa. Kad pogledamo stare fotografije tamo se to vidi, cure su tamo, one to čiste, vidi se da pletu. Znači, slobodno možem kazat da se u tom od prija 100 godina ništa nije prominilo. I sad mladi to rade, uvijek se oni skupe, al sam uglavnom ja pleo, već više od 30 godina.«

PROGLEDAVANJE

Prisićaju se Dominika i Grgo svega kroz ovi 50 godina, pa i tog otkad je počela procesija oko crkve za Dužijancu. Godinu dana nakon što su oni bili bandaš i bandašica, 1967., svećenik **Bela Stantić** je za crkvenu Dužijancu »obuko« 10 pari u nošnju. Med njima je bio i Grgo, a za divojačkim barjacom su išle cure u povezanim maramama.

»Godinu dana posli, 1968., organizirana je prva varoška Dužijanica, kad je povorka krecala od varoške kapije kod hipodroma. Prvi put se tad moglo vidit sve bogatstvo bunjevački nošnji«, kaže Grgo Piuković.

»Te godine su naši malo školovaniji ljudi organizirali varošku Dužijancu, uz pomoć politike. Da nije bilo politike, od tog ne bi bilo ništa. Ti ljudi su išli po salašima, tražili nošnje i sve što god se moglo skupit. Brat i ja smo te godine maltene na čelu povorke jašili na jednom paru bili konja, onda je bila ritkost nać dva bila konja. Te godine nisam zdravo puno vidio, jel smo bili na čelu povorke. Isto se tako Dužijanica organizirala i '69. i '70. godine. Onda smo prvi put progledali, na toj velikoj varoškoj Dužijanci su nam se oči otvorile, dotleg nismo znali ništa, imali smo samo onu nošnju koju je Doca nosila na Dužijanci 1966. Nismo znali ni svile kako izgledaju, ni di ima, ni šta ima. Do '68. te nošnje

niko nije ni vidio, onda su ljudi otvorili šifunere, jel ko je imo nošnju taj je čuvo. Na starim slikama od Dužijance ne vidi se nijedna cura koja je išla u svili. Onda sam progledo što se tiče nošnje, pa vidi ti Bože moj ko smo mi, šta sve imamo i koliko bogatstvo u nas postoji. Ja sam posli tog ubrzo našo na starežu jednu staru svilu, i danas je u životu. E, onda je to počelo, kupovali smo nošnje, pa su nam mnogi i nudili. Te, 1968. godine kolo na kojem su se izabrali bandaš i bandašica se održalo na igralištu 'Bačke'. Ova, varoška Dužijanica se održavala u julu, uglavnom prija crkvene koja je bila na Veliku Gospojinu. Puno puti se ta varoška poklapala s proštenjem svete Ane u Keru.«

Tako se nikako Dominiki i Grgi u srce uvukla ta ljubav za lipo, za svilu i kumašu, pa se nastojalo to kupovat i tako saćuvat od propasti. Mnogi su, i za mnoge prigode, oblaćili bać Grginu nošnju, pa je ona, s uvijek drugim licima, gradu i svitu pokazivala svoju raskoš i svoje dostojanstvo.

»Bili smo šašavi za nošnjom«, divani Grgo Piuković. »Mogli smo cigurno kupit maksimum zemlje, koliko smo dali na nošnju u to dobo! Al zemlja nas nije zanimala, imali smo koliko i danas imamo, a ovo nas je vuklo. Ako vidim da kogod štogod prodaje, a nikad to nije bilo tako da ne možeš platit, što

god se moglo kupili smo, trudili smo se da ostane u varoši.«

»Kad se čuje da je štogod digod lipo i originalno«, dopunjava bać Grgu Dominika, »pa koliko si imo novaca, imo, makar si uzajmio, samo nek ta nošnja ostane óde u Subatici. Sad već ima što se kida, što smo davali da se nosi, samo da se to vidi.«

PRIZNANJE

Tako su, sve do današnji dana, Grgo i Doca postajali nezaobalazni dio Dužijance. Od 1981. godine Grgin se angažman proširio i na pletenje žita kad su ga zvali da pomogne oko tog u Keru.

I posli 1993. godine, kad su se objedinile varoška i crkvena dužijanica, Grgo je pomagao mla-

da se dica obuku. Kad su naša dica oblaćila nošnju, naućili su da se to mora ćuvat. Sva naša dica su o izgledu zdravo vodili računa, a to su u kući ćuli, jel smo mi o tom vodili računa obadvoje. Ne volimo da bude štogod makar kako«, pojašnjavaju.

»Te atletske svile koje je imala Docina mama su propale i isikle se«, pripovida Grgo. »A kad je Doca dospila za bandašicu, onda se kupovalo šta je u dućanu bilo i to su šile ćuvane sabovke. Al to je daleko od svile. Nije se toliko gledalo kaki je materijal već da je sašiveno kako valja. Prava svila je, koliko je danas ima, u dosta traljavom stanju. 'Bunjevaćko kolo' je imalo svoj dobar fundus, 'Bratstvo' je imalo, mislim da još dosta imadu u životu, Tavankut je imo lipe svile, sad oblaće štogod drugo, di su im te svile?«

»Važno je da nošnja izgleda lipo«, objañjava Dominika.

»Nek je lipo, pa sad ako su i krajevi duži na marami, ne smeta, samo ako je lipo povezano, el su kratki pa široki. Lionska svila nije bila jeptina, to su samo gazdaćke cure mogle kupit. Taku nošnju nije imo svaki, to nije mogo kupit ko je išo kod ti gazda u nadnicu. Al kad su te gazdaćke obitelji konfiskovane, ta skupa ruva su prodavali«, kaže Dominika.

Putovi kojima vodi ta tana na nit lipote, koju ovaj braćni par slidi, već su vidljivi, a možda još mnogi ćekaju na svoje otjelotvorenje.

»Mi smo zadovoljni i možmo se ponosit s tim što smo uradili. Više puti su nas znali pofalit, što nam je posebno drago, i kazat nam kako smo lipo obukli, lipo povezali marame. Za mene je štogod veliko kad je Dužijanica dobila nagradu 'Pro urbe', to mi je posebno drago, velika radost, dragost. Jel ipak su ljudi pripoznali to ćime se bavimo i vidili da u toj nošnji ima kapaciteta.«

Nela Skenderović

? Jeste li zadovoljni cijenama robe na tržnicama? ?

KATARINA DEAK,
Svilovo

Jeftino i skupo

Stanje na tržnicama gledam dvostrukim očima: i kao kupac i kao proizvođač-prodavač. Kako god gledali, cijene su nepovoljne. Posljednjih petnaestak godina cijene povrća su maltene iste, što je za proizvođača prava katastrofa. Ulaganja su svake godine veća, jer voda, sjemenski i sadni materijali, prehrana i zaštitna sredstva redovito poskupljuju. Cijene povrća i voća na lokalnim tržnicama su od 40 do 60 dinara po kilogramu, pa kad usporedite što za to možete kupiti u trgovini, dobijete pravu sliku. Kruh, mlijeko, jogurt, paštete, o mesu i mesnim prerađevinama da i ne govorim, sve je skuplje dvostruko, a da ne poredimo s pivom ili cigaretama, koje se još uvijek bolje prodaju od povrća i voća. Ljudi je na tržnicama sve manje, ne znam je li se manje kuha nego ranije ili su tržni centri primamljiviji za opskrbu. S druge strane, kvaliteta, a osobito svježina povrća, je itekako upitna, jer dolazi iz preko tri države ili preko mora. Suprug i ja smo već odustali od proizvodnje ranog kupusa, a onaj na policama je iz Makedonije. To je posljedica ucjenjivanja proizvođača od prekupaca, koji su tko zna s kime povezani. Tako su od nas zimsku salatu otkupljivali po 10 dinara, a na tržnicama ju prodavali po 40. Sad po toj cijeni hoće i kupus, mrkvu i sve ostalo, a poslije diktiraju cijene na malo i »pokupe vrhnje«. Tako je i s domaćom robom u tržnim centrima: uz aktualne cijene proizvođač dobije samo mrvicu, a za uvoznu robu nitko ne jamči gdje i kako je uzgajana. Nezadovoljna sam i s pozicije kupca, jer su nam realna primanja sve manja, a potrepštine sve skuplje.

I. A.

SLAVICA TADIJAN-SILAĐEV,
Borovo Naselje

Kao u Slavoniji

Sončanka sam, a od devedesetih živim u Borovu Naselju. No, često sam u rodnom mjestu, pa mi je dobro poznato i stanje na tržnicama u Sonti i Apatinu. Namirnice na tržnici jesu malo skuplje nego u trgovinama, osobito voće i povrće. Ipak, radije kupujem na tržnici, osim mesa i mesnih prerađevina. Voće i povrće na tržnici i u tržnim centrima nikako se ne mogu usporediti. Koliko god ono iz trgovine izgleda naoko prekrasno, pa još i jeftinije, kad ga kupim jedem juhu bez okusa i mirisa ili jagodu koja je vodena, bez slasti, a i bez arome. Kad kupim na tržnici, to je skroz drugačije, pa i ne zamjeram što je malo skuplje. Ne volim kupovati ni kod nakupaca, jer se često i na njihovim tezga-ma prodaje roba koju nalazimo i u tržnim centrima, a izbjegavam i kupovinu mesnih prerađevina uvezenih obično iz Mađarske, jer se ne čuvaju na odgovarajući način, a nitko ih niti ne kontrolira. Odjeća, obuća i drugi industrijski proizvodi na tržnicama su preskupi, a zanatski proizvodi, tipični za neka prošla vremena, više se na tržnicama i ne mogu naći. Na koji način je ta roba nabavljena znaju oni koji je prodaju, ali je činjenica da su im cijene znatno više nego u trgovinama, a nemaju ni popuste na kraju sezone, što se u trgovinama redovito nudi. Kad usporedim cijene na tržnicama u Slavoniji i Vojvodini vidim da je skoro sve podudarno. U Slavoniji su cijene neznatno više, taman u postotku u kojem su veća i primanja, često čak ni toliko, bar kad je u pitanju voće i povrće. Osjetno je skuplja jedino odjeća i druga tekstilna roba, a vidim da je nabavljeno na istim mjestima.

I. A.

JOVANKA DULIĆ,
Subotica

Isplati li se?

Na tržnicu odlazim samo vikendom, s obzirom na to da sam zaposlena i s posla se vraćam u poslijepodnevnom satima. Kupujem uglavnom sezonsko i južno voće, jer to ne mogu uzgojiti u svom vrtu. Također kupujem i rano povrće, salatu, rotkvice, rajčice, papriku, krastavce, dok ne sazrije u vrtu koji obrađujem. Ponuda na tržnici je raznovrsna i obimna. Cijene su različite u zavisnosti od kvalitete i konkurencije, ali uvijek se može naći široki asortiman proizvoda za svačiji džep. Čini mi se da su cijene na tržnici već duže vrijeme podjednake, dok potražnja opada u trendu s padom plaća i sve većom nezaposlenošću ljudi. Promatrajući sa strane kupca, cijene nikad nisu potpuno realne, jer zaposleni s prosječnom plaćom ne može imati na trpezi svako povrće, voće i raznovrsno meso. Ali ako se cijene promatraju sa strane proizvođača, a i sama sam proizvođač svih vrsta povrća, kao i pilećeg mesa, smatram da su cijene uglavnom realne, jer u cijenu mora biti uračunat rad, trud i ulaganje proizvođača, a ono je iz godine u godinu sve veće i zahtjevnije. Iako sam zaposlena i vrt mi je udaljen desetak kilometara od kuće, za potrebe moje obitelji u rano proljeće zasadim raznovrsno povrće, a u ljeto i u jesen ubirem plodove svog rada. U mom radu u vrtu i odgajanju povrća i berbi voća, postoji ogromna ljubav, a posebna je ljubav i prema roditeljskom salašu pored kojeg se nalazi vrt. Isplati li se to, ostaje da razmislimo sami...

J. D. B.

**RAZGOVOR POVODOM OBNAVLJANJA
FOLKLORNE SEKCIJE U ĐURĐINU:**

TAMARA ORČIĆ, VODITELJICA FOLKLORA

Djeca su zainteresirana za sve plesove

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* osnovano je 2002. godine i broji oko 100 članova. Uspješno djeluju sekcije šlinga, tamburaška, literalna i folklorna sekcija. Najviše članova pohađa sekciju folklora, koja je nakon pauze, prošle godine počela ponovno djelovati i imati redovite probe. Nova voditeljica folklora je **Tamara Orčić** djevojka iz Đurđina, članica Društva i višegodišnja folklorašica.

Tko Vas malo bolje poznaje zna da uživate igrajući i podučavajući djecu folkloru. Otkuda toliko ljubav prema plesu? Jeste li od malih nogu aktivna folklorašica?

Folklorom sam se počela baviti već sa šest godina kad sam se doselila u očevo rodno selo Đurđin. Ljubav prema njemu su mi vjerojatno usadili roditelji, jer su i oni u mladosti bili aktivni folkloraši. Mogu reći da ga volim od kako znam za sebe. Kad sam napunila 13 godina, počela sam ga trenirati u HKC *Bunjevačko kolo*. Nakon godinu dana sam se pridružila i tamburaškom orkestru koji je pratio ansamble na nastupima. Tako da sam igrala u svome ansamblu, dok sam u mlađoj grupi bila samo instrumentalna prat-

nja. Neki folklor nazivaju hobbijem, ali meni nikad nije predstavljao samo to...

Glazbom i plesom mi je protkan cijeli život. To je utjecalo i na moj odabir srednje škole, završila sam Muzičku školu, smjer etnomuzikologiju, odnosno tradicionalno pjevanje.

Još malo pa će godinu dana kako vodite folklornu sekciju. Jeste li zadovoljni što ste postigli u ovom razdoblju? Postoji li zanimanje kod djece za folklor?

Tako je, folklornu sekciju sam počela voditi prošle godine u rujnu na poziv **Verice Dulić**. Moram priznati da sam se pozitivno iznenadila koliki se broj djece odazvao i pokazao želju da nauče nešto novo. Ima ih 20-tak koji redovito dolaze, što je prilično dobar broj s obzirom na to da postoje i druge aktivnosti u selu poput karatea, nogometa, sekcije šlinga... Veoma sam zadovoljna kako napredujemo, jer su to djeca koja zaista vole igrati i trude se da budu što bolji i nauče što više. Starosna uzrast djece je od 7 do 15 godina; naravno kao i svugdje drugdje, imamo manjak muških igrača, svega petoricu... U proteklih godinu dana smo imali nastup za *Dužijancu malenih*, za *Takmičenje risara*, za *Prelo na Đurđinu* i za priredbu za sv. Nikolu kod nas u Đurđinu.

Jeste li na neki način kao folklorna sekcija bili uključeni u organizaciju *Dužijance*?

Jesmo, sudjelovali smo u organizaciji *Takmičenja risara*, jer se održavalo kod nas u Đurđinu. Cure su nosile *užnu* i vodu, a kasnije su prikazale kako se kadgod igrala *kasalisica*. Za našu *Dužijancu* smo se svi obukli u nošnje, a planiramo ići i na veliku, gradsku *Dužijancu* u povorci. Na folklornoj večeri nećemo sudjelovati, a tko zna, možda dogodine već budemo.

Jeste li zadovoljni uvjetima u kojima radite? Gdje se odvijaju probe?

Djeca i ja smo zadovoljni uvjetima koje imamo za rad. S obzirom na to da naše Društvo nema svoje prostorije, mjesni župnik vlč. **Miroslav Orčić** nam je dozvolio

da probe imamo u župnoj dvorani. Taj prostor koristimo kad god nešto organiziramo ili pravimo koncert. Puno nam znači činjenica da ne moramo izdvajati sredstva za plaćanje najma prostora za rad već ga imamo besplatno u sklopu crkve.

Što bi izdvojila kao probleme u funkcioniranju folklorne sekcije?

Kao gorući problem istaknula bih nedostatak korepetitora na probama, koji bi nas naravno pratio i na nastupima. Ponekad mi u tome pomogne brat **Tomislav Orčić** sa svojim narodnim orkestrom *Rubato*. Naravno da je financijska pomoć uvijek dobrodošla, prvenstveno zbog prijevoza djece na nastupe. Iako moram pohvaliti roditelje da su uvijek voljni voziti djecu, ipak bi nam svima bilo lakše i ljepše da idemo skupa i da se družimo u autobusu. Mi kao Društvo imamo svoje nošnje za bunjevačke plesove, al nam uvijek nešto fali tako da pokušavamo »zakrpati rupe« uz pomoć naših vrijednih članica sekcije šlinga. Bilo bi bi dobro kad bi bilo financijskih sredstava i za to...

Koji su glavni izvori financija Društva?

Glavni izvor financija su projekti za koje predajemo natječaje da bismo dobili prihode od kojih bismo mogli što bolje funkcionirati. Znae kako se kaže, nije loše, al uvijek može bolje. Malo smo Društvo i ne raspoložemo s puno novca, al ono što dobijemo trudimo se iskoristiti na što kvalitetniji način.

Kakvi su planovi za daljnji rad Društva?

Svakako da nam je osnovni cilj održati postojeći broj članova i sačuvati sekcije koje imamo. Nešto konkretnije mogu govoriti o mom području rada, a to je folklor. Za taj segment nam je trenutačno primarni cilj naučiti djecu što više plesova, te uvježbati grupu djece koja bi bila spremna sudjelovati na raznim manifestacijama. Za sada smo naučili bunjevačke plesove i poneke srpske. Trudim se da djecu naučim i ponešto od mađarskih tradicionalnih plesova. Bilo bi dobro u skorije vrijeme nabaviti i još nošnji.

J. Dulić Bako

Konjska zaprega i tramvaj

NEKAD
i
SAD

Prizor s Palića prije više od pola stoljeća, ne zna se precizno godina nastanka snimka, prikazuje nekoliko karakteristika onog vremena: stari put, mladi drvored uz glavni palički ulaz i tramvaj i konjsku zapregu kao ravnopravne sudionike u prometu. Oba nekada važna prijevoznika su nestala sa subotičkih ulica; ponekad je još moguće vidjeti konje upregnute za prijenos robe.

Subotičani i poslije četiri desetljeća od nestanka tramvaja s ulica povremeno pokreću inicijative za povratak ovog, nekada omiljenog oblika prijevoza, tim prije što je u mnogim gradovima, ipak, sačuvan. Tramvaj je svojevremeno s radošću i dočekan. Bilo je pokušaja za uvođenje tramvajskog prijevoza i ranije, ali je realizacija uslijedila posljednjih godina devetnaestog stoljeća. Probne vožnje subotičkog električnog tramvaja započele su krajem srpnja 1897. godine, nakon što je dopremljeno šest zimskih i osam ljetnih vozila, a poduzeće zaposlilo prve radnike, šest vozača i šest konduktera. Novine *Neven* su prije toga izvijestile o postavljanju žica za »munjeviti vlak do Palića«. Kakvo je to čudo tehnike bilo! Svečanost je upriličena početkom rujna 1897. godine. »Putnici razmješteni u kola I. i II. razreda, za oko pola sata udobne vožnje stizali su od središta grada do Paličkog jezera...« - ostalo je desetljećima kasnije zabilježeno na stranicama monografije *Subotica-transa*.

K. K.

»Dan istine«

Danas je u svijetu skoro svaki dan posvećen nečemu: borbi protiv diskriminacije, borbi protiv nekih bolesti, sjećanju na genocide itd. Tako je i kod nas. Osim ovih »značajnih svjetskih dana« mi također često nešto proslavljamo ili se sjećamo. Sjećanja su najčešće vezana za neke povijesne datume, pa po narodnoj izreci: »nekom treba da smrknje, da bi drugom svanulo« isti dan kod nas ili u susjednim državama se drugačije slavi ili obilježava, pa često izaziva razmjenu diplomatskih nota, demarša, pisama UN-u itd. Uzgred, pada mi nešto na um, prijedlog što bi bilo da svaki moderan narod jedan dan posveti istini. Ali ne istini o drugima, o susjedima, nego istini o samom sebi. Ideju o »danu istine« dobio sam (ponovno) pogledavši film *Elektra, moja ljubav*, koji je režirao i snimio **Miklós Jancsó** u svom, nadrealnom stilu 1974. godine.

ŠTO ZNAČI U DRAMI I FILMU »DAN ISTINE«?

Film je rađen na osnovu istoimene drame, koju napisao književnik **László Gyurkó** 1968. godine. Priču o Elektri o osveti i ubojstvu majke, u raznim varijantama kroz povijest, od klasične grčke do suvremenog doba obradilo je mnogo autora, među njima i **László Gyurkó**. U njegovoj varijanti Elektra već dugo godina čeka povratak Oresta. U međuvremenu, svake se godine slavi praznik »Dan istine«, zapravo to je dan ubojstva Agamnenona, koji je bio

loš vladar, jer je narod opteretio slobodom, s kojom narod ne zna što raditi. I zato se tu našao Aigist da narod drži »u redu«, zapravo pod tiranijom. Na tom »danu istine« svatko može slobodno kazati što misli i nitko tu osobu zbog toga ne može kazniti. Naravno, svi hvale vođu kako pod njegovim vodstvom sve cvjeta, novac više vrijedi, ovce se više janje itd. Jedino Elektra kaže što zaista misli: da

Spomenik žrtvama u Novom Sadu

je Aigist tiranin i da čeka dan kada će ga ona s bratom ubiti, ali nju smatraju ludom i zato je toleriraju. Elektra i njen brat su u ovoj drami simbol slobode, na kraju oni ubiju jedan drugog, ali ponovno se rađaju kao Fenix, da bi se nanovo pojavili tamo gdje čovječanstvo čeka oslobođenje.

IDEJA ISTINE O NAMA

Narodno vjerovanje kaže da je najveća hrabrost pogledati vuku u oči. Zašto ne bismo na »danu istine«, pogledali vuku u oči, onom vuku (simbolu zla) koji se u manjoj ili većoj mjeri nalazi u svakom od nas. Navest ću jedan povijesni primjer, naravno iz kuta svog naroda. Svake godine na novosadskom keju početkom

zime održavaju se sjećanja na »novosadsku raciju« u kojem su 1942. godine mađarski žandarmi i vojska u prvobitnoj redarstvenoj akciji protiv komunista u šajkaškom kraju prerasla svoj osnovni cilj i tri dana su u dvanaest naselja hapsili, ubijali civile (3.340-3.808 ljudi), najviše u Čurugu (887). Među žrtvama dvije trećine su bili Srbi i Židovi. »Grozan čin, nedostojan mađarskoj naciji« s ova-

Spomenik žrtvama u Čurugu

kvim riječima su tadašnja dva zastupnika u Ugarskom parlamentu, **Endre Bajcsi Zsilinski** i **Milan L. Popović** (iz Novog Sada), prosvjedovali i tražili, uz burno negodovanje većine, da se vinovnici ovog zločina kazne. U »polufašističkom režimu i za vrijeme rata« tadašnji načelnik generalštaba mađarske vojske **Ferenc Szombathelyi** je 1943. godine naredio da se izvedu na vojni sud visoki (i jedan general) i niži oficiri zbog pretjerane uporabe sile. Kao glavni vinovnici, njih 15, osuđeni su na smrt, ali su oni prije izricanja kazne uz pomoć Nijemaca uspjeli pobjeći u Njemačku. Po završetku rata ponovo su uhićeni i predani jugoslavenskim vlastima, koje su im sudile i izvršile su nad njima smrtnu

kaznu. Onako usput, streljani su i zastupnik **Milan L. Popović** i cijela redakcija lista koji je on izdavao na srpskom jeziku, a zbog »suradnje s okupatorima«. Za vrijeme Vojne uprave u Banatu, Bačkoj i Baranji počela je odmazda prema mađarskom civilnom stanovništvu. U Čurugu su dio muškaraca strijeljali, a ostali Mađari su iseljeni i deportirani. To se dešavalo i u svim mjestima gdje su stanovali Mađari. Ova ubijanja prestala su nakon Titove naredbe. Ovu činjenicu tek su 2013. godine priznale srpske vlasti. O »novosadskoj raciji« pisac **Tibor Cseres** je 1966. godine napisao knjigu *Hladni dani*, a na osnovu knjige snimljen je i film koji je režirao **András Kovács**. U tadašnjoj javnosti i roman i film je dočekan i s negativnim kritikama, jer šteti »našem prestižu«.

Među stranim gledateljima (film je nagrađivan i prikazan na raznim festivalima) prevladavalo je mišljenje da i u njihovim domovinama ima tema za slične filmove. U okviru kampanje pristupa EU Srbija je konačno priznala ove zločine i u Čurugu su 2013. godine, uz suradnju obiju vlada, podignuta dva spomenika: stradalim Srbima (1942.) i Mađarima (1944.). Po mom mišljenju, kada se obilježavaju dani sjećanja, na TV-u treba prikazati Kovács film, slike suđenja ratnim zločincima u Novom Sadu, i dosad nesnimljeni (srpski) film o pogromu Mađara u Vojvodini. To bi onda bio pravi »dan istine« na koji sam mislio. A Srbija ima još susjednih naroda.

TROJNI SUSRETI U BEZDANU IZ GASTRONOMSKOG KUTA

Kulinarska fešta na tromedi

Prvi puta na Trojnim susretima predstavljena gastronomija naroda koji žive na tromedi Srbije, Hrvatske i Mađarske

Kada su prije 12 godina osmišljeni *Trojni susreti* bili su susret tri naroda iz tri države i to na tromedi. Želja je bila pokazati folklornu tradiciju na tom prostoru, ali prije svega ponovno približiti narode koje su rat i 90-te razdvojili. Novi ljudi s novim idejama koji su se uključivali u ovu manifestaciju pomogli su da ona poslije nekoliko godina dobije neke nove sadržaje koji također kao i predstavljanje folklornog nasljeđa za cilj ima pokazati bogatstvo različitih naroda koji žive na tim prostorima. Tako je prošle godine priređena revija nošnji, a ove svojevrsni gastronomski festival.

POVEZNICA

Različitost naroda koji žive na ovom prostoru Srbije, Mađarske i Hrvatske znači i bogatstvo tradicijske kuhinje. Tako se u Aljmašu spremaju švapski uštipci, u Bačalmašu bunjevački paprikaš, u srcu

bačke lički kupus i specifičan hercegovački sir.

»Prvi put ove godine Beždan predstavljamo kroz gastronomiju naroda koji žive u ovom mjestu, s obzirom na to da je Beždan višenacioanlna sredina u kojoj živi petnaestak nacija. Predstavili smo bačku kuhinju, hercegovačku, švapsku, ličku, mađarsku, bosansku, šumadijsku, šokačku i bunjevačku. A da bi to predstavljanje bilo što upečatljivije svi sudionici ovog festivala, osim tradicijskih jela, predstavljaju i svoju nošnju. Osim jela naroda koji žive u Beždanu, ovdje su i gastronomske delicije naših gostiju iz Mađarske i Hrvatske. *Trojni susreti* se održavaju 12. puta i trudimo se da nekim novim sadržajima obogatimo ovu manifestaciju i nešto novo i zanimljivo pripremit ćemo i za naredne susrete«, kaže predsjednica Turističkog društva *Vikend iz Beždana Biljana Pudar*.

A svo to bogatstvo okusa moglo se i kušati, pa su posjetite-

lji mogli osjetiti okus ljute šumadijske mučkalice, pikantnog hercegovačkog sira, šokačke gibanice s orasima i makom. Osim gastronomijom, Beždanci su ovaj prostor omeđen trima državama povezali i zajedničkom ekološkom pričom. I to s razlogom, jer su ovoj regiji zajednička tri rezervata prirode – Kopački rit u Hrvatskoj, Gemenc u Mađarskoj i Gornje Podunavlje u Srbiji. Simbolički, ta veza predstavljena je mostom prijateljstva iznad improviziranog toka Dunava, što je također još jedna zajednička odrednica na ovoj tromedi.

ŠOKAČKE PAKARAJE I HERCEGOVAČKA RAŠTIKA

Ali vratimo se mi onom gastronomskom dijelu. Bio je to pravi užitek, prvo za vidje-

ti, a onda i za probati. Krenuli smo od štanda Berežana. **Marta Gorjanac** nabraja što su sve za ovu prigodu pripremile vrijedne članice HKPD-a *Silvije Strahimir Krnjević*.

»Sprimili smo pakaraje, pogačice, gibanicu, lepinjice, uštipke i salenjake. Pakaraje se

prave od brašna, masti, jaja, šećera. Može sa pekmezom, ali smo za ovu prigodu napravili sa jajcima i šećerem. To je naš bereški desert. Gibanica je sa makem i orasima i ona se često i danas pravi nediljom i za velike svetke. Znu naše žene da prve te starinske kolače», priča Marta.

Nedaleko od ovih bereških delica bogata i raznovrsna jela iz zapadne Hercegovine. Ne spremaju se u Bezdanu baš često, ali kada se potomci Hercegovaca koji su prije šezdesetak godina došli u Bezdan zažele nekog jela iz svog zavičaja, uvijek ima netko tko ga zna spremati.

»Ove godine na *Trojnim susretima* predstavljamo stara jela, a prva asocijacija bila su mi jela koja je spremala moja baka. Neka od tih jela su bijela pura sa lučnicom, raštika na dva načina i privrta. Bijela pura sa lučnicom slična je palenti koja se ovdje sprema. Krumpir se dobro izradi sa brašnom, a preljev je umak od masla, češnjaka i kiselog mlijeka. Privrta je nešto poput palačinke, samo se smeša za pripremu napravi gušćom. Raštika se može pri-

premati na dva načina. Ili da se list od raštike koristi za uvijanje smese poput sarme ili se može pripremati sa krumpirom i suhim mesom«, kaže **Dijana Markota**.

Jelena Blagojević-Pudar nam pokazuje sir torotan. Specifična je to vrsta hercegovačkog sira, jakog mirisa i okusa, koji se pravi od kravljeg mlijeka. Jelo se najčešće uz uštipke i kombinira se uz vina, a najpoznatija vina s tog područja su žilavka i blatina. Stižemo i do para srednjih godina u bunjevačkoj nošnji, piše iz Bačalmaša su, a pred njima pileći paprikaš s kupusom. Pokušavamo doznati nešto više o tom jelu, pa i Hrvatima koji žive tamo, ali razgovor teško ide, jer jezik svojih djedova već odavno ne govore.

I da ne bude da se na *Trojnim susretima* samo kuhala ukusna hrana. Igralo se tu i plesalo i opet šarenilo i raznovrsnost nošnji i plesova. Hrvate s ovih prostora kroz pjesmu, igru, pa i glazbu predstavili su HKPD **Silvije Strahimir Kranjčević** iz Berega i HKUD **Vladimir Nazor** iz Sombora.

Z. V.

12. kolovoza 2016.

TJEDAN U BAČKOJ

Još jedan tjedan

Nižu se tjedni, jedan za drugim. I reklo bi se svaki je nalik onom drugome. Što se tu epohalno dogodilo u ovih tridesetak ovogodišnjih tjedana? Što je to toliko uzdrimalo Somborce? Reklo bi se ništa naročito. Sve je nekako bilo uobičajeno, manje-više sve ono na što su se ljudi već svikli.

Pa da, svikli su se Somborci već na smrad kafilerije i to što je u ovu tvornicu smrada stigao novi čelnik nisu dočekali kao neku ohrabrujuću vijest. Što on može uraditi? Zatvoriti tvornicu? Ne. Nabaviti nekoliko milijuna eura koliko je potrebno za sanaciju? Ne. Pa onda je kadrovska smjena samo promjena imena čelnog čovjeka iz razloga znanih onima koji su i jednog i drugog postavili na tu poziciju. Svikli se Somborci i na to da neki veliki inozemni investitori samo što nisu došli u Sombor da otvore silna radna mjesta. Svikli se pa već i oguglali na takve najave. A posljednja je najava investitora iz Bangladeša koji bi trebao otvoriti tvornicu i uposliti oko tisuću i pol radnika. Sada kažu kako je njihov dolazak više nego li izvjestan, a u industrijskoj zoni ubrzano se priprema lokacija koja bi se ponudila ovim ulagačima. Svikli se Somborci i na to da je njihov grad slijepo prometno crijevo, pa ih tako nije iznenadila prvo najava ukidanja pruge Sombor – Vrbas, pa onda i konkretizacija te najave u vidu ukidanja dva polaska iz Sombora za Vrbas. Svikli se, izgleda, Somborci i na najave da viškova ima u javnim poduzećima i ustanovama, pa i na najavu da bi većina somborskih sela mogla ostati bez knjižnica. I tako svikli se na ono, svikli se na ovo, kao da nemaju volje više ni za što.

U tom svikavanju dvije vijesti spadaju u onu drugu vrstu, u vrstu dobrih vijesti. Prva je da je mladi somborski gimnazijalac **Andrej Kukuruzar** osvojio brončano odličje na Međunarodnoj kemijskoj olimpijadi i to u konkurenciji 260 natjecatelja iz 67 država. Skroman i nenamjetljiv ovaj momak niže uspjehe, ne samo u kemiji već i fizici i biologiji, predmetima iz kojih je ove godine osvojio treće mjesto na republičkom natjecanju. I ne samo to. On je paralelno i učenik srednje glazbene škole i svira violinu.

Druga dobra vijest je da je Sombor, pored Subotice i Zrenjanina, u konkurenciji za dobivanje angio sale. Bit će opremljene dvije sale, pa se valja izboriti s većim centrima kakvi su Subotica i Zrenjanin. Na strani Sombora je to što je udaljen od važnih prometnica i što je zbog toga najudaljeniji od Instituta u Kamenici, zbog čega se gubi dragocjeno vrijeme u transportu pacijenata, a godišnje ih se u Kamenicu pošalje više od 300. Zato će dobivanje angio sale (ako se to dogodi) biti vijest koja će obilježiti ovu godinu.

Z. V.

HKUD VLADIMIR NAZOR SOMBOR: OBNOVIMO STARE ŠKRINJE

Krojevi iz majkinih šifonjera

*U Hrvatskom kulturno-umjetničkom društvu Vladimir Nazor u tijeku je obnova garderobe * Zahvaljujući sredstvima dobivenim na natječaju Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske bit će to najveća obnova fundusa nošnje u posljenjih četrdesetak godina*

HKUD *Vladimir Nazor* aktivna je udruga, a sekcije ove udruge predstavljaju se na svojim manifestacijama, ali i na brojnim gostovanjima. Za većinu tih nastupa, bilo da je riječ o folklornoj, pjevačkoj ili tamburaškoj sekciji bunjevačka nošnja je obavezan dio. Zato se uprava *Nazora* i odlučila za obnovu garderobe.

»Iako se svaki oštećeni dio popravljiva usljed starosti tkanine na mnogim dijelovima nošnje

tom *Obnovimo stare škrinje* za budućnost, čiji je autor **Marija Matarić**, sudjelovali na natječaju Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Projekt je prihvaćen i njegova realizacija je u tijeku.

»Naša prva ideja bila je da kupimo barem jedan par originalne bunjevačke nošnje od lionske svile, ali je danas takvu očuvanu nošnju teško naći, a ukoliko bismo i našli takvu nošnju njena cijena je toliko da bismo za ova sredstva mogli kupiti samo jedan

i komot. Osim toga, kupljeno je i pet pari muških čizama. Ovo je u posljednjih četrdeset godina najveća investicija u obnovu bunjevačke nošnje u *Nazoru*«, kaže Čuvardić i dodaje da je želja *Nazora* da se ove akcije obnove garderobe nastavi, te najavljuju da će *Nazor* sa sličnim projektima obnove nošnje sudjelovati i na narednim natječajima.

O *Nazorovoj* garderobi više od trideset godina brine **Miroslava Šijačić**. Pere, štirka, glača, krpi i vodi brigu o svakom

Sada smo obnovili ovaj dio garderobe, a ono što nam je neopodno jest obnova bjeline, prije svega muških i ženskih košuljica. Bjelina jest obnavljana sredinom osamdesetih godina, ali to je bilo prije tridesetak godina«, priča teta Milosava, koja je ispratila generacije folkloraša ove udruge.

U upravi *Nazora* ističu i značajne donacije pojedinaca, prije svaga **Emilije Dotorić** i **Marije Čuvardić**, ali i drugih članova koji su Društvu poklonili bunje-

Vesna Čuvardić u garderobi

popravak više i nije moguć. Do sada smo, onoliko koliko smo mogli, obnavljali nošnju, ali je to bila samo nabava pojedinih dijelova, jer za temeljitu obnovu nije bilo sredstava«, kaže dopredsjednica HKUD-a *Vladimir Nazor* **Vesna Čuvardić**.

Vlastitih sredstava za temeljitiju obnovu nošnje Društvo nema, pa su zbog toga s projek-

par nošnje, te smo donijeli odluku da pristupimo izradi novih nošnji. Materijali od kojih su nošnje sašivene, a neke se još šiju, najbliži su starim materijalima; skinuti su stari krojevi kako bi nove nošnje bile vjerna kopija originala. Zahvaljujući sredstvima dobivenim na natječaju imat ćemo 13 novih kompleta koje čine suknja, pregača, prsluk

komadu nošnje. Ona je tu da pripremi nošnje za nastup, obuče igrače, pjevače ili tamburaše, ona je tu da poslije nastupa pažljivo spakira svaki komad nošnje i tako u krug.

»Ova obnova garderobe puno nam znači. Imamo mi dosta nošnji, ali su one dugo u uporabi i od tog dugotrajnog korišćenja one su već oštećene.

vačke nošnje. Namjera kupovine originalne stare nošnje za sada je samo odgođena. Ove nove nošnje šivene po uzoru na one iz starih škirinja trudimo se što bolje iskoristiti i što češće prikazati na nastupima. Poziva za gostovanje ima mnogo, pa tako i prigode da se pokažemo i prikažemo«, kaže Čuvardić.

Z.Vasiljević

Bunjevački Hrvati u Mirgešu proslavili *Dužijancu*

Misu zahvalnicu za kruh svakdanji ove godine na mirgeškoj *Dužijanci* predvodio je gost svećenik **Andrija Anišić**, predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata Dužijanaca, u koncelbraciji s mjesnim župnikom **Franjom Ivankovićem**. Tradicionalno Mirgešani svoju *Dužijancu* proslavljaju prve nedjelje kolovoza. Tako je i ove godine 7. kolovoza započela misa zahvalnica *Dužijance*, kojoj je prethodio dolazak bandaša i bandašice na karucama, a

to su ove godine bili **Nikoleta Čupak** i **Leo Čupak**. Nakon završetka svete mise uslijedila je kratka akademija na kojoj su nastupala djeca iz Mirgeša, članovi folklorne sekcija HKPD-a **Matija Gubec** i članovi tamburaškog odjela mjesnog Hrvatskog društva HKUD-a *Ljutovo*. Nakon akademije održano je *Bandašicino kolo*. Mirgešku *Dužijancu* svake godine organiziraju župa Sveti križ i mjesno HKUD *Ljutovo*.

I. D.

12. kolovoza 2016.

TJEDAN U SRIJEMU

Predah, samo na kratko...

Srijem je tokom ovih ljetnjih dana postao mjesto mnogih kulturnih događanja. Ulice gradova postale su nešto življe, a dobra atmosfera pridonijela je da građani Srijema barem na trenutak zaborave na svoje životne probleme. U najzapadnijem gradu Srijema, u Šidu, u tijeku je tradicionalna manifestacija *Šidsko kulturno leto* na kojoj su se tijekom proteklih nekoliko tjedana predstavili brojni izvođači narodne i zabavne muzike, zatim folklorni ansambli, a organiziran je i etno dan na kojem su predstavljene brojne rukotvorine, običaji iz nekoliko mjesta šidske općine, kao i tradicionalni starinski kolači. Šidani kažu da su zadovoljni ovogodišnjim repertoarom, jer je prema njihovim rječima vođeno računa da program bude prilagođen za sve uzraste. Slična je situacija i u gradu na Savi, mada se Mitrovčani, sudeći po repertoaru, mogu pohvaliti daleko kvalitetnijim programom u odnosu na Šidane na primjer. Kazalište *Dobrica Milutinović* poklonilo je svojim Mitrovčanima *Pozorišno leto* kazališne predstave na otvorenom u Lapidariju Muzeja Srijema. Tako da su građani Srijemske Mitrovice sve do 27. srpnja imali priliku besplatno odgledati mnoge kazališne predstave. A tijekom ovogodišnjeg *Pozorišnog leta* Srijemska Mitrovica je ugostila sjajne glumce poput **Vojina Četkovića**, **Nikole Ćurička**, **Irfana Mensura**, **Tanje Bošković** i **Radeta Marjanovića**. A odmah po završetku *Pozorišnog leta*, u istom gradu počeo je *Srem folk fest*, kada je Mitrovica 13. put za redom, postala grad folklor, a od prošle godine ovaj festival počeo je djelovati i u okviru Međunarodne federacije folklornih festivala CIOF. Ove godine u gradu na Savi predstaviti će se ansambli iz 12 država: Argentine, Belgije, Bosne i Hercegovine, Kanarskih otoka, Hrvatske, Italije, Makedonije, Poljske, Meksika, Sjevernog Cipra, Slovenije i Srbije. Ljubitelji izvornog stvaralaštva sve do 15. kolovoza moći će uživati u nastupima svjetskih ansambala. Slično je i u drugim gradovima. Tako i Rumljani ovoga ljeta imaju priliku uživati u bogatom sadržaju festivala srijemskih vina i gastronomskih prerađevina i specijaliteta *Rumfest*, u okviru kojeg su predviđeni i muzički sadržaji. Retrospektivom kulturnih i muzičkih programa na kulturnim manifestacijama u Srijemu željela sam samo donekle prenijeti nešto bolju sliku iz Srijema i nešto bolju atmosferu s gradskih trgova nego što je to inače. Nažalost, kulturna događanja još vrlo kratko traju. Bilo je lijepo vidjeti radost i sreću na licima posjetitelja, kojima je ovakav vid zabave svakako godio, napose onima kojima je ovog ljeta to bio jedini vid zabave.

S. D.

OBIČAN DAN U MOTOVUNU

Šetnja kroz romantičnu povijest

Kada se spomene istarski gradić Motovun prva asocijacija je naravno vezana uz poznati filmski festival koji se svake godine koncem srpnja održava u njegovom pitoresknom i posve nesvakidašnjem okruženju. Tijekom festivalskih dana vlada velika gužva, za projekcije se traži karta više i na zbilja malom prostoru natiska se mnoštvo ljubitelja filmske umjetnosti. I tada se mnogo govori i piše o Motovunu, ali ovo je drugačija priča. Priča o jednom posve običnom, može se reći tihom prijedopodnevu provedenom u tišini ovog svojevrsnog bisera gorske Istre. Tišini, koja izuzev tijekom festivalskih dana, caruje tijekom cijele godine.

POVIJESNE BILJEŠKE

Zahvaljujući internetu prije dolaska smo se najprije osnovno informirali o povijesnim crticama vezanim uz prošlost

Motovuna i saznali kako se spekulira da su prvi stanovnici ovoga kraja tu obitavali između 3.500 i 2.200 godine prije naše ere. Ipak, službeno prvi zapis (listina) o njegovom postojanju datira iz 804. godine, ali svakako najznačajniji događaj u njegovoj povijesti je vezan za 1278. kada je grad potpao pod vlast

Venecije i pod njom ostao sljedećih pet stoljeća, sve do ulaska u Austro-Ugarsku Monarhiju. Upravo venecijanski žig prepoznatljiv je na svakom koraku šetnje njegovim zidinama i uličicama, ali se vide i ostaci drugih vladara (Germani) koji su kroz povijest upravljali ovom utvrdom na vrhu brda.

GRADSKJE VRIJEDNOTE

Ulaznica za posjet Motovunu je plaćanje parkirališne pristojbe od 20 kuna, koja se plaća u njegovom podnožju (nikako ne parkirati dolje, jer ima još dosta uspona) i potom slijedi egzotična vožnja (vjerojatno moguća samo za ovakih običnih dana) po uskim ulicama sve do parkirališta na samom vrhu brda i u blizini centra grada. Izlaskom iz automobila kao da prelazite u jedan drugačiji, izvan vremenski svijet i kamenom popločanim ulicama započinjete svojevrstu šetnju kroz prošlost. Ljepota pogleda koji se pruža u nedogled istarskih zelenih brda (more se ne vidi) nama ljudima iz ravnice je posebno očaravajuća, baš kao i starovremenska arhitektura prilagođena životu u ovakvim uvjetima, koja svojom izvanvremenošću plijeni pažnju svakog turističkog namjernika.

Šetajući, malo-malo se mora zastati i diviti ljepotama crkve sv. Stjepana (novije crkve građene 1580. – 1614. Na mjestu nekadašnje antičke bazilike), glasovitom gradskom zvoniku koji visinom od 27 metara dominira cijelim krajolikom srednjeg dijela toka rijeke Mirne (izgrađen u 13. vijeku, obnovljen 1528.), odlično očuvanim gradskim zidinama (11. i 12. stoljeće), golemoj Komunalnoj palači, najočuvanijoj romaničkoj javnoj građevini u Istri (13. stoljeće), prepoznatljivim gradskim lokalitetima tzv. Kuli i Lođi, povijesnom dijelu grada zvanom Gradiziol, Platformi Trga Joseda Ressela koja je podignuta na nasipu između Komunalne palače i visokog zida, te prolasku kroz tzv. Glavna gradska vrata u najstariji gradski dio. I sve vrijeme kao da ste u roma-

tičnoj prošlosti iz koje potječe ovaj grad na brdu poviše rijeke Mirne, i ako, naravno, barem na trenutak odložite suvremenu tehnologiju (smartphone, tablet, laptop i dr.), osim za fotografiranje spomenutih prirodnih i arhitekturnih ljepota.

JOŠ MALO ZANIMLJIVOSTI

Pored svega navedenog Motovunski predio obiluje s još mnogo zanimljivih sadržaja u svoj bližoj i nešto daljoj okolini, što dodatno podiže razinu njegovih suvremenih turističkih potencijala. Priroda koja ga okružuje ističe se bogatstvom, pomalo jedinstvenog svijeta flore i faune, koji je tijekom stoljeća postao staništem brojnim biljnim i životinjskim vrstama. Veliku zasluga ima svakako najduža rijeka istarskog poluotoka Mirna (53 km) koja

je svojevremeno bila plovna i za velike brodove, no smanjenjem njenog korita došlo je do potrebe stvaranja, novog – umjetnog, koje se danas prostire diljem ovog dijela Istre. Motovunska šuma sa svojim glasovitim hrastom lužnjakom bila je za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije izvor drveća za potrebe brodogradnje, a danas je još glasovitija kao najveće jedinstveno svjetsko stanište bijelog tartufa. Posjetite li Motovun možete vidjeti i ostatke nekadašnje željezničke pruge Parenzane (koja je od 1902. do 1935. godine spajala Trst i Poreč), a danas je ponajviše biciklistička i pješačka trasa kojom se rado voze ljubitelji aktivnog odmora. Na koncu ove tekstualno-slikovite priče otkrivamo još jedan, u današnje vrijeme itekako važan, adut koji posjeduje motovunski kraj. Prema mišljenju stručnjaka za alternativnu znanost, Motovun je najsnažnije izvorište pozitivne energije u Istri jer se kroz njega križaju tri zmajevе brazde koje raznose energiju koja se oslobađa kroz zemljine dišne otvore i osposobljuju sva bića životnom energijom.

Nanese li vas put u Istru, nikako nemojte propustiti posjet Motovunu.

Zbilja vrijedi!

Dražen Prčić

Središnja proslava Dužijance 2016.

SUBOTICA – Program središnje proslave *Dužijance 2016.* počinje danas (petak, 12. kolovoza) i traje do nedjelje, 14. kolovoza.

Večeras (petak, 12. kolovoza), u 19 sati bit će otvorena izložba radova od slame nastalih na XXXI. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. Izložba će biti postavljena u Galeriji otvorenog sveučilišta u Subotici, a moći će se pogledati do petka, 19. kolovoza 2016. godine.

Od 20 sati na središnjem gradskom trgu u Subotici bit će održana *Tamburaška večer* tijekom koje će biti predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica, obavljen izbor pratitelja bandaša i bandašice te proglašen najbolje aranžirani izlog u duhu *Dužijance*.

Tijekom dana na gradskom trgu bit će priređena izložba rukotvorina.

Sutra (subota, 13. kolovoza) u 18 sati bit će Svečana večernja u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske, a u 19.30 sati u parku ispred Gradske kuće bit će položeni vijenci od žita na *Spomenik risaru* i spomen-bistu **Blaška Rajića**. Na Trgu slobode će u 20 sati početi *Skupština risara*, a nakon skupštine održat će se smotra folklornih ansambala.

U nedjelju, 14. kolovoza, u 8.45 sati, ispred crkve sv. Roka bit će blagoslovljeni i ispraćeni bandaš i bandašica, koji će skupa s ostalim sudionicima *Dužijance*, a u 9 sati povorka će krenuti prema katedrali. Svečano euharistijsko slavlje u katedrali počinje u 10 sati, a nakon mise, u 11.30 sati, sudionici *Dužijance* će u povorci krenuti prema središnjem gradskom trgu, gdje će gradonačelniku Subotice biti predan kruh od novoga žita.

Navečer u 19 sati bit će upriličen posjet grobu svećenika Blaška Rajića na Kerskom groblju, a od 20 sati, na gradskom trgu bit će održano *Bandašicino kolo*.

Bodrog fest u Monoštoru

MONOŠTOR – Ovogodišnji, dvanaesti *Bodrog fest* održava se danas i sutra (12. i 13. kolovoza) u Monoštoru. Danas (petak, 12. kolovoza) bit će organiziran *Bodroški kotlić* – natjecanje u kuhanju ribljeg paprikaša, uz glazbu *Bit benda* (za najbolji paprikaš natječe se stotinjak majstora kotlića).

Sutra (subota, 13. kolovoza) manifestacija počinje u 10 sati programom za djecu, a nakon toga slijedi izložba šokačke narodne nošnje od sredine XIX. stoljeća, do danas, u crtežima i slikama **Dušanke Dubajić**, izložbe fotografija i slika, svečano otvaranje, fijakerijada, klasični program s nastupima zborova i solista u crkvi,

nastupi folklora, koncert u 20 sati i program za mlade *Bodrog by night*. Na koncertu od 20 sati goste će zabavljati sastavi *Duvegije* i *Zlatne žice Bodroga*.

Tokom cijelog dana u središtu sela bit će postavljeni štandovi s domaćim i proizvodima starih zanata, kolačima, vinima, rakijom... A u svim lokalima služiti će se tradicionalna monoštorska jela.

Osnovna ideja *Bodrog festa* je da se kroz stare zanate, domaće proizvode, tradicionalna jela, piće, običaje, nošnje, igre i pjesme, kao i prirodne ljepote Specijalnog rezervata prirode *Gornje Podunavlje* ovo selo predstavi kao turistička destinacija.

XX. saziv likovne kolonije Bunarić

SUBOTICA – XX. saziv Međunarodne likovne kolonije *Bunarić*, koju organizira Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo*, bit će održan od 18. do 20. kolovoza u Subotici. Svečano zatvaranje kolonije bit će upriličeno u subotu, 20. kolovoza, u 18 sati, u HKC-u.

Prljavo kazalište u Novom Bečeju

NOVI BEČEJ – *Velikogospojinski dani – Gospojina 2016.* održat će se od 26. do 28. kolovoza u Novom Bečeju. Kao i prethodnih deset godina, u ovoj varoši, na keju na Tisi, čeka nas bogat trodnevni program u okviru kojega će u subotu, 27. kolovoza nastupiti i hrvatski rock bend *Prljavo kazalište*.

Nastavak galerijske suradnje

NOVI SAD – Izložba novosadske Spomen-zbirke Pavla Beljanskog *Nadežda Petrović: S obje strane objektiva* bit će predstavljena od 9. do 29. rujna u studiju *Josip Račić* Moderne galerije u Zagrebu.

Izložba autorice dr. **Jasne Jovanov** premijerno je prikazana 2013. godine. Postav obuhvaća fotografsku zaostavštinu Nadežde Petrović nastalu između 1901. i 1913. godine, kao i fotografije na kojima je ona u različitim značajnim etapama života i stvaralaštva, često u društvu umjetnika iz Zagreba i Ljubljane

Spomen-zbirka Pavla Beljanskog najavila je i gostovanje djela **Ignjata Joba** iz svoje kolekcije u Zagrebu, kao i suradnju Spomen-zbirke s *Klovičevim dvorima* na realizaciji izložbe autora dr. **Zvonka Makovića** posvećene tom umjetniku, čije se predstavljanje u Srbiji planira za 2017. godinu.

PRIORITETI NOVE VLADE U SEKTORU KULTURE

Završetak rekonstrukcije muzeja i decentralizacija

Završetak rekonstrukcije Narodnog muzeja i Muzeja suvremene umjetnosti u Beogradu, kao i decentralizacija kulturnog života, prioriteti su nove Vlade Srbije u sektoru kulture, kako je u svom šestosatnom eksponu u utorak istaknuo mandatar **Aleksandar Vučić**.

Vučić je umjetnost i kulturu opisao kao »izlog Srbije okrenut prema svetu i međunarodnoj kulturnoj javnosti«, povezujući ih i sa razvojem turizma, koji je posebno istakao kao jedan od nedovoljno iskorišćenih potencijala.

»S ponosom pokazujemo dostignuća naša u svakoj umjetničkoj oblasti, bez izuzetka. Upravo zato, jedan od prioritetnijih zadataka Ministarstva kulture, da budem sasvim otvoren – taj posao je započet u prethodnom mandatu, sada ostaje da se kontrolira na dnevnom nivou«, rekao je Vučić.

Rekonstrukcija Narodnog muzeja, čiji je stalni postav zatvoren od 2003. godine, trebalo bi, kako je najavio, da bude završena do početka 2018. godine. Uskoro počinju i radovi u MSU na Ušću, koji je zatvoren od 2007. godine.

»Narodni muzej mora biti završen u roku od 540 dana, koliko je ugovorom predviđeno, MSU također«, rekao je Vučić, navodeći da su radovi na rekonstrukciji Narodnog muzeja počeli 25. srpnja, a da u MSU počinju 15. kolovoza.

Vučić je naglasio da te ključne kulturne institucije pojačavaju i domaću turističku ponudu, napominjući da radovi na rekonstrukciji Narodnog muzeja stoje milijardu dinara, a u MSU oko 700 milijuna dinara.

Vučić je naglasio i neophodnost decentralizacije kulture. »Kultura se mora izmjestiti i ne biti samo u centru Beograda ili samo u Beogradu, već i u ostalim centrima i gradovima«, rekao je Vučić.

Prema njegovim riječima, vlada će se zato truditi i pomoći će različite kulturne manifestacije širom Srbije, jer kulturu moraju doživjeti i u njoj uživati svi građani, a »ne samo oni koji imaju tu privilegiju« da žive u glavnom gradu.

D. B. P.

KULTURAMA

Na radost i obogaćenje svima

»**D**užijanica je uvijek bila, prije svega zahvala Bogu za završetak žetve, ali je također bila i pohvala čovjeku za njegov mar, trud i rad koji je raznolik kako onaj fizički na njivi, tako i onaj intelektualni, duhovni i kulturni«, kaže u intervjuu za naš tjednik mons. dr. **Andrija Anišić**, predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*.

Danas počinje središnja proslava te subotičke žetvene svečanosti. Od »svečenja« žita na Markovo, krajem travnja, do danas, u sklopu su *Dužijance* održani razni programi, pokazavši još jednom koliko je baštine bunjevačkih Hrvata sažeto u ovoj manifestaciji.

»Dužijanica je svojevrstan izraz sveukupnih duhovnih i materijalnih vrijednosti koje su bunjevački Hrvati stvarali kroz povijest na ovim prostorima«, navodi se u monografiji *Dužijanica* iz 2006. godine.

Misa zahvalnica u nedjelju je osnovni i središnji događaj, jer kako kaže naš sugovornik mons. Anišić »dokle god bude našeg naroda koji ide u crkvu u Subotici, bit će i *Dužijance*«. *Dužijancu* čine upravo ljudi – bez obzira je li ju organiziraju, sudjeluju u njezinim programima, ili su njezini posjetitelji. Poput primjerice **Dominike i Grge Piuković**, koji su bili bandašica i bandaš prije ravno pola stoljeća. I o kojima pišemo u ovom broju našega tjednika.

Kao javna manifestacija, *Dužijanica* je prvi puta održana daleke 1911. godine. Rijetko se koja manifestacija može pohvaliti tako dugom tradicijom. Krenuvši iz kerske župe sv. Roka prije 105 godina, preživjela je različite države i društvena uređenja, da bi se 1993. crkvena i gradska *Dužijanica* spojile u jednu zajedničku »priču«.

U tom nemalom povijesnom razdoblju, mijenjale su se društveno-političke, ekonomske i druge prilike. I *Dužijanica* se mijenjala. Primjerice, više desetina tisuća posjetitelja (neki tvrde i sedam-osam), koliko ih je *Dužijanica* imala prije nešto manje od 50 godina, danas su nezamislivi. Kao i neki drugi »momenti«.

Kako bi osigurala svoju budućnost, dio programa *Dužijance* posvećen je djeci (posebice *Djeca u Dužijanci*) koja bi mogla biti nastavljajući tradicije. A glede djece, kako napominje mons. Anišić, najvažniji je primjer i poticaj njihovih roditelja i starijih.

Stoga, kako poručuje mons. Anišić: »Napunite se ponosom i odvojite svoje vrijeme i uključite se u program središnje proslave *Dužijance 2016*. Ponuda je bogata i različita i može biti na radost i obogaćenje svima«.

D. B. P.

OTVORENJE U POVODU JUBILEJA

Muzej svetišta Gospe Tekijske

Brojne fotografije, razglednice, dokumenti, zavjetni darovi i eksponati hodočasnika svjedoče o bogatoj povijesti toga svetog mjesta

Tri stotine godina Svetišta Gospe Tekijske proslavljeno je prošloga tjedna. Središnja proslava imala je trodnevni program koji je započeo dan prije, u srijedu 3. kolovoza, otvorenjem stalne muzejske postavke u svetištu, vezane uz njegov postanak, razvoj i život.

Izložbu je svečano otvorio i blagoslovio srijemski biskup, mons. **Đuro Gašparović**, izražavajući oduševljenje postavkom i izborom izložbene građe. Na otvorenju su govorili i ravnatelj svetišta, vlč. **Ivan Rajković**,

voditelj svetišta i jedan od autora izložbe **Petar Pifat**, te savjetnik u Muzeju Vojvodine, kustos **Ilija Komnenović** koji je dao značajan doprinos osmišljavanju kompozicije i dijela uvodnih tekstova. U svom govoru naglasio je kako je lako prikazati povijest dugu 5 godina, ali ne i tri stotine koju imaju Tekije. Također je izrazio nadu da će i Srijemska biskupija u budućnosti dobiti svoj muzej gdje će izložiti vrijednu riznicu crkvenoga posuđa, knjiga i drugih eksponata. Suautorica izložbe

je i zagrebačka povjesničarka, rodom iz Petrovaradina **Ivana Andrić Penava**, a dizajner cjelokupne postavke mr. **Darko Vuković**.

15 TEMATSKIH CJELINA

Otvorenju muzeja su, uz ugledne muzeološke stručnjake i povjesničare vodećih institucija u gradu Novom Sadu, nazočili i mnogi Petrovaradinci. Njima su za razgled bile dostupne brojne fotografije, razglednice, dokumenti, zavjetni daro-

vi i eksponati hodočasnika koji više od riječi svjedoče o bogatoj povijesti toga svetog mjesta.

Postavku čine 15 kronološki poredanih tematskih cjelina odnosno razdoblja iz života svetišta: *Početak povijesti svetišta, Dolazak isusovaca, Bitka kod Petrovaradina, Princ Eugen Savojski – prvi hodočasnik Tekija, Breunerov brijest, Male i Velike tekije, Ilija Okrugić Srijemac, Kapela postaje crkva, Tekije u prvoj polovini 20. stoljeća, Tekije pod upravom franjevac – konventualaca, Tekije novoga doba,*

Ravnatelj svetišta, Tekije u teška vremena i u budućnosti, Svjedočanstva, Zahvala hodočasnicima. Poseban odjeljak izložbenog prostora zauzimaju velika mapa i crtež bitke kod Petrovaradina 1716. godine, uz stručni opis i tumačenje toga događaja.

DRAGOCJENOSTI

Dušu izložbe napose čine zavjetni darovi – motivi hodočasnika, sabrani u dvije vitrine. Oni svjedoče o povjerenju hodočasnika u iscjeliteljsku pomoć Gospe Tekijske, ali i o materijalnom stanju vjernika-molitelja. Pažnju posjetitelja privlače i originalni eksponati u vitrinama, među kojima najveću vrijednost zauzima zavjetni kalež kraljice **Marije Karađorđević** koji je ona poklonila Tekijama prigodom rođenja kraljevića **Tomislava**, 1928. godine.

Pročeljem izložbenog prostora dominira Davidova zvijezda koja predstavlja jedini sačuvani dio nekadašnjeg glavnog tekijskog oltara neogotske izrade iz 1881. godine. U njoj unutrašnjosti postavljena je kopija čudotvorne slike Gospe Tekijske koja je poslije Drugoga svjetskoga rata služila kao zamjenska slika, nošena u svećanim procesijama.

Suština postanka i opstanaka jednog Marijanskog svetišta jesu i nadnaravni događaji, isprošene milosti duhovnog i tjelesnog ozdravljenja, spase-nja i pomoći, o čemu svjedoče zapisi brojnih hodočasnika. Postavkom su izložena samo ona najznačajnija, među kojima je i svjedočenje o Gospinom ukazanju 2009. godine.

Otvorenjem muzeja svetišta Gospe Tekijske prigodom 300. obljetnice svetišta značajno je upotpunjena ponuda sadržaja hodočasnicima i turistima koji će odsada imati priliku i vizualno upoznati slavnu povijest ovog svetišta.

P. P.

JURE PAVLOVIĆ, REDATELJ

Piknik igra na emociju

Događalo se često, a što je neobično za kratki film koji traje 13 minuta, da publika plače na kraju

Jure Pavlović (1985., Split) jedan je od najperspektivnijih filmskih redatelja u Hrvatskoj. Naime, njegov je film *Piknik* 2015. dobio nagradu Europske filmske akademije za najbolji kratki europski film.

Diplomirao je filmsku i televizijsku režiju na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu. Njegovi kratkometražni filmovi *Pola ure za baku* (2010.) i *Kišobran* (2012.) prikazani su na više od pedeset festivala i osvojili su šest nagrada. *Piknik* (2015.) njegov je treći kratkometražni film, premijerno je prikazan na 65. Međunarodnom filmskom festivalu u Berlinu. Sudjelovao je na brojnim radionicama i smotrama talenata, kao što su *Berlinale talenata*, *Sarajevski kampa talenata*, *Izvori 2*, MAIA, itd..

Piknik je dobio »europskog Oscara«, kako ste doživjeli ovu nagradu?

U konkurenciji je bilo 15 filmova koji su bili različiti po estetici, čak i po žanru, kratki animirani te kratki dokumentarni. Kad imate tako dobre filmove na jednom mjestu, vrlo se teško odlučiti koji je najbolji. Mislim da je formula uspjeha ovog filma bila što je dosta umjetnički film, u smislu estetski, a opet van toga emotivan i topao. Za razliku od većine filmova koji su distancirani i hladni, *Piknik* više igra na emociju.

Film prikazuje posjet jednog dječaka svom ocu u zatvoru. Radnja filma je smještena u Sarajevu u zatvoru Igman...

Boravio sam u Sarajevu na jednoj radionici i to me je inspiriralo da radnju smjestim u taj

NAGRADE U SRBIJI

Kratki igrani film *Kišobran* Jure Pavlovića nagrađen je specijalnim priznanjem na festivalu *Filmski Front* u Novom Sadu. *Piknik* je dobio Zlatnu plaketu Beograda na 63. Beogradskom festivalu dokumentarnog i kratkometražnog filma.

grad. Zatvor Igman je poluotvorenog tipa, ali je i dalje zatvor. Želio sam napraviti film o odnosu između oca i sina, osobito tu na Balkanu. Ti su odnosni nerijetko prožeti jednim nerazumijevanjem, šutnjom, teškim izražavanjem osjećanja. S druge strane, u jednom najprimitivnijem smislu, postoji jedna ogro-

mna ljubav. Paradoksalno, ta ljubav izbija jedino kad su neke krizne situacije u pitanju, sve me je to inspiriralo da napravim jedan takav film.

Kako je publika reagira na film?

Mogu reći jako dobro. Bilo je često, a što je neobično za

kratki film koji traje 13 minuta, da publika plače na kraju. Ima dosta ljudi koje je emotivno dirnuo i koji su se rasplakali. Vjerujem da su te emocije one što ga izdvaja od drugih filmova.

Poslije kratkih ostvarenja, možemo li očekivati da će te ući u koštac i s filmom dugometra?

Radim na dva dokumentarca od kojih je jedan dugometražni dokumentarni, produkcija Hrvatske i Srbije. To je djelimično tako zato što je i tema takva jer su protagonisti reprezentativci SFRJ u košarci. Radi se više o jednom psihološkom pristupu, o raspadu jednog tima... Počeli smo već s inicijalnim snimanjima, zanimljiv projekt. Dokumentarci se ponekad rade duže, iz prostog razloga što radite i istraživački dio. Drugi dugometražni film koji radim je opet slična tematika kao i u *Pikniku*, samo što će ovdje biti riječi o odnosu majke i kćerke. Film nosi naziv *Samo zatvori oči* i trebali bismo ga početi snimati sljedeće godine.

Kao mladi autor, kako vidite na stanje u hrvatskoj kinematografiji?

Filmska scena je posljednjih godina jako uspješna. U Hrvatskoj postoji sustav koji je posložen i koji funkcionira na određenoj razini i kao takav daje rezultate. Dugo je vremena hrvatski film bio učmao, ali svake godine imamo nove filmove koji se pojavljuju na svjetskim festivalima. Mladi autori sve više dobivaju šanse, gdje imaju i potpunu potporu od Hrvatskog audiovizualnog centra.

Anita Klinac

SVJETSKI FESTIVAL SLAMARSKE UMJETNOSTI

Tavankutske slammarke u Poljskoj

Predstavili smo se radionicom izrade perlica, kaže Jozefina Skenderović iz HKPD-a Matija Gubec

Članice slamarskog odjela Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta – **Jozefina Skenderović, Lozika Homolja i Vera Bašić Palković** sudjelovale su na Festivalu slamarske umjetnosti koji se održan od 15. do 22. srpnja u Poljskoj. Ovo je osmi po redu svjetski susret osoba i udruga koje se bave ovom vrstom stvaralaštva.

Festival je održan u organizaciji Sveučilišta narodne umjetnosti Ludovy iz grada Sanok, u selu Wola Sekowa. Mjesto Wola Sekowa planinsko je selo koje razvija seoski turizam, u kojem se organiziraju razni kampovi, umjetničke i druge kolonije i radionice vezane za Sveučilište iz Ludovya. Mjesto Wola Sekowa poznato je i po slamarskoj umjetnosti koju na svoj osobit način njeguju i razvijaju u nekoliko obitelji, a organiziraju i žetvenu svečanost koncem kolovoza.

Na ovogodišnjem svejetskom festivalu slame u Poljskoj sudjelovalo je oko pedesetak sudionika iz Poljske, Rusije, Bjelorusije, Ukrajine, Mađarske, Srbije, Švicarske, Nizozemske,

Francuske, SAD-a i Kanade.

Voditeljica slamarske sekcije udruge iz Tavankuta **Jozefina Skenderović** jedna je od sudionica susreta u Poljskoj: »Kada je kongres slamarske umjetnosti organiziran u Tavankutu mi smo ga zamislili kao svojevrsnu prezentaciju naše lokalne varijante, održane su radionice po grupama, u svakoj je jedna od naših slamarki prezentirala naš način rada sa slamom. U Poljskoj je jedan dio programa kongresa posvećen prezentaciji različitih regionalnih specifičnosti rada sa slamom. Mi smo se predstavili radionicom izrade *perlica*. U Tavankutu prije dvije godine nisu bili sudionici iz Poljske, pa smo tek ovdje saznali da i oni

imaju završetak žetve koncem osmog mjeseca i da rade fantastične *krune* od slame koje su većih dimenzija od onih koje mi izrađujemo. Jako mi je drago da smo bili sudionici ovog festivala, naučila sam neka nova pletiva iz Nizozemske, kao i neke nove načine obrade slame, kako lako svezati koncem slamu, s čime smo se mi malo više mučili, tako da je bilo dosta edukativnih segmenata.«

Jedno od najzanimljivijih predavanja i radionica na festivalu bilo je posvećeno temi *Slama u budućnosti*.

»Najbolji zaključak na tom izlaganju je dala slamarka iz Ukrajine koja je uočila kako su svi sudionici puno toga vidjeli,

Kruna poljskih autora

puno toga naučili, ali će svako od njih nakon odlaska svojim kućama raditi po svome. Jer svaki narod slami pristupa na svojstveni način. Naše slammarke se zasigurno ne bi mogle pronaći u radu koji realiziraju Ukrajinke ili netko drugi«, dodaje Skenderović.

Svi sudionici festivala su na samom početku manifestacije izložili svoje radove na zajedničkoj izložbi. Na kongresu još nisu sudjelovali jedino slamari iz Italije i Rumunjske. Deveti svjetski kongres slamarstva održat će se 2017. godine u Mađarskoj.

I. D.

DUŽIJANCA U ĐURĐINU

Važno je zahvaljivati

Svečanost svršetka žetvenih radova – Dužijanca, obilježena je u Đurđinu u nedjelju, 7. kolovoza. Veliki broj mladih odjevenih u narodne nošnje skupa s vjernicima dočekali su ispred crkve sv. Josipa Radnika bandaša **Josipa Dulića**, banda-

šicu **Ninu Vojnić Purčar**, malog bandaša **Ivana Šarčevića** te malu bandašicu **Ružicu Dulić**. Bandaški par je stigao karucama okićenim novim žitom uz pratnju, do sada nezapamćenih za Đurđin, osam karuca mladih. Misno slavlje je predvodio vlč. **Željko Šipek** koji je u svojoj propovijedi naglasio važnost i ljepotu zahvaljivanja Bogu za sve što nam je darivao, ali također i značaj molitve. Na euharistijskom slavlju je uz đurđinskog župnika vlč. **Miroslava Orčića**, koncelebrirao i mons. **Andrija Anišić**. Na kraju mise veliku pohvalu i zahvalu za otvorenost prema suradnji s UBH *Dužijanca* dao je mons. Anišić, koji je ujedno i njezin predsjednik, svim župljanima, posebice mjesnom župniku.

Misnom slavlju, između ostalih, nazočni su bili gene-

ralni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** sa suprugom, direktor UBH *Dužijanca* **Marinko Piuković** predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić**, zastupnica u skupštini AP Vojvodine **Vesna Prčić**, član IO HNV-a zadužen za informiranje **Ivan Ušumović**,

te gradski bandaš i bandašica **Ninoslav Radak** i **Nataša Vojnić Tunić**.

U večernjim satima je održana akademija koju su spremila djeca i mladi đurđinske župe uz pomoć **Verice Dulić** i **Vojislava Temunovića**, nakon koje je priređeno *Bandašičino kolo*.

J. Dulić Bako

Proštenje u Lemešu

Lemešani su obilježili osmi puta za redom proštenje Blažene Djevice Marije Posrednice i naslovnika kapele na lemeškoj kalvariji u subotu, 6. kolovoza. Svetu misu predvodio je vlč. **József Vogrinc** iz Subotice, a koncelebrirali su vlč. **Endre Horváth**, župnik iz Čonoplje, vlč. **Árpád Pásztor**, župnik iz Telečke i mjesni župnik vlč. **Antal Egedi**.

Za vrijeme misnog slavlja blagoslovljena je Gospina slika, inače kopije jedne talijanske slike urađene u tehnici ulje na platnu, koju je biskup mons. **Lajčo Budanović** poklonio 1932. godine župi u Lemešu.

Ž. Zelić

Zlatni jubilej s. Mirjam Pandžić i s. Ljiljane Miković

Pedeset godina vjerne službe Gospodinu, proslavile su u petak, 5. kolovoza, u kućnoj kapelici samostana Anuncijata s. **Mirjam Pandžić** i s. **Ljiljana Miković**. One su prije 50 godina potvrdile svoju odluku vječnim zavjetima pred Bogom i crkvom, da će slijediti duh i ideju svojih osnivača **Petra Fourije** i **Alex le Clerc** u poučavanju i zbrinjavanju djevojčica i činjenja svakodnevnog dobra u Družbi Sestara *Naše Gospe*. Njegovati crkvenu glazbu, uzdići pučko pjevanje tako da čovjek teži misi na kojoj radosno

pjeva i uzdiže srce Bogu, uspjela je s. Mirjam trudila se kroz 50 godina svoje službe Bogu. Vrsna kuharica, skrivena u svojoj kući, radovala je svoje sestre, a i brojne goste, svećenike, za koje je vjerno radila u kuhinji, pokazujući kako je Bog skrio divne radosti za čovjeka kroz užitek jela. Svaka misa, koncerti, Zlatne Harfe, bilo je dolijevanje ulja na lampicu vjere nade i ljubavi, kao i svaki spremni ručak, molitva i tihi život u samostanu. U nedjelju, 7. kolovoza u Franjevačkoj crkvi s. Mirjam su čestitali oci franjevci i članovi Zbora *Sveta Cecilija*. Zagledani u ove zlatne jubilarke, pokušajmo odmjeriti ogromnu duhovnu snagu koju nose u srcu i čestitati im veliki zlatni jubilej. Neka ih Dragi Bog poživi u duhovnoj istrajnosti i fizičkom zdravlju do dijamantnog jubileja!

M. Piuković

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Naš narod je štovao Blažene Djevice Marije prihvatio u isto vrijeme kada i kršćanstvo, tako da pobožnost prema Bogorodici datira još iz vremena njegova doseljavanja na ove prostore. Jer, svi koji su imali važnu ulogu u prelasku Hrvata na kršćanstvo posebno su štovali Mariju. Njeno štovanje u hrvatskom narodu povezano je usko s marijanskom pobožnošću koju su zatekli među latinskim stanovništvom Panonije, Dalmacije i Istre u VII. stoljeću, koje je utjecalo na kristijanizaciju tek doseljenih Hrvata. Između dva naroda moralo je brzo doći do povezanosti, a s tim i do razmjene utjecaja, pa su tako Hrvati upoznali kršćansku, a s njom i marijansku baštinu starosjedilaca.

Također, tadašnji car Heraklije, koji je zatražio misionare za Hrvate bio je na poseban način pobožan prema Mariji. On je uvijek sa sobom nosio njenu sliku i u opasnostima poticao svoju vojsku da joj se utječe u zaštitu. Stoga se može uzeti u obzir njegov, makar posrednički, utjecaj na širenje marijanskog kulta u narodu za čiju se kristijanizaciju zauzimao.

Na razvoj marijanske pobožnosti i veliko štovanje Marije među našim narodom u određenoj mjeri je utjecala i činjenica da su se velike ratne pobjede u hrvatskoj prošlosti dogodile baš na Marijine blagdane, pa se ti vojni uspjesi

Vjerna Božja službenica

si pripisuju njenom zagovoru. Prvi takav događaj bio je 1571. godine, kada su Turci pokušali osvojiti Korčulu, ali Hrvati su, baš na blagdan Velike Gospe, uspjeli pobijediti. Isto tako na dan Velike Gospe Hrvati su 1715. obranili Sinj od turskih osvajača, a na dan Gospe Snježne 1716. Turci su čudesno savladani kod Petrovaradina. Tako je Marija imala uvijek značajnu ulogu u životu našeg naroda kao moćna zagovornica i posrednica pred Bogom, ali prije svega ona nam je uzor u vjerskom životu.

POSLUŠNA BOGU

Svake godine petnaestog dana mjeseca kolovoza slavimo Marijino uznesenje na nebo. Toga dana vjernici časte svoju zagovornicu kojoj je Bog iskazao čast, te joj nije ostavio tijelo da trune u grobu, nego je uznesena i dušom i tijelom u nebesku slavu. No, takvoj nagradi prethodilo je njezino potpuno povjerenje u Boga, poniznost i poslušnost, neopiranje njegovoj volji, služenje cijelim bićem do posljednjeg dana. Od kada je na poruku da će roditi Božjeg sina odgovorila: »Evo službenice Gospodnje«, potvrđivala je ove riječi ponizno prihvaćajući Božju volju cijeli svoj život. Biti ponizna Božja službenica dakako da joj nije bilo lako. Već od samog početka nije razumjela ni kako ni što će se točno dogoditi. Strepnja strah i bol pratili su njeno služenje Bogu. Ali, njena vjera i pouzdanje učinili su da i u najtežim trenucima ostane Gospodinu vjerna, da ne protestira, ne ljuti se na njega, ne dobacuje ga. Ponizna i Bogu poslušna Marija je u svim trenucima ostala vjerna Božja službenica. Tako je zaslužila

od Boga da bude uznesena na nebo, a nama postala ne samo moćna zagovornica, nego prije svega vjerski uzor.

PRIHVATITI VOLJU BOŽJU

Vršiti Božju volju i biti mu poslušan teško je, iscrpljuje naše snage i ispituje naše strpljenje. Veliki je to izazov i za naš um, jer stalno pokušavamo dokučiti zašto, kako, kada... More pitanja, a odgovori ne dolaze. Zato se bunimo, protestiramo, na Boga ljutimo. Nećemo kako hoće on, nego ispred njegove volje stavljamo svoju. No, Marijin primjer zorno pokazuje da takav odnos prema Bogu ne vodi k uznesenju.

Biti poslušan volji Božjoj znači pustiti Boga u svoj život. Tako što je pristala na plan da bude majka Sina Božjeg, Marija ga je primila u svoj život i živjela je s njim i za njega. To nosi sa sobom puno patnje, ali i puno radosti. A naposljetku, kada naš život na zemlji dođe do svog kraja bit će i nama i Bogu važno kako smo se odnosili prema njemu i zahtjevima koje je pred nas stavljao. To nije uvijek lako, ali upravo kad je najteže pokazujemo koliko smo mu vjerni. U tim najtežim trenucima nismo od Boga napušteni, on je uz nas, i ako mu vjerujemo i prihvaćamo njegovu volju, on će nam dati snage i strpljivosti, kao što kaže sv. Pavao »Sve mogu u onome koji me jača« (Fil 4,13).

Zato na blagdan Velike Gospe, kada se zaputimo put svetišta i crkava s molitvama Majci Mariji, nemojmo moliti samo da nam bude u životu ljepše i lakše, nego zamolimo više vjere, poniznosti i pouzdanja u Boga, da možemo prihvatiti njegovu volju i vršiti je poslušno kao što je to činila i Marija.

MINI INTERVJU: JELENA DULIĆ, ŠMINKERICA IZ SUBOTICE

Manje je više

Subotičanka **Jelena Dulić** je svoju ljubav prema šminkanju još iz vremena kad je bila dijete sačuvala do danas. Vještine koje je dugo godina učila iz raznih TV emisija i vježbala na sebi danas primjenjuje za uljepšavanje drugih djevojaka. Sudeći po broju osoba koje je u proteklih nekoliko godina šminkala, možemo zaključiti da ova diplomirana inženjerka građevine radi izvršno svoj posao šminkanja!

Kako i kad Vam se pojavila ljubav prema šminkanju?

Ljubav prema šminkanju javila se u djetinjstvu. Kao dijete sam se voljela »mackati i trackati«. Kod tetke, koja je bila kozmetičarka sam imala svoju ladicu punu njezine polu potrošene šminke, od ruževa, lakova, rumenila... To je bilo moje carstvo! Ondje se rodila i ljubav za uljepšavanje i šminkanje.

Imate li svoga uzora u šminkanju? Od koga ste učili raditi?

Ne mogu reći da imam uzora, definitivno postoje šminkeri čiji rad vrlo volim i cijenim, što s domaće scene što s inozemne, ali nikada nisam imala uzora u tom smislu. Potpuno sam samouka šminkerica. Sjećam se da sam kao mala gledala na Fashion Tv-u kratke priloge iz *backstage-a* koji su se zvali *Hair&Makeup*, gdje sam prvi put vidjela kako to profesionalci rade.

Koliko ste do sada šminkale djevojaka? Šminkate li za sve prigode?

Uh, na to pitanje ne bih znala točan odgovor, ali stotine su u pitanju, ako ne i blizu tisuću!

Da, šminkam za sve prigode – vjenčanja, mature, rođendane, krštenja... Bude tu i po koja modna revija, i šminkanje za katalog.

Koji Vam je stil šminkanja najdraži?

Volim se držati neke klasike, jer smatram da je uvijek u trendu. Nisam netko ekstremno prati sve trendove, iz svakog prilagodim sebi ono što mi se sviđa.

Možete li nam dati neki savjet kako da se same šminkamo što ljepše i uspješnije?

Reći ću onu izlisanu rečenicu: »Manje je više.« Prekrijte svoje nedostatke i istaknite svoju prirodnu ljepotu.

Svjež i čista koža, s dugim naglašenim trepavicama, usne i jagodice u nježno naglašenim tonovima i spremni ste!

J. Dulić Bako

IGRA

A LA CARTE

OPIS IGRE: Ovo je veselo osmišljena igra u kojoj igrači kuhaju razna jela prema priloženim receptima. Sam pribor igre sadrži tavice (zdjele), štednjake, bočice s raznobojnim začinima, a sami recepti duhovito su nazvani i oslikani. Igra se uz malo sreće uglavnom oslanja na vještinu igrača.

TIJEK IGRE: Igrači skupljaju pobjedničke bodove kuhajući razna jela. Svaki igrač ima po tri akcije u svom potezu od kojih svaka akcija može biti dogrijavanje štednjaka putem posebne kockice ili ubacivanje potrebnih začina iz bočica u tavu. Svaki recept prikazuje koje začine treba ubaciti u tavu i na koliko jelo treba biti zagrijano, odnosno što se smatra pregorenim jelom. U

koliko iznos na štednjak pokaže broj jednak ili veći od pregorenog, jelo se smatra neupotrebljivim i baca se u kantu za smeće.

Ubacivanje začina vrši se okretanjem bočice iznad tave, te u ovoj akciji treba biti vješt kako bi se ubacio točan broj začina i pritom izbjeglo presoljavanje jela (u bočicama se osim začina nalazi i sol). U koliko se pripremi jelo s točnim brojem začina, bez soli i na potrebnoj temperaturi, igrač – kuhar dobije zvjezdicu jer mu se jelo smatra savršenim.

Osim kuhanja po receptima, moguće je ispeći i palačinku. U tom slučaju palačinku treba vješto prekrenuti u zraku i uhvatiti tavicom.

Igrači mogu, osim kuhanja pokušati zagorčati život drugima putem pauze za kavu. Tada koriste svoje šalice kave na kojima su akcije poput zamjene tave s drugim igračem ili ubacivanje začina na tavu drugog igrača.

Pobjeđuje igrač s najviše bodova osvojenih na receptima ili onaj koji prvi osvoji tri zvjezdice za savršeno jelo.

KARAKTERISTIKE IGRE: Izuzetno vesela igra pogodna za djecu

Igra razvija motoriku i koordinaciju pokreta ruku

Brza igra vrlo jednostavnih pravila

PREPORUČENI BROJ IGRAČA: 2 – 4

TRAJANJE IGRE: 30 – 40 minuta

STAROSNA DOB: Iznad 8 godina

SUBOTA, 13. KOLOVOZA, HRT 1 10.50

Hrvatsko vodeno blago: Paklenica,

dokumentarna serija

Paklina nastala u dimu i vatri, iz luča iscijeđena, dala je ime velebitskim duboko urezanim ožiljcima ispod Svetoga brda. Kanjoni Mala i Velika Paklenica, blizanci izdubljeni vodom njezinih potoka koji se za velikih kiša i otopljenih snjegova žure prema moru.

Mala Paklenica duga je dvanaest kilometara, široka četiristo do petsto metara, a Velika je duža dva kilometra.

Ova dojmjljiva kanjonska ljepota, bogatstvo i raznolikost šuma izvorišta bujičnih potoka Velike i Male Paklenice, proglašena je 1949. godine Nacionalnim parkom Paklenica na 95 četvornih kilometara površine.

U zapadnom dijelu Parka Ribnička vrata, Javornik i Debelo brdo dominiraju iznad visoravni Velikog Rujna i Bojinca. Preko vrha Golić koji se nadvio nad Suhom dragom, udolinom Brezimenjača i u njoj skrivenim Ramićima i Parićima pogled nam seže prema sjevernoj granici nad kojom dominiraju Veli Golić, Malovan i Crljeni kuk.

Iznad skrivenog i teško dostupnog kanjona potoka Male Paklenice stoje Jerkovac i Badalj s Velikim močilima. Preko Jerkovca iznad Ivanjske lokve po kosi Debelog brda penjemo se na mitsko Sveto brdo. Imati ga uz sebe, zvati ga svojim, pričati o njemu i družiti se s njim, povlastica je rijetkih. Pogled sa Svetoga brda svjedoči nam o veličini i pokazuje nam put kroz vrijeme u kojemu smo na trenutak zastali.

U Ramićima smo osjetili tragove prošlih vremena. Na izvoru Stražbenica krenuli smo putem vode Golubinki. Slijedili smo njezin podzemni put u vruljama Modrić i Zečica. Pratili smo čudljivi tok vode Velike Paklenice kroz godišnja doba. U Manitoj peći rasplamsali smo maštu.

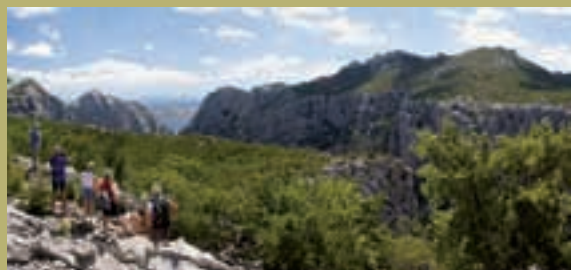
Od tisuću zabilježenih biljnih vrsta 79 ih je endemično. Penjači uz litice dijele mjesto s divokozama (Rupicapra rupicapra). Od razine mora pa do najviših visova u Nacionalnom parku Paklenica mnoge su životinjske vrste našle svoj dom.

Scenarij: **Miro Andrić**

Režija: **Miro Andrić**

Produkcija: HRT i Car Herc d.o.o.

Snimatelji: **Miro Andrić, Hrvoje Bobetić, Željko Černić, Denis Humić**

KNJIGA

JOSIP CVENIĆ

Obrnuto prepisivanje

Knjiga Josipa Cvenića

Obrnuto prepisivanje po žanru je stvarnosni roman u kojem glavni lik, ali i ostali likovi oko njega, bježe u imaginaciju, halucinaciju, ali i u magiju Interneta. Glavni lik Juraj (četrdesetogodišnjak), doktor je medicine u Zavodu za mikrobiologiju i genetiku Kliničke bolnice gdje je glavni stručnjak za određivanje DNA kod pronađenih leševa branitelja. Juraj ima hobi primjeren njegovu zanimanju, u svom laboratoriju uzgaja genetski modificiranu metvicu. Biljku Mentu piperitu (paprenu metvicu) drži u lončanicama na prozoru i od sušenog lišća kuha čaj. Od tog čaja, kojeg tajno pripravlja, halucinira, jer je u nju ubačen gen iz meksičkog kaktusa koji sadržava meskalin. Uglavnom, roman se odvija kroz dva paralelna toka, od kojih svako razotkriva jednu od dimenzija života glavnoga lika, a Cvenića otkriva kao prozaika koji je spreman zakoračiti u prostore novoga iskustva, kako privatnog, tako i literarnog.

PJESMA ZA DUŠU:

Bit ću prijatelj tvoj Srebrna krila

Ja bit ću prijatelj tvoj
ti budi prijatelj moj

Kad dođu teška vremena
kad na svijetu ostaneš sam
kad dođu teška vremena
kad trebaš nekog tko ti je drag
samo zovi, zovi

Ljubav, ne, ne možeš kupiti
to je dar sa neba
koji moraš darovati i ti

Sreća će uvijek te pratiti
ako nekoga učiniš sretnim
kao što si ti

Ako zapalimo svijeću
za svakog tko nam je drag
bit će to duga rijeka
što vječnu svjetlost nam sja

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (20.)

Piše: Milovan Miković

Gdje je čovjek? Što je život?

Kako zapažaju **Ivanka Rackov** i **Josip Buljovčić**, vrsni poznavatelji subotičkih kazališnih prilika, pa tako i onih između dva svjetska rata, ovdašnja scenska zbivanja, uz mađarski tisak i periodiku, redovito prate *Neven*, *Bačvanin*, *Nova pošta*, nadalje časopis *Književni sever* i dr. glasila.

Nakon što se Gradski senat obvezao da će prihvatiti ponudu agilnoga **Radivoja Dinulovića** o osnutku subotičkog Gradskog kazališta, o tome početkom listopada izvještava *Neven*, a kada uslijedi njegovo svečano otvorenje, uredništvo mu posvećuje uvodnik (4. studenoga 1922.) u kojem se, ne krijući ushićenje, konstatira: »Subotica ima pozorište koje će biti stalno i koje ima biti na visokom umjetničkom stepenu da može izvršiti svoj nacionalno-kulturni zadatak na sjevernoj mrtvoj straži naše otadžbine«.

KRITIČKI TONOVI IZ TISKA

U istom članku, tekstopisac se naglašeno poziva na riječi **Branislava Nušića**, koji je Subotičanima obećao znatnu novčanu potporu iz državnoga proračuna za redoviti rad subotičkoga kazališta. Sažimajući jednotjedni učinak ovoga teatra *Neven* (11. studenoga 1922.) navodi kako »upravnici pozorišta i članovi nastoje dati publici najbolje što mogu«. No, potrebno je zapaziti, kako unatoč brojnih pohvala, u tisku ipak nisu izostali ni kritički tonovi. Najozbiljnija zamjerka izrečena je glede predstave *Lipa Bunjevka*: »Nisu ni reditelj ni glumci dali karakteristike bunjevačkog tipa. Na pozornici su se kretali obični bosanski seljaci, a ne Bunjevci. Odijelo nije odgovaralo«, zapa-

ža tekstopisac prikaza, a nastup glumca **Dubajića** i njegov lik koji je, po svemu sudeći, trebao biti komičan, ovako opisuje: »G. Dubajiću bi preporučili da u šalama ne pretjeruje i ne iznakužuje glas, jer to daje kabaretski dojam.«

Unatoč svoga neskrivenoga zanimanja i prvotnoga angažmana glede teatra, početkom ožujka 1923. Radivoje Dinulović napušta Suboticu, a budući da je nešto ranije, krajem (1922. godine) prestao izlaziti *Neven* u kojem su manje-više redovito praćena teatarska zbivanja, učinak kazališne trupe Radivoja Dinulovića ocjenjuje list *Bačvanin* među ostalim navodeći:

»Pozorište, pored nekoliko dobrih snaga, ima i takvih koji su diletanti, početnici, i zbog toga u celokupnosti svojoj ne stoji na onom nivou na kojem bi trebalo da se nalazi u Subotici. Komadi nisu uvek najbolji, a dekoracija pozorišta je siromašna i primitivna, tako da ona nema dovoljno privlačne snage na onu našu publiku, koja je navikla da posećuje pozorište.« Dočim je **Drago Štagler**, u listu *Naša pošta*, pišući pod pseudonimom *Arbiter*, kritizirao rad Kazališnoga odbora, prije svega, zbog bezuvjetne podrške Radivoju Dinuloviću, koga smatra ne samo lošim glumcem, već još gorim redateljem, stoga se Štagler zalaže za pokretanje »intimnog dramskog pozorišta s pokretnom scenom, na kojoj bi se izvodila moderna drama u savremenom stilu«. Ono što je posebno značajno, po njegovu sudu – Subotica zaslužuje stalno, profesionalno

kazalište, koje bi trebala dobiti što prije. No, proći će još dosta vremena dok se ovo ostvari.

NOVI TUMAČI LJUDSKE DUŠE

Kazališni odbor je za sezonu 1923./1924. ugovorio gostovanje opernog i operetnog ansambla Narodnog pozorišta iz Novog Sada, kada su od 5. do 21. veljače 1924. izvedene 24 predstave. Kritika je uspjelom ocijenila

opera **Nikola Šubić Zrinjski** te **Leharova** opereta *Plava ptica*. U ožujku 1924. godine u Suboticu na svoje prvo gostovanje dolazi glasoviti Moskovski hudožestveni teatar i tom prigodom uz ruske autore pisce *Višnjika*, *Ujka Vanju* i *Sela Stepančikova* daje i *Bitku života Charlesa Dickens*.

Kazališni kritičar *Nove pošte* niti ne pokušava skriti svoje ushićenje opisujući nastup moskovske glumačke trupe, kao igru: »bogomdanih umetnika, za koje se ne može

kazati da li su veći u ispoljavanju svoje gigantske snage ili u nemom položaju osoba koje ne otvaraju usta, a ipak se vidi da žive očima, rukama, celim telom«. Gostovanje Novosadske opere i operete i moskovskih hudožestvenika bit će glavno obilježje i iduće sezone 1924./1925. Krajem prosinca 1924. izvedene su Verdijeva opera *Rigolletto* i opera *Evgenije Onjegin* **Petra Iljiča Čajkovskog**, zatim opereta *Korneviljska zvona* **Roberta Planketa**, te *Madame Pompadour* **Lea Falla** i *Lijepa Jelena* **Jacquesa Offenbacha**. Hudožestvenici su na svom drugom gostova-

nju od 29. travnja do 4. svibnja 1925. prikazali: *Višnjik*, *Ženidbu*, *Na dnu*, *Braču Karamazove*, *Selo Stepančikovo* i *Ibzenovu Ženu s mora*, a u osvrtu na ovaj nastup gostujućih glumaca urednik novopokrenutoga časopisa *Književni sever* (1925., 123.) Milivoje V. Knežević piše: »Svi oni behu tumači čovečije duše, i sve to bi čovek i sve to bi život, pa opet behu pitanja: gde je čovek i šta je život?«

la izvedbu **Puccinijeve Tosce** i **Verdijeve Traviate**, slijede potom *Rigolletto* i *Madame Butterfly*, a najslabijom je proglašena *Prodana nevjesta* **B. Smetane**. Od opereta su najveći uspjeh zabilježile *Bajadera* **I. Kálmána** i *Tri djevojčice* **Heinricha Berte**. Za uskršne praznike upriličeno je novo gostovanje, kada su na repertoaru Verdijev *Trubadur*, *Hoffmanove priče* **Jacquesa Offenbacha** i *Zajčeva*

Naviru lijepe uspomene

Nije davno završila 50. jubilara Međunarodna smotra folkloru u Zagrebu, a meni naviru uspomene. Prestižna je to smotra utemeljena u ljeto 1966. godine i opetovano traje, a dvije godine prije, 2014., ovaj su nacionalni kulturni događaj Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Grad Zagreb proglasili nacionalnim festivalom. To uistinu i jest. A glede lijepih uspomena, na toj prestižnoj zagrebačkoj smotri folkloru prije gotovo dvadesetak godina nastupila je i Zavičajna udruga Gibarčana, o čemu svjedoči ova fotografija.

Međunarodna smotra folkloru u Zagrebu sljednica je smotri hrvatske seljačke kulture u organizaciji *Seljačke sloge*, kulturno prosvjetne organizacije Hrvatske seljačke stranke, koje su se diljem Hrvatske događale od 1930-tih do 1950-tih. Ta lijepa tradicija nastavljena je pregalštvom istaknutih stručnjaka, etnologa, muzikologa, muzeologa i koreografa, i sve te lijepe

smotre su se zrcalile sukladno promjenama kroz koje je hrvatsko društvo prolazilo, ovisno o ideologijama i politikama.

GIBARČANI NA SMOTRI

Uživam ovih toplih, prije rečeno sparnih, srpanjskih dana u izvještavanju s Međunarodne smotre folkloru, oduševljen nastupima grupa iz Austrije, Australije, BiH, Bugarske, Egipta, Irske, Indonezije, Italije, Rumunjske, Mađarske, Makedonije, Slovačke, Slovenije, Srbije i Švicarske, te domaćih društava iz Borova, Čučarije, Daraža, Kalinovaca, Koroda, Ličkog Liješća, Markuševca, Molve, Osijeka, Osojnika, Polače, Posavskih brijega, Remeta, Viškova, Vrljke i Šolte. Sve ovo što sam pobrojio događalo se na nekoliko destinacija, Trgu bana Josipa Jelačića, u Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog, na Gradecu i Etnološkom muzeju, a zamjećujem i poznate mi osobe, dr. **Zoricu Vitez**, prof. **Vida Bagura**

te **Josipa Forjana**, osobe koje su pridonijele da na prestižnoj zagrebačkoj Smotri nastupi i Zavičajna udruga Gibarčana, u ljeto 1998. godine.

Spomenute godine u Zagrebu je održana 32. Međunarodna smotra folkloru od 24. do 26. srpnja, a Gibarčani su bili zastupljeni s 34 sudionika. U Zagreb smo išli autobusom *Pan-turista* zajedno s KUD-om *Mladi Šokci* iz Duboševice i s njma smo se tih dana družili po Zagrebu. Ta smotra je bila u znaku povratničkih društava, iz gradova i sela koja su imala sreću vratiti se na vlastita ognjišta, a nas Gibarčane su uključili jer su znali da se više nikada nećemo vratiti u rodno selo. Među sudionicima bila su društva iz Bukovlja, Duboševice, Donjeg Vidovca, Đeletovaca, Gornjeg Bazja, Gline, Jalžabeta, Jelenja, Kalinovaca, Kijeva, Koroda, Kupresa, Lovrinca, Miklouša, Pregrade, Slunja, Svete Nedjelje te grupa iz Češke, Litve, Moldavije, Portugala, Rusije i Norveške.

SPAŠENO NARODNO BLAGO

Tom prigodom organizirana je izložba spasenog narodnog blaga u progonstvu i začudno je, koliko su ljudi, bježeći pred agresorom i spašavajući glavu, spasil i dijelove osobnog identiteta. Izložba je održana u velebnom prostoru Klovićevih dvora, pa je i Gibarčanima pripala čast da u tom prostoru izlažu. Bili su zastupljeni sa stotinjak izložaka, kompletno uređenom djevojačkom sobom, što su je posudile **Manda Mađarac** i snaha joj **Ljubica**, djevojački **Žebić**, a drugi sudionici su poslali primjerke obuće i odjeće, stare fotografije i ručnog rada. Ponijeli smo i pregršt darova što su nam poklonile **Manda** i **Vikica Žebić**, pa smo okitili dr. **Zoricu Vitez** i **Vida Bagura**, koji su nam pomogli da vidimo Smotru i Zagreb, a **Juru Radića**, tadašnjeg ministra koji je otvorio izložbu i **Zvonka Festinija**, ravnatelja Klovićevih dvora, okitili smo gibaračkim šokačkim ručnicima.

Slavko Žebić

MALA BANDAŠICA I BANDAŠ

Da ih bolje upoznamo

Za vikend koji je pred nama održat će se Dužijanca u Subotici. Bit će to velika zahvala Bogu za novi kruh, sudjelovat će puno djece, mladih i onih malo starijih u različitim nošnjama, doći će svi seoski bandaši i bandašice, brojni svećenici, vjernici, fotografi, novinari, a glavni će biti gradski bandaš i bandašica, veliki i mali. Vjerujem da čitatelje Hrckovih stranica više zanimaju mali bandaš i bandašica i zato smo ih zamolili da nam napišu nešto o sebi kako bi ih bolje upoznali.

MALA BANDAŠICA

Zovem se **Marija Stantić** i završila sam treći razred OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu. Moji roditelji imaju sedmero djece i ja sam najmlađa. Najdraži predmet u školi mi je hrvatski, a u slobodno vrijeme pohađam sate tamburice, idem na folklor i pjevam u župnom zboru.

Kad sam čula da ću biti mala bandašica u gradu prvo što mi je prošlo kroz glavu bile su obveze, ali sada vidim da to nije toliko zahtjevno. Bila sam sretna i uzbuđena u tom trenutku.

Malog bandaša sam poznavala od prije, preko naših starijih sestara. Tijekom manifestacije *Djeca u Dužijanci* bila sam presretna što će me puno djece iz okolnih mjesta i Subotice vidjeti u glavnoj ulozi. Imam malu tremu kad pomislim na Dužijancu koja slijedi, ali sam jako sretna što ću ponovno sudjelovati kao jedna od glavnih. Najviše iščekujem svečano euharistijsko slavlje. U nedjelju ću obući svilu koju sam naslijedila od svoje pokojne majke i jako sam ponosna na to. Također mi se jako sviđa i perlica koju je izradila naša slamarka iz Đurđina, **Marija Vidaković**.

MALI BANDAŠ

Moje ime je **Andrija Mandić** i završio sam treći razred OŠ *Matko Vuković* u Subotici. Imam stariju sestru, **Anu**. Najdraži predmet u školi mi je matematika i tjelesno. Više od dvije godine treniram plivanje i šah i pohađam Muzičku školu, instrument tambura. Također sam i ministrant u župi sv. Terezije Avilske, volim čitati i kartati se. Kad je župnik **Beretić** dosao kod nas kući i pitao nas da budem mali bandaš svi smo se jako iznenadili i obradovali. Malu bandašicu nisam od prije poznao, ali sam dobro znao njenu stariju sestru **Josipu**. Za manifestaciju *Djeca u Dužijanci* sam jako uživao. Bilo mi je lijepo i u subotu, večer prije na predstavljanju malih bandaša, a sutradan, na misi mi je bilo još ljepše. Bilo je divno vrijeme i puna crkva vjernika koji su gledali u nas. Puno mi je olakšalo to što sam ipak poznao »teren«, jer u toj crkvi ministriram i navikao sam da za vrijeme mise budem kod oltara. Za Dužijancu koja slijedi nemam tremu, jer će sigurno svi gledati u velikog bandaša i bandašicu, a mi ćemo moći uživati. Jako čekam vožnju karucama, ali i svečani ulazak u crkvu. Do sada sam se vozio nekoliko puta karucama, al uvijek na Dužijanci u Đurđinu. U nošnju se volim oblačiti jer je to kod nas u kući »pod normalno«. Imam svoju i do sada sam uvijek nosio »gaće«. Tako da mi je sada pravo otkriće nositi čakšire i čizme. Mama se dugo oblačila u nošnju, a sada smo sestra i ja nastavili tu tradiciju. Nošnju koju ću obući u nedjelju sam dobio od obitelji **Ivana Piukovića**, a čizme od obitelji **Franje Skenderovića**. Hvala im! Svaki dio nošnje je jako star i vrijedan. Prsluk je od prave svile, a on i čizme su mi najdraži dio mog odijela za nedjelju.

J. Dulić Bako

Fotografije iz Tavankuta u Zagrebu

Kažu Tavankut je mjesto gdje Sunce grli Bačku i tko jednom u njega dođe uvijek će se vraćati. A, ja bih dodala i to da ako jednom upoznate nekog iz Tavankuta poželjet ćete se još dugo družiti s njim. Tako su učenici OŠ Matija Gubec pozvani u Zagreb da prikažu svoju izložbu fotografija nastalih u foto-radionici. Otvorenje je bilo u ponedjeljak, 8. kolovoza, u Zagrebačkoj zajednici tehničke kulture a realizirano je pod pokroviteljstvom Grada Zagreba.

Prijave za Etno kamp još ovoga vikenda

Jeste li se prijavili za IX. Etno kamp Hrvatske čitaonice? Ako niste, požurite... Možda je preostalo još koje slobodno mjesto jer čujem da je navala baš velika.

Ukoliko još ne znate Etno kamp će biti vrlo uskoro, točnije od 22. do 26. kolovoza u domu DSHV-a. Naravno, tijekom tih

pet dana bit će organizirane brojne kreativne radionice, imat ćete priliku glumiti, pjevati, svirati, plesati, kuhati i doooooobro se zabaviti. Planiran je i izlet na Pivčiji salaš. Pa tko ovome može odoliti?

Provjerite ima li još slobodnog mjesta putem telefona 063/1169200 ili na e-mail: bernadica@gmail.com. Cijena petodnevnog aranžmana je 1000 dinara.

**PETAK
12.8.2016.**

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:08 Gorski liječnik
09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Balagne
10:51 Morž - kljovaš dvotonaš, dokumentarni film
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada
13:13 Dr. Oz, talk-show
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena: Školjke, rakovi i glavonošci
15:10 Jadranski Titanik Baron Gautsch
15:55 Kuda idu divlje svinje, serija
17:00 Vijesti u 17
18:15 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Kulturni Kolodvor
20:35 Vatrene lisice, američki film - Ciklus Clint Eastwooda
22:50 Eurojackpot
23:00 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:35 Kuća od karata, serija
00:30 Večer na 8. katu: Branko Đurić
01:15 Rekonstrukcija: Kawasaki 3P
01:45 Šušur
02:30 Vatrene lisice, američki film
04:34 Hrvatska uživo
05:16 Kulturni Kolodvor
05:46 Talijanska mlada

06:02 Pad leta 29, serija
07:04 Juhuhu
07:59 Tuc Muc, crtana serija
08:02 Juhuhu08:03 Žak i Kvak, crtana serija
08:58 Ubojice između polova, dokumentarna serija
09:26 Juhuhu junior
09:45 H2O: Uz malo vode!
10:10 Svaki dan dobar dan: Urbani vrtovi
10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
11:25 Capri, telenovela
12:20 Od Ognjene zemlje do Tijuane: Od Kolumbije do Venezuele
13:25 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje
15:15 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo Hrvatska - Italija

16:20 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika - kvalifikacije
16:45 Olimpijske igre Rio 2016: Veslanje, snimka finala
17:00 Olimpijske igre Rio 2016: Tenis 20:00 Olimpijske igre Rio 2016
21:40 Olimpijske igre Rio 2016: Skokovi u vodu - daska
22:10 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
23:10 Olimpijske igre Rio 2016: Skokovi u vodu - daska 3m
23:30 Olimpijske igre Rio 2016: Tenis - parovi
01:00 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): SAD - Srbija
02:00 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika
02:55 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje
04:10 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka na pijesku
07:55 Jane Doe: Neraskidive veze, američki film

05:25 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:10 Sve u šest, magazin (R)
06:35 Lego Ninjago
07:00 Svemoguća Kim
07:50 TV prodaja
08:05 Ruža vjetrova, serija (R)
09:05 Pet na pet, kviz (R)
10:00 TV prodaja
10:15 Kolo sreće - nove epizode, kviz (R)
11:15 TV prodaja
11:30 Bibin svijet, serija
12:00 Bibin svijet, serija
12:35 Ruža vjetrova, serija
13:40 Budva na pjenu od mora, humoristična serija (R)
14:50 Kriza, serija (R)
15:20 Andrija i Anđelka - (R)
15:55 Andrija i Anđelka - (R)
16:30 RTL Vijest
17:00 Wipeout, game show (R)
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Kolo sreće - nove epizode, kviz
21:00 Colombiana, igrani film, kriminalistička drama
22:50 Šest metaka, igrani film, akcijski
00:55 Neograničena moć, igrani film, triler
03:05 RTL Danas, (R)
03:40 Kraj programa

**SUBOTA
13.8.2016.**

06:33 TV kalendar
06:48 Klasika mundi

07:50 Dan revolveraša, američki film
09:30 Mijenjao dom
10:15 Kućni ljubimci
10:50 Hrvatsko vođeno blago Paklenica
12:00 Dnevnik 1
12:25 Prizma - multinacionalni magazin
13:15 Fielderov izbor, američki film
14:40 Sicanje bocanje tetoviranje, dokumentarni film
15:13 Jelovnici izgubljenog vremena: Mlijeko, sir i vrhnje
15:33 Soči - Najpoznatije ruske toplice
16:05 Ponos i predrasude
17:00 Vijesti u 17
17:23 Skica za portret
17:32 Loza, serija
18:25 Prvi, s glazbom - Oliver i S.O. HRT-a
19:00 Dnevnik 2
20:05 Dvanaestorica žigosanih, američki film
22:35 Dnevnik 3
23:10 Preljub
00:00 Kuća od karata
00:50 Dan revolveraša, američki film - Kinoteka
02:30 Večer na 8. katu: Tereza Kesovija
03:15 Damin gambit: Marija Ujević
04:00 Šušur
04:45 Fielderov izbor, američki film
06:07 Reprizni program
06:45 Prizma - multinacionalni magazin

05:55 Sadie J.
08:20 Juhuhu
09:03 Laboratorij na kraju svemira
10:00 Umorstva u Midsomeru
11:45 Vrtlarica
12:15 Rio i njegovi stanovnici, dokumentarni film
13:10 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje
14:25 Olimpijske igre Rio 2016: Veslanje
15:45 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika -
16:25 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet: Hrvatska - Francuska
18:10 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika
19:10 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka na pijesku - osmina finala
20:00 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (m): Poljska - Rusija
22:00 Olimpijske igre Rio 2016:

Cropacabana
23:00 Olimpijske igre Rio 2016: Tenis
23:45 Olimpijske igre Rio 2016: Boks - superteška
01:20 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika
03:25 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Hrvatska - Nigerija
03:40 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje
04:30 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Hrvatska - Francuska

05.30 RTL Danas, (R)
06.05 Jezikova juha
07.05 Legenda o Tarzanu
07.30 Lego Ninjago
08.25 Svemoguća Kim
09.35 Naša mala klinika, humoristična serija
10.40 10 najsmješnijih lica Hrvatske, zabavna emisija (R)
11.40 TV prodaja
11.55 Mađioničari, zabavna emisija
14.35 Neograničena moć, igrani film, triler (R)
16.30 RTL Vijesti
16.45 Legenda o Butchu i Sundanceu, igrani film, western
18.30 RTL Danas
19.15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija
20.00 10 najpoznatijih plavuš Hrvatske, zabavna emisija
21.00 Samo nebo zna, igrani film, romantična komedija
22.45 Specijalna jedinica, igrani film, akcijski
00.25 Colombiana, igrani film, kriminalistička drama (R)
02.15 Astro show, emisija uživo
03.15 RTL Danas
03.50 Kraj programa

**NEDJELJA
14.8.2016.**

07:54 Prvi, s glazbom - Oliver i S.O. HRT-a
08:25 Ukradena Mona Lisa, francusko-talijanski film
10:00 Sisak: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Mir i dobro
14:30 Čujem... vjerujem... vidim
15:25 Jelovnici izgubljenog

vremena: Rajčice, paradajzi i pomidori
15:45 Prvi, s glazbom
16:05 Ponos i predrasude
17:00 Vijesti u 17
17:24 Bajkovita Hrvatska: Knežev dvor - Babino polje - otok Mljet
17:40 Lijepom našom
19:00 Dnevnik 2
20:05 Ljubavnici i ludaci, dokumentarni film
21:33 Prosjaci i sinovi, serija
22:33 Dnevnik 3
22:48 Vijesti iz kulture
23:06 Kuća od karata, serija
00:03 Avioni, vlakovi i Eric
01:43 Večer na 8. katu: Filip Šovagović
02:28 Damin gambit: Irena Vrkljan
03:13 Ukradena Mona Lisa, francusko-talijanski film
04:48 Reprizni program
04:55 Plodovi zemlje
05:45 Mir i dobro
06:10 Split: More

05:55 Sadie J., serija za djecu
06:30 Juhuhu
07:35 Pjesmice i brojalice
08:45 Brlag: Kokoš
08:53 Tonko Bonko
09:38 Umorstva u Midsomeru
11:19 Vrtlarica: Dobre stare gline
11:45 Nećemo reći mladenki
12:47 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar
13:50 Olimpijske igre Rio 2016: Plivanje, snimka
14:30 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika - maraton
14:40 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka: Hrvatska - Nigerija
15:10 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, snimka
17:00 Olimpijske igre Rio 2016: Tenis
19:00 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - finale po spravama
21:45 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo: Hrvatska - Francuska
22:55 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
00:00 Olimpijske igre Rio 2016: Golf
00:40 Olimpijske igre Rio 2016: Boks
01:30 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika
03:35 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUHRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa:
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

06.30 RTL Danas (R)
 07.10 Jezikova juha
 09.00 Lego Ninjago
 09.50 Svemoguća Kim
 10.20 Sportske igre mladih, emisija za mlade
 10.35 TV prodaja
 10.50 Naša mala klinika
 11.40 10 najpoznatijih plavuša Hrvatske, zabavna emisija (R)
 12.50 Legenda o Butchu i Sundanceu, igrani film, western (R)
 14.45 Bez vesla 2, igrani film, avanturistička komedija
 16.30 RTL Vijesti
 16.40 Samo nebo zna, igrani film, romantična komedija (R)
 18.30 RTL Danas
 19.15 Galileo, emisija
 20.00 10 najvećih nogometnih skandala Hrvatske, zabavna emisija
 21.00 Amerikanka u Tokiju - TV premijera, igrani film, romantična komedija
 23.25 Kako se riješiti frajera u 10 dana, igrani film, komedija
 01.30 Šest metaka, igrani film, akcijski (R)
 03.25 Astro show, emisija uživo
 04.25 RTL Danas, (R)
 05.05 Kraj programa

PONEDJELJAK 15.8.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:10 Djeca ljubavi, serija
 10:00 Plodovi zemlje
 10:55 Gora (kod Petrinje): Velika Gospa - misa
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada, telenovela
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Marinade i savuri
 15:10 Veliki brodolomi Jadrana: Tajna čeličnog diva
 15:56 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 17:30 Majka Božja Gorička: Šest stoljeća tajanstvene prisutnosti
 18:17 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Tv Bingo
 20:45 Turistička klasa
 21:20 Doba heroja, britansko-

norveški film
 22:55 Dnevnik 3
 23:10 Vijesti iz kulture
 23:30 Kuća od karata, serija
 00:25 Godišnjica mature
 01:50 Rekonstrukcija: Nina Badrić
 02:20 Satirikon
 03:05 Dr. Oz
 04:43 Hrvatska uživo
 05:25 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada

05:55 Sadie J.
 06:30 Juhuhu
 06:31 Pjesmice i brojalice
 07:05 Simfolije
 08:03 Žak i Kvak, crtana serija
 08:58 Ubojice između polova, dokumentarna serija
 09:26 Juhuhu junior
 09:27 Prvi koraci, dokumentarna serija
 09:32 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Riječ i život: Priroda u Božjem daru
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine

11:25 Capri, telenovela
 12:35 Generacija nade, dokumentarni film
 13:15 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, snimka
 15:20 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika - kvalifikacije
 17:05 Olimpijske igre Rio 2016: Konjički sport - dresura, prijenos
 18:00 Olimpijske igre Rio 2016: Jedrenje - klasa laser i laser radial
 19:00 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - finale po spravama
 21:00 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Francuska - Danska, snimka
 22:15 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:20 Olimpijske igre Rio 2016: Boks, prijenos polufinala
 00:45 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m): Hrvatska - Tunis, prijenos
 01:30 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, prijenos finala
 03:25 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Hrvatska - Litva, prijenos
 05:10 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - finale po spravama, snimka

05:45 RTL Danas, (R)
 06:25 Sve u šest, magazin (R)

06:50 Legenda o Tarzanu
 07:15 Svemoguća Kim
 08:20 Ruža vjetrova, serija (R)
 09:20 Pet na pet, kviz (R)
 10:15 TV prodaja
 10:30 Shopping kraljica, (R)
 11:45 Bibin svijet, serija
 12:55 Ruža vjetrova, serija
 14:00 Kako se riješiti frajera u 10 dana, film, komedija (R)
 16:05 Andrija i Anđelka
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Wipeout, game show
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 21:00 Wipeout, game show
 21:50 Andrija i Anđelka
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka - (R)
 23:30 Kriza, serija
 00:05 Budva na pjenu od mora
 01:15 CSI, serija
 03:00 Astro show, emisija uživo
 04:00 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

UTORAK 16.8.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Od Riquewhira do Colmara, serija (R)
 10:51 Klokand Dundee, dokumentarni film
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Spiza u bijelom vinu
 15:10 Veliki brodolomi Jadrana: Na izgubljenim položajima, dokumentarna serija
 15:57 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Berlinska saga, serija
 20:50 Žene, američki film
 22:50 Dnevnik 3
 23:23 Kuća od karata, serija
 00:18 Godišnjica mature
 01:43 Rekonstrukcija: Rambo Amadeus
 02:13 Žene, američki film
 04:03 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:48 Hrvatska uživo
 05:30 Reprizni program

05:55 Talijanska mlada

05:55 Sadie J., serija za djecu
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 08:58 Ubojice između polova
 09:27 Prvi koraci
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan: Svekrve i snahe
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Od Ognjene zemlje do Tijuane: Od Nikaragve do Salvadora, dokumentarna serija (R)
 12:49 Od Ognjene zemlje do Tijuane: Od Gvatemale do Meksika, (R)
 13:25 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m): Hrvatska - Litva, snimka
 14:50 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, prijenos
 17:20 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo, prijenos četvrtfinala
 18:00 Olimpijske igre Rio 2016: Jedrenje - klasa finn, prijenos plova za medalje
 19:00 Olimpijske igre Rio 2016: Gimnastika - finale po spravama, prijenos
 21:00 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (ž) - četvrtfinale, snimka
 22:00 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:45 Olimpijske igre Rio 2016: Boks - superteška, prijenos četvrtfinala
 01:30 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (ž): četvrtfinale, uključanje u 2. poluvrijeme
 01:35 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, prijenos finala
 03:50 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika - disk (ž), snimka finala
 04:50 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo - četvrtfinale, snimka

05:40 RTL Danas, (R)
 06:25 Sve u šest, magazin (R)
 06:50 Legenda o Tarzanu
 07:15 Lego Ninjago, (R)
 07:35 Svemoguća Kim
 08:15 Ruža vjetrova, serija (R)
 09:20 Pet na pet, kviz (R)
 10:25 Shopping kraljica, (R)
 11:40 Bibin svijet, serija
 12:50 Ruža vjetrova, serija
 13:45 Budva na pjenu od mora

14:50 Kriza, serija (R)
 15:20 Andrija i Anđelka - (R)
 16:30 RTL Vijesti
 17:00 Wipeout, game show (R)
 18:00 Sve u šest, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Shopping kraljica
 21:00 Wipeout, game show
 21:50 Andrija i Anđelka
 22:15 RTL Direkt
 22:50 Andrija i Anđelka
 23:30 Kriza, serija
 00:05 Budva na pjenu od mora
 01:15 CSI, serija
 03:00 Astro show, emisija uživo
 04:00 RTL Danas, (R)
 04:40 Kraj programa

SRIJEDA 17.8.2016.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Baume les Messieurs - Dove, dokumentarna serija (R)
 10:51 Klokand Dundee
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Teletina koje više nema
 15:10 Veliki brodolomi Jadrana: Rat brzih brodova
 15:57 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 19:55 Loto 7/39
 20:00 Berlinska saga, serija
 20:50 Tražeći Erica, britansko-francusko-talijansko-belgijsko-španjolski film
 22:55 Dnevnik 3
 23:28 Kuća od karata, serija
 00:23 Večer na 8. katu: Meri Cetinić
 01:08 Rekonstrukcija: Željko Bebek
 01:38 Sušur
 02:23 Tražeći Erica, britansko-francusko-talijansko-belgijsko-španjolski film
 04:18 Dr. Oz, talk-show (R)
 05:03 Hrvatska uživo
 05:45 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada, telenovela

05:55 Sadie J., serija za djecu
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 08:58 Ubojice između polova
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan: Bez posla u pedesetima
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Priča o Lukeu, američki film
 14:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 49 kg (ž), prijenos kvalifikacija
 15:00 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka (m) ili rukomet (m) - četvrtfinale, prijenos
 16:50 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika - kvalifikacije, snimka
 17:55 Olimpijske igre Rio 2016: Jedrenje - klasa 470, prijenos plova za medalje
 18:25 Olimpijske igre Rio 2016: Rukomet (m) - četvrtfinale, prijenos
 20:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 49 kg (ž) četvrtfinale i polufinale, prijenos
 20:30 Nogometna LP - emisija
 20:35 Nogometna LP - 4. pretkolo, play off
 22:35 Nogometna LP - emisija
 22:45 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:40 Olimpijske igre Rio 2016: Košarka (m) - četvrtfinale, prijenos
 01:30 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, prijenos finala
 03:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 49 kg (ž), prijenos finala
 04:00 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka na pijesku za 3. mjesto i finale (ž), prijenos

06.25 RTL Danas, (R)
 07.05 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Ninjago, (R)
 08.15 Ruža vjetrova, serija (R)
 09.20 Pet na pet, kviz (R)
 10.10 TV prodaja
 10.25 Shopping kraljica, (R)
 11.40 Bibin svijet, serija
 12.50 Ruža vjetrova, serija
 13.45 Budva na pjenu od mora
 15.20 Andrija i Anđelka - (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka - (R)
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

**ČETVRTAK
18.8.2016.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti: Collioure - Parts de Mollo la Preste, dokumentarna serija (R)
 10:52 Divlja Francuska, dokumentarni film
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Fileti - kraljevi mesa
 15:10 Veliki brodolomi
 16:00 Kuda idu divlje svinje
 17:00 Vijesti u 17
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Berlinska saga, serija
 20:50 Kavez ludosti, francuski film
 22:30 Dnevnik 3
 23:03 Kuća od karata, serija
 23:58 Večer na 8. katu: Tamara Obrovac
 00:43 Rekonstrukcija: Bolesna braća
 01:13 Šušur
 01:58 Kavez ludosti, francuski film
 03:31 Dr. Oz, talk-show (R)
 04:16 Hrvatska uživo
 04:58 Reprizni program
 05:55 Talijanska mlada

05:55 Sadie J., serija za djecu
 06:30 Juhuhu
 08:57 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade
 10:10 Svaki dan dobar dan: Moje imanjanje - moj san
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Milostiva prije svega, humoristična serija
 13:00 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, snimka
 14:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 57 kg (ž) i do 68 kg (m) - prijenos kvalifikacija
 14:50 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, snimka
 17:25 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo - prijenos polufinala
 19:30 Olimpijske igre Rio 2016: Boks - polufinale i finale, prijenos
 20:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 57 kg (ž) i do 68 kg (m) - četvrtfinale i polufinale, prijenos
 20:40 Nogometna EL - 4. pretkolo, play off
 22:40 Olimpijske igre Rio 2016: Cropacabana, emisija
 23:40 Olimpijske igre Rio 2016: Triatlon (m), snimka
 01:40 Olimpijske igre Rio 2016: Atletika, prijenos finala (do 03.35)
 03:00 Olimpijske igre Rio 2016: Taekwondo - do 57 kg

(ž) i do 68 kg (m), prijenos finala
 03:40 Olimpijske igre Rio 2016: Vaterpolo - snimka polufinala
 04:55 Olimpijske igre Rio 2016: Odbojka na pijesku - finale (m), prijenos

06.25 RTL Danas, (R)
 07.05 Sve u šest, magazin (R)
 07.35 Lego Ninjago, (R)
 08.00 TV prodaja
 08.15 Ruža vjetrova, serija (R)
 09.20 Pet na pet, kviz (R)
 10.10 TV prodaja
 10.25 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 11.25 TV prodaja
 11.40 Bibin svijet, serija
 12.50 Ruža vjetrova, serija
 13.45 Budva na pjenu od mora
 14.50 Kriza, serija (R)
 15.20 Andrija i Anđelka - (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show (R)
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka - (R)
 23.30 Kriza, serija
 00.05 Budva na pjenu od mora
 01.15 CSI, serija
 03.00 Astro show, emisija uživo
 04.00 RTL Danas, (R)
 04.40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

HEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Tekije 2016.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Bireš

Piše: Branko Ivković

Faljniš, čeljadi moja. Jevo me baš uvalilo niko drimanje, valjdar od ovog vrimenta šta li je. Ova moja očla prid crkvu gledat svatove, a ja samo gledam di ću se iskrivit. Nije ni čudo, juče još vrućina da te bog sačuva, a već danas triba skoro zagrnit cveter. Ta i

ja ću već počet virovat što ovi pišedu po novinama koji kakim da nas odozgor polivaje da bidnemo taki tunjavi, zna ga vrag... Al sve za ne virovat da ovaj svit samo čuti i niki kunja, a stalno ga kogod fektruje. Jevo niki dan sam baš dobijo porez, ta nije ko cila arenda, al skoro... Sve se bojim da ću na drugo lito još morat i nadokalamit iz buđelara jel arenda neće zaklopit kojikake izmišljene reštancije. Samo kako nadokalamit kad ni u buđelaru nema ništa, uvalila se paučina odavno. Neg, sidim i mislim se kako ne bi bilo zgoreg digod otić na stranu zaradit koju bogovu. Pa i ovi mladi skoro svi odoše, a šta ne bi i mi matori? Samo čeljadi, moja biće tute nevolje očel meni moja bicigla izdurat dotleg? Fajin je daleko taj bili svit, a vamo ne možem ni auto-putom, nedadu biciglama. Moja je starovinska pa nema norma tri fajtu, moraću digod udarit popriko, oko ševine čoše i priko bukthe kroz onaj drot. Moždar ću i proć bolje. Jevo i ovi naši doktori ove što su brez artija priko reda liče, a nas što smo opleli priko trist lita u kojikaki fabrikama. Ajak! »Ne možete vi, pa nemate cocijalno«, veli jedna gospoja, a umazana ko naš Pere kad opravlja traktore, skroz do ušiju. Samo ona ne tavatom neg nikom mrišljivom mašćom, cigurno vridi desetak nadnica. I tako, taman se ja pripravijo ić u svit bit bireš, spakovo u kotericu po šunke, polu slanine i nasad jaja da imadem za put i tamo dok ne dobijem komenciju, kadli mi jedan deranac veli: »Ne možete nigdi čika Braniša krenit s ovi naši artijama, nećedu vas nigdi primit radit samo kugod turista mozte koji misec, ako vas uvate da tamo radite oma čedu vas odvijat i platit čete borme veliku globu. Morate istražiti papire od kojegod zemlje koja je već u uniji.« »Hm, znači i od lake zarade u bilom svitu ništa moj Braniša«, mislim se ja... Kako su to lipo gospoda izmislila, mož, al prvo debelo platit i još znat borme jezik od te države, istoriju njezinu, koja pivaljka je omiljena med narodom, koju pismu piva. Dobro, da sam ja čeljadi moja lipo bijo pametan pa navađijo iz opštine fajin niki artija još lane, nek to lipo stoji u dolafu, kaki smo zvanični još će mi i ode u Ivković šoru kogod doć i iskat krsni list jal državljanstvo, a ja sad imadem i više komada. Doduše, niko se neće sitit pa kast: »Bać Braniša, pa vi to vućete slamu, ta dočekajte sad ću se ja obut u cipele da ne bode strnika pa ću vam pomoć.« Ajak, to se ne site ni ova moja dva pajdaša, uvijek ih moram moljakat. Al se zato site kad njima triba otić na mobu, nikad ne zaborave Branišu kad gori pod noktima! Al šata češ, taki je danas cijo svit, niki naopak. Ajd zbogom, idem to malo poradit jel sad će ova moja podviknit.

BAČ IVIN ŠTODIR

Matori konj se ne uči prezat

Bač Ivina se uzvrtošila oko Berne, sva zajapurita, latila se kolača. Za nekoliko dana će kirbaj, pa ćedu imat goste isprika. On volji sist, gledat je i koju olbicu nusput olizat ka se potrošu filovi. Samo, ni to više za njega. Ne zna šta mu već doktori neće zabraniti, a kanda i dosad potrefili skoro sve što najviše volji. Za dram mu sve to došlo, još mu iz glave ni izašo ni lanjski kirbaj, tu već novi. »Baš mi i neće bit ko pravi svetac, ka nam neće moć dojt starija. A više bi voljijo da dojde ona, neg svi drugi gosti«, veli i dlanom otare obraz. Njegova samo duboko izdanila, a uto zvecnila vraća i Taksa zalajo najbisišnje što znade. Tako laje samo ka dojde poštaš, jal kum Tuna. Bač Iva izašo u gank, veli poslen je dan, kum je na poslu, cigurno mu poštaš štogoda nosi. Ni se baš jako radovo, u poslidnje vrime baš ni ne mož dobit štogoda kršteno, neg samo ništa za platit. Odganjo Taksu, ka no kum, istom onda unišo. »No i taj vaš ker, ko da ograjiso. Ne znam šta se uvik tako bisi baš na mene«, veli. »Bome, kume, bisijo bi se i ti da je on tebe nako dušmancki šljoknijo pod rebra ko što si ti njega. Kerovi tako štogoda ne zaboravlju dok su živi. Ajde samo, neće ti dok sam ja tude«, veli bač Iva i pogladi Taksu između ušiju. Kum Tuna unide i sidne zastal. Izvadijo i cigaretle, veli samo će jednu da dojde sebe. »Neka, kume, ni palit, znaš da mi dim jako škodi. Ako već moraš, izajdi u gank, pa tamo sidi i čibi koliko oš«, veli bač Iva i nalje mu jedan polučak. Znade da još ni frustukovo, rano to za njega. Za se skuvo čaj o titrice. Kum Tuna ga samo pogledo ispod oka i metnijo cigaretlu natrag u škatulju. Otkako avanzovo u službe i u partije, ni baš voljijo da mu se kogod u bilo čemu usprotivi. »Evo, uzo malo godišnjega, ostalo mi još o priklane, pa da ne propadne. Čujem i da će ti dojt gosti isprika, a da jedan o nji trukuje u njevima novinama, pa reko da ti kažem da malo paziš šta se š njima divaniš, ne bi bilo zgodno da ispade štogoda naopako, vidiš koliko u poslidnje vrime tentu voga našega gospodara. Eto, jesi vidijo da su nam i zastavu zapalili?« veli kum Tuna i istrese polučak nabelo. Oma je naljo još jedan. »Kume, to je tvoj gospodar, moj nije. Ko nas se to što on radi malo drugače zove. A i fala ti na tako velike brige. Mani se mene, ka ni rođenu dicu ni unučad nisi naučijo kako se i š kim triba divanit. Znadeš da se matori konj ne može navadit na prezanje. A to ko koga tenta, druga je pripovijčka. Ni to ne znaš, ko da nikada u škole nisi učijo istoriju«, veli bač Iva, digne se i odnese bocu sastala u kredenac. »Bome, kume, vidim ja u koju ti tikvu dušeš. Po tebe i tvojima sve počimlje o noga što radu priko. Vidli smo na televizije i kako su naši zapalili njevu zastavu, a žandari samo gledali, kako se onda tvoj gospodar ni bunijo? Ja samo znadem da bi nam svima bilo lipše kad bi gospodari i vamo i tamo uvukli rogovbe«, umiša se u divan bač Ivina. Kum tuna saamo izdunijo polučak i ošo doma.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Cankar:** Sreća je kao sunce. Kada je najljepše, zađe.
- **Rousseau:** Živjeti – to ne znači disati, nego raditi.
- **Russel:** Stvarni život je za većinu ljudi vječni kompormis između idealnog i mogućeg.

KVIZ

Bartol Kašić

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pisac i jezikoslovac **Bartol Kašić**?

Kada je stupio u Družbu Isusovu?

Što je sastavio 1599. godine?

Koju je dužnost obnašao u bazilici Sv. Petra u Rimu?

Što čini njegov književni opus?

Koje je njegovo najpopularnije djelo?

Kada je dovršio prijevod Biblije na hrvatski jezik?

Kada i gdje je umro Bartol Kašić?

Umro je 28. prosinca 1650. godine u Rimu.
1633. godine
Ritual rimski.
Niz djela vjersko-poučnog sadržaja.
Ispovjednik za hrvatske hodočasnike.
Hrvatsko-talijanski rječnik.
1595. godine.
Rodio se 15. kolovoza 1575. godine na Pagu.

FOTO KUTAK

nije baš sigurno

VICEVI

Razgovaraju dva prijatelja koji imaju dugove:

Kako spavaš? – upita jedan.

Kao beba!

Kako je to moguće, pa dužan si više od mene?

Sat spavam, sat plaćem!

Ona:

Zar je tako teško kazati oprost?

On: Oprosti.

Ona: Pa da, najlakše je reći oprost.

POGLED S TRIBINA

Liga

Svaka nova sezona 1. HNL donosi i nove komentare na kvalitetu nogometa koji se prikazuje na hrvatskim stadionima. Kritičara je, naravno, uvijek najviše. Ali, određene činjenice nepobitno stoje u prilog potvrde sve vidljivijeg poboljšanja kvalitete.

Dokaz prvi: Tri hrvatska predstavnika (*Dinamo* – Liga prvaka, *Hajduk* i *Lokomotiva* – Liga Europe) izborila su nastup u posljednjoj rundi kvalifikacija (*play off*) za ulazak u skupine europskih natjecanja u kojima nastupaju. Plus, *Dinamo* već ima osiguranu (deseti puta uzastopno) euro jesen, jer ukoliko ne prođe *Salzburg* ima mjesto u skupinama Lige Europe.

Također, prema ostvarenim rezultatima u dosadašnjem dijelu kvalifikacijskog natjecanja znatno je porastao ukupni koeficijent hrvatskih klubova, što bi u narednoj sezoni moglo rezultirati većim brojem mjesta u kvalifikacijskim rundama.

Dokaz drugi: Transferi hrvatskih nogometaša iz matične lige sve su veći (što prije nije bio baš slučaj), a primjer **Marka Pjace** (*Juventus*), jedan je od zapaženijih ovoga ljetnog prijelaznog roka.

Dokaz treći: Brojne neizvjesne utakmice 1. HNL koje iz kola u kolo donose i pomalo neočekivane rezultate. Borba do posljednjeg minuta i puno pogodaka u nadoknadama vremena, što potvrđuje odličnu angažiranost tijekom cijelog susreta. Konačno, barem u prvom dijelu sezone (poslije kvaliteta i financije dolaze do izražaja) i uvjetno rečeno manje momčadi stižu do vrha tablice.

Prilog: Ovaj tekst je pisan uoči prvog velikog derbija između *Hajduka* i *Dinama* (srijeda 10. kolovoza), a pogled na tablicu najbolje ilustrira sve navedeno. *Osijek* i *Slaven*, koji su se u prošlom prvenstvu gotovo do posljednjih kola borili za ostanak, sada su na trećem, odnosno četvrtom mjestu, dok je branitelj naslova *Dinamo* (sa susretom manje) iza njih na petom mjestu.

Zaključak: 1. HNL je sve bolja i bolja, a vjerujemo kako će i nastavak sezone donijeti još veću kvalitetu. Još ako hrvatski predstavnici uspiju izboriti prolazak u skupine Lige prvaka i Europe...

Hrvatski klupski nogomet ima budućnost, jer talenata uvijek ima samo ih treba na vrijeme prepoznati i ulagati u njih!
D. P.

NOGOMET

Inter zaustavio Rijeku

Stopostotni niz *Rijeke* prekinut je na gostovanju kod *Intera* (1:1), a zanimljivo je istaknuti kako su oba pogotka postignuta u posljednjim trenucima susreta. Uvjerljivom pobjedom protiv *Istre* 1961 (4:0) nogometaši *Hajduka* jedini još imaju sve pobjede iz svih susreta.

Ostali rezultati 4. kola: *Lokomotiva* – *Osijek* 2:3, *Cibalia* – *Dinamo* 0:2, *Slaven* – *Split* 0:0

Tablica 1. HNL: *Rijeka* 10, *Hajduk* (-1), *Osijek* 9, *Slaven* 8, *Dinamo* (-1) 7, *Lokomotiva*, *Inter*, *Split* 2, *Cibalia*, *Istra* 1961 1

Dinamo protiv Red Bull Salzburga

Hrvatski prvak *Dinamo* igrat će protiv austrijske momčadi *Red Bull Salzburga* u posljednjoj rundi kvalifikacija za plasman u skupine Lige prvaka. Prvi susret igrat će se 16. ili 17. kolovoza u Zagrebu, a uzvrat je za tjedan dana u Salzburgu.

Hajduk s Maccabijem, Lokomotiva s Genkom

Nogometaši *Hajduka* će prolaz u skupine Lige Europe pokušati izboriti protiv izraelske momčadi *Maccabija* (prvi susret je 18. kolovoza u Izraelu), dok će *Lokomotiva* u prvom susretu na svom terenu, istoga dana, dočekati belgijski *Genk*.

TENIS

Davis Cup u Zadru

Hrvatska će u polufinalnom duelu Davis Cupa protiv Francuske igrati od 16. do 18. rujna u Zadru, službeno je priopćeno iz Hrvatskog teniskog saveza. Igrat će se na brzoj podlozi u dvorani Višnjik, a pobjednik će se u finalu sastati s boljim iz susreta Velika Britanija – Argentina.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

**OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTEJUV ZA
ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA
ŽIVOTNI OKOLIŠ**

Nositelj projekta NIS AD Novi Sad, Direkcija za kapitalnu izgradnju, Narodnog fronta br. 12, podnio je dana 4.8.2016. godine pod brojem IV-08-501-245/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Stanica za opskrbu gorivom Subotica 4«, na katastarskoj parceli 21124/5 KO Donji Grad, Subotica, ulica Somborski put bb (46.089715°, 19.645294°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u nase-lju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čašure s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za postelji-nu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjave, čaršavi, muške čašure i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramva-ja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetninom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke *Bagat* s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikaći stroj *Empisal* skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman *Silver* u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 meteri po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupič.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tere-ta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi VAŽI DO 19. 8. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internat

već od
649 din

TIPPNET
SUBOTICA KARAOORDEV PUT 2 TEL: 024/555785
WWW.TIPPNET.RS

OLIMPIJADA: RIO DE JANEIRO 2016

Prvo zlato za Hrvatsku

TRAP

Trap tj. gađanje glinenih golubova sada je već definitivno hrvatska olimpijska disciplina, jer drugi puta uzastopno (2012. **Cernogoraz**) hrvatski strijelac osvaja najsajnije olimpijsko odličje.

U ponedjeljak 8. kolovoza, **Josip Glasnović** je nakon raspucavanja s Talijanom **Pellielom** (17:16) osvojio prvu zlatnu medalju za Hrvatsku na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru i upisao svoju zemlju na popis osvajača olimpijskih odličja. A na pitanje tko će biti sljedeći, odgovor bi ubrzo trebao stići.

VESLANJE

Damir Martin je pobjedom u četvrtfinalu utrke samaca (6:44,44) izborio plasman u polufinale. Braća **Martin** i **Valent Sinković** su uvjerljivim trijumfom u polufinalnoj utrci dvojca na pariće izborili plasman u finale.

KOŠARKA

Muška reprezentacija Hrvatske je nakon senzacionalne pobjede protiv Španjolske (72:70), u drugom susretu svoje skupine poražena od Argentine (82:90).

RUKOMET

Nakon katastrofalnog poraza od Katara (23:30), rukometaši su se pobjedom protiv Argentine (27:26) vratili u borbu za najviši plasman.

TENIS

Pobjedama protiv Bugarina **Dimitrova** (6:1, 6:4) i Moldavca **Albota** (6:3, 6:4) najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je izborio plasman u 3. kolo olimpijskog teniskog turnira.

BOKS

Odlukom sudaca (2:1) na poene **Hrvoje Sep** je u prvom kolu kategorije do 81 kg svladao Egipćanina **Abdelgawwada**.

JEDRENJE

Posije dva plova **Tonči Stipanović** je bio drugi u kategoriji *Laser*, **Ivan Kljaković Gašpić** je bio peti u *Finnu*.

VATERPOLO

Vaterpolisti su izborili dvije pobjede u prva dva susreta olimpijskog turnira. Prvo su pobijedili SAD (7:5), a potom i Crnu Goru (8:7)

Srbija još uvijek bez odličja

Sportaši Srbije u prvih nekoliko dana Olimpijade nisu ostvarili niti jedan značajniji rezultat, a bolji rezultati se očekuju u nastavku ostalih natjecanja. **Novak Đoković** je poražen već u prvom kolu singla (**Del Potro**, 6:7, 6:7), te drugom kolu igre parova skupa s **Nenadom Zimonjićem** (**Melo, Soares**, 3:6, 4:6). Košarkaši su zabilježili pobjedu protiv Venezuele 86:62 i poraz od Australije 80:95, vaterpolisti imaju samo dva neodlučena rezultata (Mađarska 13:13, Grčka 9:9, dok su košarkašice upisale dva poraza protiv Španjolske 59:65 i Kanade 67:71. Jedino su odbojkašice dvama pobjedama protiv Italije, 3:0 i Portorika, 3:0 pokazale dobru formu.

MARATON LAĐA

Uspjeh somborskih veslača

OPUZEN – Veslačka ekipa Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva **Vladimir Nazor** iz Sombora *Salašari somborski* sudjelovala je 6. kolovoza na brzinskoj utrci u Opuzenu, koja se vesla za startne pozicije za Maraton lađa. Somborski veslači ostvarili su svoj dosadašnji najbolji uspjeh i u konkurenciji 34 natjecateljske momčadi zauzeli su 11 poziciju, a u okretu su bili čak petoplasirani. Taj plasman im omogućava da na maratonskoj utrci startaju iz prvog reda, što je velika prednost.

»Naš je cilj bio da na ovoj brzinskoj utrci izborimo start iz drugog reda, ali našim momcima pošlo je za veslom da izbere prvi startni red. Što se tiče maratona priželjkujemo plasman među prvih 20 ekipa, ali što će biti vidjet ćemo«, kaže pročelnik sportske sekcije **Pavle Matarić** i dodaje da su *Salašari somborski* imali potporu promatrača duž obale koji su njihovu ekipu propratili pljeskom. A 19. po redu Maraton lađa, veslačka utrka koja se vesla u dužini od 22,5 kilometara od Metkovića do Ploča bit će održana 13. kolovoza.

Z. V.

ANTONIO ŠANČIĆ, TENISAČ

Finale Umaga je najveći uspjeh

U drugom tjednu kolovoza 2011. godine, 27 godišnji hrvatski tenisač **Antonio Šančić** (tadašnji ranking 1081) je igrao na Futuresu u Subotici (najnižoj kategoriji profesionalnih turnira) i u paru s **Dinom Marcanom** osvojio šampionski naslov. Danas, točno pet godina kasnije, Šana se nalazi na 77. mjestu ATP dubl ljestvice i treći hrvatski tenisač na ranking ljestvici najboljih svjetskih parova. Prošlog mjeseca na ATP turniru *Croatia Open* u Umagu, u paru s **Nikolom Mektićem** stigao je do svog prvog finala na velikoj sceni, ali ih je na putu osvajanja ATP prvimjenca zaustavila slovačko – španjolska kombinacija **Klišan/Marrero**.

»Umaški turnir donio mi je najveći uspjeh u dosadašnjoj profesionalnoj karijeri u igri parova, prvo ATP finale. Iako nam ždrijeb nije bio baš naklonjen, uspjeli smo Nikola i ja proći pored dva pobjednika Grand Slama (1. kolo – **Paes**), 2. kolo – **Cuevas**) i s odličnom igrom i zajedničkom energijom izboriti plasman u finale. Nažalost, Klišan i Marrero bili su bolji i posve zasluženno odnijeli pobjednički trofej, a nama ostaje za utjehu rezultat karijere, uz veliko iskustvo za budućnost«, komentirao je Antonio svoj najveći profesionalni igrački uspjeh.

KOMBINACIJA S MEKTIĆEM

Gledajući ih na terenu, stječe se dojam kako već godinama igraju skupa, a protekli dio sezone u kojoj su se ustalili u zajedničkim nastupima donio je obojici nekoliko vrijednih rezul-

Antonio Šančić i Nikola Mektić

tata i najbolje rankinge karijere (Šančić 77, Mektić 87)

»U biti tek od ove godine smo počeli konstantnije igrati skupa, ali da budemo iskreni igrali smo u paru još u vrijeme naših juniorskih dana, kada smo nakon četvrtfinala na juniorskom Grand Slamu u Australiji prvi puta dobili pozivnicu za nastup na jednom ATP turniru i nastupili na Zagreb Open (poraz od **Sanguinettija** i **Seppija**). Dugo se znamo, dobro poznajemo na terenu, odlični smo prijatelji i zbog toga nam je sada mnogo lakše. Pored svega imamo i zajedničkog trenera, što također dosta utječe na sve što smo dosada skupa postigli«, kaže Šančić.

Vratimo se još za trenutak na turnir u Umagu i kažite nam nešto o vašem prvom susretu protiv kombinacije **Paes/ Gabashvili**, gdje ste već na startu morali igrati protiv jednog od najboljih igrača parova svih vremena. »Kada smo vidjeli ždrijeb, gdje smo kao četvrti nositelji odmah trebali igrati protiv **Paesa**, legende koja je osvojila 16 Grand Slam naslova, nije nam bilo baš svejedno. No, odigrali smo taj susret praktično bez pogreške,

igrajući naravno mnogo više na Gabashvilija koji nije igrač više razine u igri parova i posve zalučeno izborili plasman u četvrtfinale«, priznaje Šančić, dodajući kako je ipak sljedeći meč protiv **Berlocqa** i **Cuevas** ipak bio najteži do finala.

»Za mene je pobjeda protiv **Berlocqa** i **Cuevas** naša najveća pobjeda u dosadašnjim zajedničkim nastupima i najbolji meč koji smo ikad odigrali«, priča Šančić.

CHALLENGER ATP TOUR

Prije pet godina Antonio je osvajanjem Futuresa u Subotici osvojio ozbiljnije bodove koji su mu pomogli u daljnjem usponu na ranking ljestvici. Kako mu je pozicija rasla počeo je igrati *challenger* i konačno, ATP turnire. Na pitanje kako gleda na razliku igranja na *challengerima* i ATP turnirima, koja često uopće nije velika, naš sugovornik potvrdno odgovara:

»Slažem se u potpunosti, jer ponekad se dogodi da je čak na *challengeru* mnogo teže jer tamo se svi bore, grizu, dok se na ATP-u može dogoditi da igraš protiv nekoga kome se u tom trenutku

U paru s Nikolom Mektićem ove sezone je zabilježio odlične rezultate i napredak na svjetskoj ranking ljestvici

baš i ne da igrati. Uglavnom, razlike su zbilja mizerne.«

Kako danas gledaš na svoj igrački put u kojem si od Futuresa stigao do finala na ATP turniru?

»Prije svega bih istaknuo rad i strpljenje, jer trebalo je sve to istrpiti i iščekati. No, moram naglasiti kako sam nakon ženidbe i dobijanja djeteta postao mnogo više ozbiljniji, motiviraniji i prvenstveno staloženiji, što je donijelo očevidan napredak u mojoj igri. Glava je postala sređenija, pa je i tenis postao rezultatski mnogo bolji.«

BUDUĆNOST

Plasmanom u svoje prvo ATP finale hrvatska kombinacija Šančić/Mektić pokazala je kako pred njima ima još puno mogućnosti za daljnji napredak na svjetskoj ljestvici najboljih igrača parova.

»Finale ATP-a je potvrda kako možemo dobro igrati i na najvišoj ATP razini, ali i dalje moramo igrati *challenger* na kojima ćemo sakupljati još bodova koji bi nam otvorili ulazak na još jače turnire (serija 500, Masters serija 1000). Treba nam još barem dva ovako jaka rezultata, za ozbiljniji uspon na ranking ljestvici, no ja bih osobno bio vrlo zadovoljan ukoliko bi se do konca godine spustio do 60. mjesta ATP ranking ljestvice«, kazao je na kraju razgovora Antonio Šančić.

Dražen Prčić

Antonio Šančić u Prvoj hrvatskoj ligi nastupa za HTK Metalac, dok u Njemačkoj brani boje Stuttgarta.

Subotica 14.8.2016.

